

VIVAT ACADEMIA!
VIVANT PROFESSORES!

РЕКТОРИ УНІВЕРСИТЕТУ

П.Н. АБРАМОВИЧ

Петро Никандрович Абрамович народився 16 січня 1881 року в с. Мизове Ковельського повіту Волинської губернії в сім'ї сільського вчителя. Навчався у Волинській духовній семінарії в Кременці, згодом – у Петербурзькій духовній академії. Одночасно слухав лекції в Петербурзькому археологічному інституті.

Педагогічну діяльність розпочав у 1904 році вчителем у Тиврівській духовній школі на Поділлі. Через два роки був переведений учителем до Волинської духовної семінарії в м. Житомирі. Викладав також у Житомирській землемірній школі, Волинському жіночому училищі, житомирських гімназіях. Після революції займався питаннями дошкільного, позашкільного виховання на Волині.

Улітку 1919 року П.Н. Абрамовичу доручили створити в Житомирі педагогічний інститут, першим ректором якого його одноголосно й обрали. Він обіймав цю посаду лише рік і залишив її в 1920 році за власним бажанням. З 1923 до 1931 року був головою етнографічної секції Волинського науково-дослідного музею, працюючи водночас викладачем інституту. Потім виїхав до Харкова. Подальша доля невідома.

М.А. МИХАЛЕВИЧ

Народився 1888 року в м. Кременець Волинської губернії в родині священика. У 1911 році закінчив із золотою медаллю фізико-математичний факультет Київського університету, працював викладачем у різних освітніх установах Києва і Житомира. 5 грудня 1920 року Миколу Андроновича було призначено ректором інституту, а 15 березня 1922 року звільнено з цієї посади за сімейними обставинами. 1 грудня 1922 року він став директором Житомирського землевпорядкувального технікуму, який очолював до 1929 року. З березня 1930 року М.А. Михалевич – штатний професор математики Волинського інституту народної освіти. Подальша доля невідома.

М.В. ЯНЕВИЧ

Народився 7 травня 1884 року в с. Яйно Ковельського повіту Волинської губернії в родині сільського священика. Закінчив Петербурзьку духовну академію. Здобув ґрунтовні знання з філософії, вільним слухачем відвідував лекції в Петербурзькому університеті, брав активну участь у роботі його філософського товариства. Працював викладачем філософії і пропедевтики в Тифліській духовній семінарії, готував до захисту магістерську дисертацію.

Для продовження наукової роботи Михайло Васильович у 1914 році виїхав до Берліна. Але розпочалася Перша світова війна, і молодий дослідник вимушений був повернутися в Росію, оселившись у Житомирі. Працював на дворічних земських підготовчих педагогічних курсах, у 1918–1922 роках займався питаннями соціального виховання. З 1923 до 1926 року виконував обов'язки декана, з 1924 до 1925 року – ректора Волинського інституту народної освіти. Пропрацював в інституті до 30-х років.

К.Й. КОНИК

Народився 4 лютого 1888 року в Галичині. У 1913 році закінчив юридичний факультет Львівського університету. З 1921 року працював на Волині: завідувачем державного видавництва, завідувачем політосвіти, відділу соціального виховання, відділу освіти. У 1925 році призначений директором Житомирського інституту народної освіти. У 1928 році був переведений на посаду ректора Одеського інституту народного господарства. Після восьми місяців роботи його звільнили з цієї посади і призначили завідувачем відділу планування науки при Держплані УСРР. 4 травня 1933 року К.Й. Коника заарештували, а в 1937 році стратили. Посмертно реабілітований за відсутністю в діях складу злочину.

РЕКТОРИ УНІВЕРСИТЕТУ

В.П. ГОЦА

Народився в 1885 році на Тернопільщині. Навчався спочатку у Віденському, а потім – у Львівському університетах за спеціальністю «Українська мова і література та історія». Під час Першої світової війни був призваний до австрійської армії, потрапив до російського полону, перебував у таборі військовополонених у Тобольську. Прийняв ідеї більшовиків. Служив політпрацівником в армії, завідував відділами освіти у Ямполі, Кам'янці-Подільському, Кременчуці. У 1928 році його перевели до Житомира і призначили директором Житомирського інституту народної освіти. У 1933 році його заарештували, а в 1937 році засудили до вищої міри покарання. В.П. Гоцу реабілітовано посмертно.

М.Г. НОВАК

Професор історії. Директор Житомирського інституту з 1933 по березень 1935 року. Подальша доля невідома.

К.М. ТАБАКМАХЕР

Народився 3 жовтня 1903 року в м. Ковелі. У 1920–1935 роках перебував з перервами на службі в Червоній армії. 3 березня 1935 року призначений директором Житомирського учительського інституту. Обіймав цю посаду до 10 жовтня 1936 року, коли був заарештований. Майже 20 років провів у таборі. У травні 1957 року постановою Київського обласного суду реабілітований.

О.С. ПАНТЕЛЄЄВ

Народився в 1901 році в м. Павлограді на Дніпропетровщині. 15 років служив у Червоній армії. Замінив К.М. Табакмахера на посаді директора Житомирського учительського інституту. У 1937 році – репресований, у 1957 році реабілітований посмертно.

Д.Й. ЗАПІСОЦЬКИЙ

Народився в 1904 році. Закінчив Харківський геодезичний інститут та аспірантуру при Харківському державному університеті за спеціальністю «Гідрогеологія». З вересня 1937-го до серпня 1938 року – директор Житомирського педагогічного інституту.

Подальших даних про нього немає.

О.А. СТРЕЛЬЦОВ

Народився в 1903 році на Харківщині. Навчався в Харківському інституті народної освіти. Працював педагогом на Чернігівщині, директором Глухівського учительського інституту. У 1938 році призначений директором Житомирського педагогічного інституту. У липні 1939 року Олександра Андрійовича переведено на партійну роботу – секретарем Житомирського міськкому партії. Після 1939 року даних про О.А. Стрельцова немає.

А.В. ПАВЛОВСЬКИЙ

Народився в 1909 році. Трудову діяльність розпочав у селі Вчорайшому на Житомирщині. Навчався в Бердичівському вчительському, Криворізькому педагогічному, Київському медичному інститутах. У 1935 році почав педагогічну діяльність. Він працював учителем, методистом районного відділу освіти, директором середніх шкіл. У липні 1939 року його було призначено директором Житомирського педагогічного інституту. Загинув на фронті під час Великої Вітчизняної війни.

РЕКТОРИ УНІВЕРСИТЕТУ

В.В. ЧУПРИНА

Ректор університету з 1944 по 1945 рр.

Е.Е. ФІАЛКО

Ректор університету з 1945 по 1946 рр.

Ю.О. КОВМІР

Народився в 1908 році на Київщині. У 1931 році закінчив історичний факультет Київського педагогічного інституту. Працював в Умані викладачем інституту соціального виховання, директором робітфаку, заступником директора, виконуючим обов'язки директора педагогічного інституту. У 1935-1938 роках викладав історію у Ворошиловградському педагогічному інституті. У лютому 1938 року Юхим Омелянович був переведений на роботу до Житомирського педагогічного інституту.

Під час війни став активним учасником партизанського руху і партійного підпілля на Київщині, за що удостоєний багатьох урядових нагород. Після війни продовжував працювати в Житомирському педагогічному інституті, обіймаючи із серпня 1946 до серпня 1957 року посаду директора. Успішно захистив кандидатську дисертацію. У 1958 році Ю.О. Ковмір перейшов на роботу до Глухівського педагогічного інституту.

І.Ф. ОСЛЯК

Народився 3 лютого 1917 року в Сталінській (нині – Донецька) області. Напередодні війни закінчив мовно-літературний факультет Сталінського державного-педагогічного інституту. Учасник Великої Вітчизняної війни. У 1951 році захистив кандидатську дисертацію, працював на партійній та радянській роботі в Сталінській області.

В лютому 1958 року призначений ректором Житомирського державного педагогічного інституту, працював на цій посаді 15 років – до вересня 1973 року. Після цього ще 15 років був завідувачем кафедри української літератури, доцентом. Звільнився за власним бажанням у 1988 році. У 1995 році помер. Залишився в пам'яті студентів, викладачів, співробітників інституту як висококваліфікований педагог, винятково інтелігентна, чуйна, добра, порядна людина.

П.С. ГОРНОСТАЙ

Народився в 1923 році в с. Іванківці Бердичівського району Житомирської області. Учасник Великої Вітчизняної війни. Був тяжко поранений. Закінчив Київський педагогічний інститут та аспірантуру Науково-дослідного інституту психології Міністерства освіти УРСР. В 1961 році захистив кандидатську дисертацію. Працював у Бердичівському педагогічному інституті завідувачем кафедри педагогіки та психології, проректором з навчальної і наукової роботи, ректором цього навчального закладу, проректором з наукової роботи Черкаського педагогічного інституту, а з грудня 1973 року його було призначено ректором Житомирського державного педагогічного інституту. На цій посаді Петро Сидорович працював до 1986 року і виявив себе як умілий організатор і вихователь колективу.

РЕКТОРИ УНІВЕРСИТЕТУ

І.М. КУЧЕРУК

Народився 11 жовтня 1934 року в с. Семенки Барського району Вінницької області. У 1956 році закінчив фізико-математичний факультет Вінницького педагогічного інституту, аспірантуру при кафедрі фізики Київського державного педагогічного інституту. У 1967 році успішно захистив кандидатську дисертацію. У Вінницькому педагогічному інституті пройшов шлях від асистента до проректора з навчальної роботи. У вересні 1982 року Івана Митрофановича було призначено ректором Івано-Франківського педагогічного інституту імені Василя Стефаника, а в жовтні 1986 року переведено на посаду ректора Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка.

За час його керівництва було завершено будівництво восьмиповерхового корпусу, реконструйовано корпус природничого факультету, побудовано приміщення факультету іноземних мов та спортивний комплекс. У травні 1999 року інституту було надано статус державного педагогічного університету. З 1992 року почала діяти аспірантура, сформувалися відомі в Україні наукові школи і напрямки. І.М. Кучеруку було присвоєно вчене звання професора, почесне звання «Заслужений працівник освіти України». Помер у 2002 році.

САУХ ПЕТРО ЮРІЙОВИЧ

Ректор Житомирського державного університету імені Івана Франка

Доктор філософських наук,
професор, академік Академії
вищої школи України, почесний
доктор та професор багатьох
вітчизняних та зарубіжних уні-
верситетів, заслужений працівник
освіти України

Петро Юрійович Саух народився 25 травня 1950 року в селі Сімаківка Ємільчинського району Житомирської області в сім'ї селян. Навчався в Сімаківській восьмирічній та Яблунецькій середній школах. Був неодноразовим призером учнівських районних і обласних олімпіад з математики, біології та економічної географії. Після закінчення школи вступив до Київського державного університету імені Тараса Шевченка на філософський факультет, який закінчив в 1973 р., отримавши диплом викладача філософських дисциплін. З 1973 до 1975 року працював асистентом кафедри філософії Донецького політехнічного інституту. 1975 року став аспірантом Київського державного університету імені Тараса Шевченка, захистив кандидатську дисертацію (1978 р.). У 1978–1979 роках працював спочатку асистентом, а потім – старшим викладачем кафедри філософії Житомирського сільськогосподарського інституту. У 1980 році переїхав до Рівного і почав працювати асистентом кафедри філософії Українського інституту інженерів водного господарства. У цьому навчальному закладі пройшов шлях від асистента, доцента, професора, завідувача кафедри філософії до декана гуманітарного факультету. Докторську дисертацію захистив 1990 року. Наступного року став професором. 1992 року обраний академіком Академії наук вищої школи України. За сумісництвом з 1992 до 1994 року був радником Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. З 1998 року П. Саух працював заступником директора з навчальної і наукової роботи Рівненського відділення Вищої школи права. Стажувався і читав курси лекцій в університетах Франції, Німеччини та США. Почесний доктор та професор багатьох вітчизняних та зарубіжних університетів, Заслужений працівник освіти України (1996).

У листопаді 1998 року був призначений заступником голови Рівненської обласної державної адміністрації. Автор багатьох соціально-економічних та молодіжних проєктів, які були успішно реалізовані в регіоні. Упродовж десяти років очолював обласну організацію Ліги філософів України, Рівненську асоціацію релігієзнавців України та обласну організацію Федерації вчених України. За плідну науково-педагогічну діяльність і особистий вклад у розвиток державного управління був нагороджений орденом «Різдво Христове – 2000», медаллю «10 років Незалежності України», грамотою Президента України, подяками Кабінету Міністрів України, посольств Франції та Польщі. 2002 року йому було

присвоєно звання «Почесний академік Міжнародної кадрової академії».

У 2002 році переїхав у м. Житомир, обраний колективом та призначений Міністерством освіти і науки України ректором Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка (з 2004 року – Житомирського державного університету імені Івана Франка).

Фахівець з проблем філософії релігії, філософської антропології, соціальної філософії та глобалістики. Засновник поліської наукової школи «Філософія та феноменологія релігії», яка об'єднує науковців Житомирщини, Рівненщини та Волині. У ранніх працях проаналізував релігійно-екзистенціалістську концепцію відчуження та обґрунтував загальну схему і особливості механізму інтерпретації відчуження в екзистенціалізмі. Згодом, здійснивши комплексний аналіз онтології релігії та вільнодумства, розкрив їх категоріальну структуру і описав рівні її організації. У подальших його роботах та роботах його учнів були експліковані у філософському дискурсі поняття щастя, стражденності, «м'ятежності», абсурдності і трагічності людського буття, досліджена категорія національного у статусі екзистенційного проєкту і руху екзистенції. Звернувшись до попперівської концепції проблеми демаркації між наукою і метафізикою, він доповнює її питанням розмежування науки і релігії, акцентуючи особливу увагу на існуючі колізії між ними як джерело їх самостійного розвитку.

Методологічну позицію П. Сауха характеризує певний антропологізм і масштаб аргументації від спеціальних логіко-методологічних розробок, проблем соціальної філософії, філософської антропології, філософії та феноменології релігії до глобалістики. Він є автором близько 350 наукових праць, серед яких монографії, навчальні посібники, підручники та наукові статті у вітчизняних та зарубіжних виданнях. Особливий інтерес серед наукового загалу викликали його останні книги: «Україна на межі тисячоліть: трансформація духу і випробування національним буттям» (2001), «Князь Василь-Костянтин Острозький» (2002), «Філософія. Навчальний посібник» (2003), «З людьми, богом і Україною» (2006), «Православ'я: український вимір» (2008), «XX століття. Підсумки» (2009) та ін. Лауреат премії НАН України імені Д. І. Чижевського та премії імені Івана Огієнка.

Організатор науки і освіти. Голова ради ректорів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації Житомирської

області, член президії Європейського союзу релігієзнавців та вільнодумців, член міжнародного нью-йоркського клубу «Лідерство в освіті» та Клубу ректорів Європи (CRE), президент Житомирського відділення МАН України, член Наглядової ради Всеукраїнської молодіжної громадської організації «Союз обдарованої молоді», один із наукових керівників та авторів експерименту «Розвиток вальдорфської педагогіки в Україні», заступник голови експертної ради ВАК України, голова редколегій та член редколегій низки вітчизняних та зарубіжних наукових журналів.

Паралельно займається представницькою і громадською діяльністю. Він є членом Конституційної ради України, головою Громадської ради міста Житомира, членом колегії Житомирської облдержадміністрації та Громадської ради при управлінні МВС України в Житомирській області.

Виконання програми ректора забезпечило розширення джерел фінансування; інтенсивне нарощування якості навчального процесу; застосування ефективних технологій (щорічні науково-методичні ярмарки, віртуальні навчальні програми, університетський інноваційний центр, кар'єр-центр, соціально-психологічна служба адаптації студентів молодших курсів тощо); зміцнення і модернізацію матеріально-технічної бази університету; проведення серйозних структурних змін (розширено кількість напрямів і спеціалізацій, створено низку нових кафедр, факультетів та інститутів, організовано навчально-науковий комплекс неперервної освіти та науково-виробничий комплекс «ЖДУ імені Івана Франка – ВАТ «Електровимірювач»). За ректорства П. Сауха реорганізована наукова діяльність університету, яка тепер зорієнтована на вирішення конкретних практичних проблем, зокрема пов'язаних з регіоном. Створено ряд науково-дослідних інститутів та лабораторій. В універ-

ситеті сформувалася низка наукових шкіл, які започаткували цікаві міжнародні проєкти, були відкриті відділ аспірантури, спеціалізована рада із захисту кандидатських дисертацій, засновано чотири нові періодичні видання. Значно розширені зв'язки з провідними вітчизняними науково-дослідними установами та багатьма зарубіжними університетськими центрами. Створено Євроклуб, центри полоністики та юдаїки, чесько-український культурно-освітній центр. Впроваджена кількісна система оцінки роботи викладача, яка тісно пов'язана з умовами колективного договору і конструктивно впливає на зміцнення науково-педагогічного потенціалу університету та його якісну структуру. Введена нова система заохочень, розроблена і прийнята університетська символіка. Здійснено важливі кроки щодо демократизації університетського життя, які стосуються не лише розвиненого студентського самоврядування, гуманізації між суб'єктами навчання й педагогами, а й трансформації державної форми управління освітою у напрямі до громадсько-державної. А найголовніше – за останні роки зріс авторитет навчального закладу, відбулося географічне розширення впливу університету та кількісне і якісне зростання конкурсу при вступі. Житомирський державний університет імені Івана Франка перетворився на потужний науковий, культурно-духовний і освітнянський центр регіону.

За активну науково-педагогічну, організаційну й громадську діяльність нагороджений почесними грамотами Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України, знаком «Антон Макаренко» Міністерства освіти і науки України, медаллю ім. К. Ушинського АПН України, «Знаком пошани II ступеня» Управління МВС України в Житомирській області, медаллю «За заслуги I-го ступеня» Української спілки ветеранів Афганістану та багатьма іншими.

ОСАДЧИЙ МИКОЛА МЕФОДІЙОВИЧ

Перший проректор,
проректор з навчальної
роботи

Кандидат фізико-математичних
наук, доцент, професор універ-
ситету, заслужений працівник
народної освіти України

Микола Мефодійович Осадчий народився 1 березня 1939 року в с. Іваньків Канівського району Черкаської області. 1953 року вступив до Канівського педагогічного училища, а після його розформування 1956 року був переведений до Бердичівського педагогічного училища, яке закінчив 1957 року. Того ж року вступив на фізико-математичний факультет Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка, який закінчив за спеціальністю «Математика і фізика». Особливе зацікавлення під час навчання викликали у студента блискучі лекції та наукові семінари відомих математиків, викладачів математичного аналізу та алгебри Б. Хапета і Ю. Шмulyяна, які вплинули на становлення Миколи Осадчого як науковця.

Після закінчення вузу з відзнакою М. Осадчий був залишений працювати в інституті асистентом на кафедрі математики. Упродовж 1962–1964 років проходив службу в армії, де опанував технічну авіаційну спеціальність, був нагороджений багатьма грамотами та іншими нагородами, зокрема знаком «Відмінник авіації». Після демобілізації працював асистентом кафедри математичного аналізу, а з вересня 1967 року до жовтня 1968 проходив стажування у відділі функціонального аналізу Інституту математики АН України.

В жовтні 1968 року вступив до аспірантури Київського інженерно-будівельного інституту зі спеціальності «Теорія функцій і функціональний аналіз», після закінчення якої Міністерством освіти УРСР був направлений до Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка, де почав працювати старшим викладачем і доцентом кафедри математичного аналізу, а згодом став проректором із заочної освіти. 1977 року був призначений проректором з навчальної роботи інституту, а зі зміною статусу вузу став проректором з навчальної роботи педагогічного університету, а від 2004 року – першим проректором, проректором з навчальної роботи університету, значний час виконував обов'язки ректора.

1972 року Микола Мефодійович в Інституті математики АН УРСР захистив кандидатську дисертацію зі спеціальності

«Теорія функцій і функціональний аналіз», з 1976 року він – доцент кафедри математичного аналізу, а з 2000 року – професор університету.

На високому науковому та методичному рівнях він забезпечує викладання математичного, функціонального та комплексного аналізу, теорії функцій дійсної змінної, диференціальних рівнянь та окремих спецкурсів. Його лекції мають значний вплив на фахівців: зокрема, його учнями були О.Ф. Герус – завідувач кафедри математичного аналізу, Н. Сейко і Н. Сидорчук, які підготували до захисту докторські дисертації.

Микола Осадчий – автор і співавтор понад 60 наукових і науково-методичних праць, серед яких є навчальні посібники з грифом Міністерства освіти і науки України, монографії, наукові статті.

Як перший проректор і проректор з навчальної роботи, робить вагомий внесок у підготовку студентів, приділяє значну увагу поліпшенню навчального процесу в університеті, дбає про наповнення його сучасним змістом, вдосконалення через впровадження активних методів і сучасних технологій навчання, опікується підвищенням кваліфікації науково-педагогічних кадрів, ліцензуванням та акредитацією окремих спеціальностей та університету в цілому. Важливим напрямом його роботи є формування інноваційного освітнього середовища в контексті вимог Болонського процесу, формування фахівця, здатного до постійного оновлення знань, конкурентноспроможності та адаптації в умовах ринкової економіки.

М. Осадчий нагороджений орденом «Знак пошани», грамотою президії Верховної Ради УРСР, нагрудними знаками «А. Макаренка», «Петра Могили» та «Відмінник освіти України», грамотами Міністерства освіти та науки України та місцевих органів влади. 1996 року йому було присвоєно звання «Заслужений працівник народної освіти України».

Неодноразово обирався депутатом Житомирської міської ради народних депутатів.

ПОКУТНІЙ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ

Проректор з наукової
роботи, міжнародних та
регіональних зв'язків

Доктор фізико-математичних
наук, професор, академік Академії
наук Нью-Йорка

Сергій Іванович Покутній народився в січні 1955 року в с. Спасово Кіровоградської області в сім'ї службовців: батько Іван Іванович був головним агрономом, а мати Поліна Антонівна – бухгалтером. У 1978 році закінчив з відзнакою фізико-математичний факультет Криворізького державного педагогічного інституту за спеціальністю «Математика і фізика». З 1980 до 1984 рр. навчався в аспірантурі відділу теоретичної фізики Інституту спектроскопії РАН (м. Москва). Кандидатську і докторську дисертації захистив в Інституті спектроскопії РАН під керівництвом академіка В. Аграновича (учня нобелівського лауреата, академіка В. Гінзбурга) та професора М. Єфремова.

Від грудня 2007 року Сергій Іванович працює в Житомирському державному університеті імені Івана Франка на посаді професора кафедри фізики. У червні 2008 року став організатором і завідувачем кафедри теоретичної фізики та науково-дослідної лабораторії теоретичної нанофізики, а від серпня працює на посаді проректора з наукової роботи, міжнародних та регіональних зв'язків. Під його керівництвом в університеті в 2009 р. було відкрито аспірантуру зі спеціальності 01.04.05 – «Оптика та лазерна фізика».

Доктор фізико-математичних наук, професор С. Покутній – відомий науковець в галузі теоретичної оптики та спектроскопії напівпровідникових наносистем. Він опублі-

кував понад 200 наукових робіт, серед яких 6 монографій та 10 оглядів у провідних вітчизняних та міжнародних наукових журналах.

Під керівництвом професора С. Покутнього сформувалась наукова школа з теоретичної оптики та спектроскопії напівпровідникових наносистем. У 1993 році за цикл наукових праць «Теорія екситонів в напівпровідникових наносистемах» професора Сергія Покутнього обрано академіком Академії наук Нью-Йорка, а 1998 року йому присуджено звання «Соросівський професор». Він здобув два наукових гранти міжнародного фонду фундаментальних досліджень та грант міжнародного наукового проекту «Нанофізика та наноелектроніка». Крім того, професор С. Покутній є членом наукової ради НАН України з нанофізики, наукової ради з фізики Міністерства освіти та науки України, двох спеціалізованих вчених рад (докторської зі спеціальності 01.04.05. – «Оптика та лазерна фізика» та кандидатської 01.04.02. – «Теоретична фізика та астрофізика»), він також є членом редакційних колегій низки наукових журналів («Наносистеми, наноматеріали, нанотехнології»; «Сенсорна мікроелектроніка та мікросистемні технології», «Праці Чернівецького національного університету», «Вісник Житомирського державного університету»).

ВИСКУШЕНКО ДМИТРО АНДРІЙОВИЧ

Проректор з навчально-методичної та виховної роботи

Кандидат біологічних наук,
доцент

Народився 2 листопада 1977 року у м. Черкаси. У 1994 році після закінчення середньої школи №12 м. Житомира вступив на природничий факультет Житомирського педагогічного інституту імені Івана Франка. У 1999 році закінчив з відзнакою цей навчальний заклад і отримав диплом спеціаліста зі спеціальності «Біологія і хімія». У цьому ж році вступив до аспірантури при кафедрі зоології Житомирського державного педагогічного університету.

Одразу ж після закінчення у 2002 році аспірантури працює у Житомирському державному університеті імені Івана Франка на посадах асистента, старшого викладача, доцента кафедри зоології, а з березня 2009 року – проректора з навчально-методичної та виховної роботи.

Коло наукових інтересів Д. Вискушенка охоплює малакологію та водну токсикологію. Тому тема дисертації безпосередньо стосувалася названих проблем: «Морфофункціональні характеристики ставковика озерного *Lymnaea*

stagnalis за дії важких металів водного середовища». В дисертаційній роботі висвітлено особливості поведінкових та фізіологічних реакцій ставковика озерного за дії на нього різних концентрацій йонів міді, визначено рівень накопичення ставковиком важких металів у різних тканинах і органах, проведено гістологічне дослідження симптоматики локальної дії йонів міді, цинку та свинцю у воді на покриви тіла, паренхіму та сполучну тканину гепатопанкреаса та на гонаду ставковика, з'ясовано вплив трематодної інвазії на перелічені вище показники у нормі та за дії йонів міді, цинку та свинцю водного середовища. Захистив кандидатську дисертацію у 2003 році, а у 2007 йому було присвоєно вчене звання доцента. Стипендіат Кабінету Міністрів України в 2005–2006 роках.

Нагороджений грамотами президії Академії наук України, Житомирської обласної державної адміністрації, Житомирської обласної ради.

КАРАВАНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Проректор з адміністративно-господарської роботи

Володимир Олександрович народився 13 серпня 1962 року в с. Ясеновське Ровеньківського району Луганської області в сім'ї шахтаря.

У 1967 року родина переїхала до Житомира, де Володимир Караванський закінчив загальноосвітню школу №30 і вступив до Житомирського автомобільно-шляхового технікуму на спеціальність «Будівництво та експлуатація автомобільних шляхів», який закінчив 1981 р. У роки навчання і в школі, і в технікумі активно займався спортом, був членом збірних команд з футболу не лише цих навчальних закладів, але й міста.

Упродовж 1981–1983 років проходив строкову службу в лавах Радянської армії на Байкало-Амурській магістралі, яка у той час будувалася. Демобілізувавшись, розпочав трудовий шлях спочатку формувальником, а потім інженером-конструктором на підприємстві «Житомирзалізобетон».

Працюючи, вирішив здобути вищу освіту і 1984 року вступив на спеціальність «Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти» вечірнього відділення Житомирської філії Київського політехнічного інституту, який закінчив у 1989 році.

Упродовж 1998–1999 років працював виконробом у ТОВ «Агротехсервіс», а 2003 р. заснував власну справу, ставши приватним підприємцем у будівельній галузі.

З березня 2006 року – проректор з адміністративно-господарської роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Вільний від роботи час присвячує спорту, зокрема стрільському та мисливському. Вже 15 років є членом товариства мисливців, колекціонує зброю.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

Віктор Михайлович Мойсієнко народився 3 квітня 1966 року в с. Мелені Коростенського р-ну Житомирської обл. Закінчив 1990 року філологічний факультет за спеціальністю «Українська мова і література» Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка. Викладацьку діяльність почав з посади асистента, яку обіймав упродовж 1990–1993 років. У 1993–1995 рр. навчався в аспірантурі при кафедрі української мови. Кандидатську дисертацію «Номінація в поліській народній медицині та лікувальній магії» під керівництвом проф. М. Никончука захистив достроково, за рік до завершення аспірантури, у січні 1995 року.

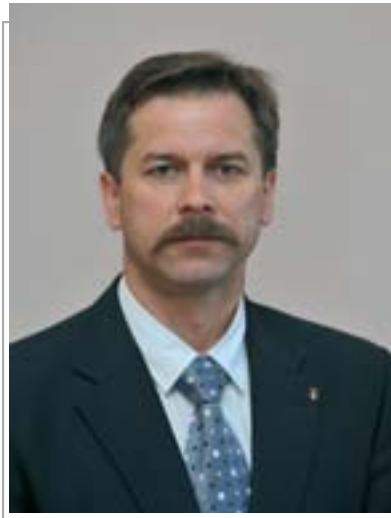
З 1995 до 1997 року Віктор Мойсієнко був заступником декана філологічного факультету, упродовж 1997–2003 років – доцент кафедри української мови, від 2001 року – завідувач цієї кафедри.

У 2003 році переведений на посаду старшого наукового співробітника університету для завершення докторської дисертації. Докторську дисертацію «Північне наріччя української мови у XVI–XVII ст. Фонетика» захистив у 2006 році (науковий консультант – проф. В. Німчук).

Нині Віктор Михайлович – професор кафедри української мови Житомирського державного університету імені Івана Франка, з 2007 року – директор інституту філології та журналістики цього ж університету. У центрі наукових інтересів Віктора Мойсієнка – синхронічна та діахронічна діалектологія, питання українського діалекто- та глотогенезу, функціонування української літературно-писемної мови у різні часові періоди. Ці питання висвітлено у 104 наукових публікаціях, серед яких особливо цінною є монографія «Фонетична система українських поліських говорів у XVI–XVII ст.». Окремо варто відзначити опубліковані ним видання «Актову книгу Житомирського гродського уряду

Філологічні студії на Житомирщині мають тривалу і славу традицію. Ще задовго до відкриття у 1919 році Волинського інституту народної освіти (тепер – Житомирського державного університету імені Івана Франка) та в його складі – філологічного факультету, у першій чоловічій гімназії сформувався потужний осередок вивчення словесності, з яким пов'язані імена Ю. Крашевського, Т. Бобровського, А. Коженьовського, Л. Совінського, К. Михальчука, Л. Рафальського, В. Боцяновського, В. Короленка, В. Кравченка, Є. Ненадкевича, В. Гнатюка та багатьох інших, чия подвижницька праця, можливо, на багато років визначила в подальшому напрями студій українських літературознавців та лінгвістів.

Безперечно, утворений 1919 року словесно-історичний факультет Житомирського педагогічного інституту став продовженням цієї традиції, розвиваючи і примножую-

МОЙСІЄНКО
ВІКТОР
МИХАЙЛОВИЧ

ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ

1611 року» та «Акти Житомирського гродського уряду: 1590 р., 1635р.». Під його керівництвом захищено дві кандидатські дисертації.

В. Мойсієнко двічі проходив стажування в університетах Польщі: стипендія імені Й. Мянвського (Університет імені Марії-Кюрі Складовської, Люблін) та стипендія королеви Ядвіги (Ягеллонський університет, Краків). Брав участь у роботі міжнародних конференцій, які проходили в Мозирі (1993), Пінську (1997) – Білорусь; Любліні (2002), Влодаві (2003), Кракові (2005), Познані (2007) – Польща; Оломоуці (2006) – Чехія. У 2005 році отримав короткотерміновий грант Американської ради наукових товариств за проект дослідження пам'яток північноукраїнського ареалу XVI–XVII ст. Науковий проект проф. В. Мойсієнка «Український діалектогенез. Північне наріччя української мови в XVI–XVII ст.» у 2007 р. отримав фінансування Державного фонду фундаментальних досліджень МОН України.

У жовтні 2008 р. на запрошення професорів А. Золтана та М. Кочіша Віктор Мойсієнко читав лекції для студентів відділення україністики Сегедського, Будапештського університетів та вищої школи м. Ніредьхаза (Угорщина).

В. Мойсієнко – член двох спеціалізованих учених рад (в Кіровоградському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка та Волинському національному університеті імені Лесі Українки) для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 – українська мова. Із 2008 року – член наукової експертної ради МОН України для відбору проектів з філології та мистецтвознавства на держфінансування. Крім того, він – головний редактор фахового наукового збірника «Волинь-Житомирщина» (опубліковано 18 чисел), член редколегії фахового видання Інституту української мови НАН України «Українська мова».

чи її. Упродовж 90-річного функціонування неодноразово змінювалася його назва: мовно-літературний, історико-філологічний, філологічний, однак незмінними лишалися високий рівень професіоналізму та широкі горизонти творчих пошуків.

Не випадково, що першим ректором внз став відомий філолог – Петро Никандрович Абрамович, який докладав багато зусиль для добору й згуртування педагогічного колективу, а також до зміцнення матеріальної бази інституту. Його заходами внз мав тісні наукові зв'язки з Волинським науково-дослідним музеєм, Волинським давньосховищем, Товариством дослідників Волині, які були потужними науковими установами, навколо яких гуртувалися літературознавці Є. Ненадкевич та І. Смирницький, мовознавець Є. Бражников, згодом автор підручника з української мови для мо-

Дирекція Навчально-наукового інституту
філології та журналістики

лодших класів. Високий рівень філологічної школи Волинського інституту засвідчує і той факт, що перші вчені звання отримали саме філологи: професора – П. Абрамович та доцента – Є. Бражников.

Деканами словесно-історичного факультету в передвоєнні роки обиралися О. Фотинський, М. Яневич, О. Ненадкевич, О. Попаденко, Ф. Шамес, Є. Вологовський (1937–1938), І. Гордієнко (1939), А. Яценюк (1939–1941).

1926 року було створено кафедру української мови і літератури, яку очолив О. Ненадкевич, а в тридцятих роках – відомий науковець, полоніст, перший класичний доктор філологічних наук на Житомирщині Володимир Якович Гнатюк, безпідставно репресований у тридцятих роках. 1929 року створено кафедру української мови, яку в різні роки очолювали І. Марченко, доценти Т. Баймут, М. Богдан, професори М. Никончук, В. Мойсієнко, доцент Г. Гримашевич. Того ж року було створено кафедру російської і зарубіжної літератури, яку очолювали професор П. Сербін, доценти С. Радчук-Павленко, Я. Ривкіс, Г. Кисельов, професор О. Чирков, доцент Н. Астрахан.

Про тогочасну плідну наукову діяльність викладачів факультету свідчать публікації в «Наукових записках», які внз почав видавати з 1926 року. А в 1928–1929 роках на філологічному факультеті виходив власний науково-публіцистичний журнал «Червона грань».

З 1936 року на факультеті, крім денного, створено заочний та вечірній відділи, на яких загалом навчалася понад 800 студентів. А за два роки відбулася ще одна реорганізація, унаслідок якої було створено два мовно-літературних факультети. На одному готували вчителів для середніх шкіл, а на другому – для семирічних.

У воєнні роки діяльність філологічного факультету, як і внз загалом, була призупинена. А коли 1 вересня 1944 р. Інститут відновив свою діяльність, то в його складі було два факультети: історичний і мовно-літературний, які з розвитком інституту були об'єднані в один. Після завершення війни на кафедри почали повертатися довоєнні викладачі і студенти. Серед них – Д. Коломієць, М. Храмой, М. Каранська (перший сталінський стипендіат інституту) та ін., завдяки досвіду та ентузіазму яких почалося відтворення традицій знаного навчального закладу. 1945 року відбувся перший випуск історико-філологічного факультету, який закінчили 27 філологів та 10 істориків.

У повоєнні роки деканами факультету працювали викладач О. Масюкевич та доцент С. Радчук-Павленко (1948–1954, 1956–1964). Під їхнім керівництвом знову почав зростати

науковий потенціал факультету. У 1949 році тут вже працювало 56 викладачів, серед них 6 кандидатів наук і 3 доценти. Найвідомішими серед викладачів-філологів кінця 40–70-х років слід назвати завідувачів кафедри української мови доцентів Т. Баймута, М. Богдана; завідувачів кафедри української літератури доцентів І. Шанюка, М. Щуренко, О. Бойка, С. Пінчука; завідувача кафедри російської мови А. Папіну; завідувачів кафедри російської та зарубіжної літератури професора П. Сербіна, доцентів С. Радчука-Павленка, Я. Ривкіса; а також професорів Д. Ганича, Л. Венгерова та доцентів Є. Кудрицького, Н. Титаренко, Л. Пивоварського, Г. Кисельова, М. Лецькіна, Л. Підлужну, І. Федорівську й ін. Серед тогочасних здобутків факультету – підручник з російської мови (синтаксис) для шкіл, написаний викладачами Т. Баймутом, Г. Сарнацькою і вчителькою Г. Щасною 1958 року, за яким тривалий час навчалися учні українських шкіл.

1956 року після закриття Бердичівського педагогічного інституту його мовно-літературний факультет приєднали до Житомирського педінституту як відділ з чотирирічним навчанням. На історико-філологічному факультеті Житомирського педінституту з п'ятирічним терміном навчання почали готувати вчителів широкого профілю за спеціальностями «Українська мова і література та іноземна мова» і «Російська мова і література та іноземна мова». У 1958 році відбувся перший випуск спеціалістів такого широкого профілю. Однак у середині 1960-х їх підготовку припинили і відновили вже у 1986 році.

Чергових змін факультет зазнав після того, як студенти історичного відділу були переведені до Луцького педінституту, відтоді факультет став іменуватися філологічним. З 1964 року його очолював доцент Я. Ривкіс (1964–1967), а згодом – доценти С. Радчук-Павленко (1967–1971, 1972), С. Шерба (1971–1972), Г. Кисельов (1972–1975), І. Роздобудько (1975–1981), С. Пультер (1981–1996), І. Плотницька (1996–1998), Т. Недашківська (2003–2005), професор Л. Монастирський (1998–2003, 2005–2007).

Упродовж 1968–1972 років на російському відділі факультету навчалися студенти з Узбекистану, а в 1972–1993 роках – з Казахстану.

1989 року інститут отримав нове приміщення, а з 1991 року внесено зміни й до структури факультету. 1991 року на базі кафедри російської мови, яку в різний час очолювали старші викладачі М. Храмой, В. Прилипка, доценти Є. Сидельников, А. Папіна, М. Лецькін, створено кафедру слов'янських та германських мов (завідувач – доцент Н. Місяць). 1992 року засновано кафедру методики викладання мов і літератур, яку очолив професор С. Пультер.

Колектив кафедри української мови

Кафедра українського літературознавства та компаративістики

Колектив кафедри дидактичної лінгвістики та літературознавства

Зустріч кафедри української мови з провідними мовознавцями України В. Німчуком та К. Городенською

З 1992 року в інституті діє аспірантура при кафедрах української мови, зарубіжної літератури та української літератури. Понад двадцять аспірантів захистили дисертаційні роботи під науковим керівництвом докторів філологічних наук, професорів М. Никончука (7), О. Чиркова (11), П. Білоуса (6), В. Мойсієнка (2), та кандидата філологічних наук, професора Л. Монастирецького (1). Згодом розпочали керівництво аспірантами доценти В. Конобродська, Т. Недашківська та О. Кучерук.

У 1992–1993 навчальному році на українському відділі введено нову спеціальність – «Українська мова і література та народознавство», а у 1999 році – «Українська мова і література та історія», 2000-го – «Історія та українська мова і література», 2001-го – «Українська мова і література та редагування освітніх видань». Зараз в інституті готують фахівців за напрямками «Філологія (українська мова та література, російська мова та література)», «Видавнича справа та редагування».

2007 року на базі філологічного факультету створено інститут філології та журналістики. Директором інституту обрано доктора філологічних наук, професора В. Мойсієнка. Нині в інституті навчаються 750 студентів стаціонарної та 525 студентів заочної форми навчання. На шістьох кафедрах працює понад 70 штатних викладачів, серед яких 3 доктори філологічних наук, 4 професори, 28 кандидатів філологічних та педагогічних наук, заслужений працівник освіти України, академік Вищої школи, заслужений працівник культури України, десять відмінників освіти України. П'ять докторів філологічних наук, професорів працюють за сумісництвом.

Свідченням плідної наукової роботи викладачів факультету стали проведені Всеукраїнські наукові конференції до 100-річчя з дня народження І. Франка (1956, 1966), до 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка (1964), до 100-річчя, 110-річчя і 130-річчя з дня народження Лесі Українки (1971, 1981, 2001), міжвузівських конференцій до 70-річчя і 100-річчя з дня народження М. Рильського (1956, 1995), до

Колектив кафедри теорії та історії світової літератури

Кафедра слов'янських та германських мов

В. Конобродська, Г. Добролюжа, Н. Янчук, В. Прус, М. Шарапа, Л. Кратасюк, С. Яценко, Л. Фальківська, Н. Дяченко, Л. Литвинчук, Ю. Вольська. На кафедрі розроблено низку нових спецкурсів і спецсемінарів, які поглиблюють знання студентів із мовознавчих дисциплін. Доцент кафедри Т. Баймут був одним із співавторів підручника для вищої школи «Порівняльна граматики української і російської мов». Доцент Є. Кудрицький спільно з академіком І. Білодідом опублікував пам'ятку XVII ст. «Граматику словенську» Івана Ужєвича (К., 1970). Вагомий внесок у дослідження і вивчення діалектології зробив завідувач кафедри (1972–2001) професор М. Никончук. Він автор п'яти збірок поліської лексики: «Матеріали до лексичного атласу української мови» (К., 1979), «Сільськогосподарська лексика правобережного Полісся» (К., 1985), «Ендемічна лексика Житомирщини» (Житомир, 1989), «Будівельна лексика правобережного Полісся в лексико-семантичній системі східнослов'янських мов» (Житомир, 1990), «Транспортна лексика правобережного Полісся в системі східнослов'янських мов» (Житомир, 1990) та «Лексичного атласу правобережного Полісся» (К. -Житомир, 1994). Варто відзначити спадкоємність традицій: його напрацювання розвинули учні. Професор В. Мойсієнко та доцент В. Конобродська опублікували перші за історію кафедри теоретичні монографії «Фонетична система українських поліських говорів у XVI–XVII ст.» (Житомир, 2006), «Про південно-український ікавізм та поліські дифтонги» (Житомир, 2007), «Поліський поховальний і поминальний обряди» (Житомир, 2007), які рекомендовані до друку вченою радою Інституту української мови НАН України. Упродовж останніх семи років В. Мойсієнко підготував і видав низку пам'яток української мови: «Історія Г. Граб'янки» (Житомир, 2001), «Актова книга Житомирського уряду 1611 р.» (Житомир, 2002) /у співавторстві/, «Акти Житомирського гродського уряду: 1590 р., 1635 р.» (Житомир, 2004), «Ключ царства небесного» Г. Смотрицького (Житомир, 2005) /у співавторстві/. Доценти Г. Добролюжа та Г. Примашевич видали словники поліської лексики «Рідне слово як золотий ключ» (Житомир, 2001) та «Словник назв одягу та взуття середньополіських і суміжних говірок» (Житомир, 2002) відповідно.

Суттєвими є здобутки кафедри і в царині навчально-методичних публікацій. Упродовж багатьох років плідно працював над питаннями викладання української мови доцент М. Богдан. Його напрацювання розвинули і доповнили доцент Л. Конторчук та В. Власенко, уклавши 2001 року навчальний посібник «Сучасна українська літературна мова. Фонетичний, лексичний, морфологічний, синтаксичний аналіз». Крім цього посібника, з грифом МОН України вийшли друком посібники В. Конобродської «Історія української літературної мови. Практичні заняття» (Житомир, 2002), «Курсова робота з етнолінгвістики» (Житомир, 2003) та два збірники диктантів для вступників до ВНЗ В. Власенка, а також його «Сучасна українська літературна мова. Бібліографічний покажчик» (Житомир, 2004). Викладачі кафедри плідно розробляють проблеми викладання синтаксису у вищій школі («Практикум з синтаксису української мови», Г. Конторчук; «Просте ускладнене речення», В. Прус).

Крім того, науковці кафедри активно реалізують інші видавничі проєкти. В. Мойсієнко спільно з докторантом КНУ ім. Тараса Шевченка В. Єршовим упродовж 10 років видають науковий фаховий збірник «Волинь–Житомирщина». Наразі опубліковано 18 чисел збірника. В. Конобродська підготувала два числа наукового збірника «Етнолінгвістичні студії».

Не менш плідною є діяльність науковців кафедри українського літературознавства та компаративістики, яку очо-

100-річчя з дня народження Бориса Тена (1997), О. Ольжича (2007). Стали традиційними драматургічні читання, започатковані кафедрою теорії та історії світової літератури. Значний резонанс у науковому світі мали конференції з діалектології та з етнолінгвістики (2005, 2006, 2007).

В інституті сформувались і ведуть активну дослідницьку роботу наукові школи. Найвідоміша, знана не лише в Україні, але й далеко за її межами, – «Діалектологічна школа професора М. Никончука». Під керівництвом ученого захищено 7 кандидатських дисертацій. Тепер його учні продовжують розпочаті наставником студії з вивчення поліських говорів. В. Мойсієнко захистив докторську дисертацію «Північне наріччя української мови у XVI–XVII ст. Фонетика» і зараз очолює науковий «Північноукраїнський діалектологічний центр імені М. Никончука», доцент В. Конобродська працює над докторською дисертацією, очолює «Центр етнолінгвістичних досліджень». Вагомі здобутки професора О. Чиркова, який здійснює керівництво науковою школою «Історія і теорія драми», професора П. Білоуса – «Історична поетика української літератури».

Нині науково-педагогічна діяльність інституту зосереджена на шести кафедрах. Кафедра української мови, яку очолює доцент Г. Примашевич, небезпідставно пишається тим, що тут працювали викладачами Т. Баймут, М. Богдан, М. Никончук, Л. Бондарчук, Є. Кудрицький, М. Каранська. І нині студентів навчають такі кваліфіковані фахівці, як В. Мойсієнко, Г. Конторчук, Т. Недашківська, В. Титаренко,

лює доцент В. Башманівський. Тут працюють В. Білобровець, П. Білоус, В. Василюк, А. Горбань, Г. Левченко, М. Масловська, Л. Монастирецький, В. Чайковська, С. Чернюк, М. Шевчук, О. Юрчук та С. Лотоцька. Упродовж останніх років силами цих науковців видано низку монографій та посібників. Зокрема, професору П. Білоусу належить монографія «Творчість В. Григоровича-Барського» (К., 1985), «Паломницький жанр в історії української літератури» (Житомир, 1997), «Українська паломницька проза» (К., 1998), «Зародження української літератури» (Житомир, 2001), «Світло зниклих світів» (Житомир, 2003), «Давньоукраїнська література і фольклор: проблема художнього коду» (Житомир, 2006). Він переклав із староукраїнської та опублікував «Мандри» Василя Григоровича-Барського (К., 2000), а у співавторстві з професором В. Шинкаруком написав посібники для студентів-філологів з грифом МОН «Давня українська література. Практикум» (Житомир, 2003) та «Українська література XVIII ст. Практикум» (Житомир, 2007). В. Шинкарук також упорядкував біобібліографічний довідник «Літературна Житомирщина» (Житомир, 1993). Професор Л. Монастирецький видав монографію «Позитивний герой української прози» та навчальний посібник для середніх шкіл, ліцеїв та гімназій «Українська література. Імена і долі письменників» (К., 2000), доцент В. Чайковська – навчальний посібник «Роде наш красний» (Житомир, 1995), упорядкувала низку видань, де висвітлено творчість Є. Концевича, О. Макаренка. Варті уваги також монографії доцентів В. Башманівського «Микола Зеров – неокласик» (Житомир, 2007), Г. Левченко – «Зачарована казка життя О. Кобилянської» (К., 2008), О. Юрчук «Сучасна стратегія бароко» (Житомир, 2008). Крім того, доценти В. Чайковська, М. Шевчук, Г. Левченко опублікували методичні посібники та розробки з окремих літературознавчих курсів.

Кафедру теорії та історії світової літератури очолює кандидат філологічних наук, доцент, а тепер докторант Н. Астрахан. Під її керівництвом працюють доктор філологічних наук,

професор О. Чирков, кандидати філологічних наук, доценти Г. Соболевська, Г. Бондаренко, старші викладачі Н. Євченко, З. Ржевська та асистенти Т. Тименко, Л. Закалюжний, старший лаборант Ю. Гуревич. Завершує докторську дисертацію доцент кафедри В. Єршов. У сфері їхніх інтересів кілька наукових проблем, зокрема – актуальні проблеми теорії та історії літератури, методологія літературознавства, вивчення зарубіжної літератури в середній школі тощо. Кафедра має тривалу наукову традицію: ще в 60-х роках заслуженою повагою користувалися науково-методичні роботи професора П. Сербіна, зокрема «Изучение поэм Маяковского «Хорошо», «В. И. Ленин» (К., 1968), «Изучение творчества Владимира Маяковского» (К., 1976), «Изучение творчества Александра Блока» (К., 1980), «Изучение обзорных тем по русской литературе в 10 классе» (Житомир, 1980), «Русская литература в 10 классе» (К., 1984). Також варто згадати посібники Л. Венгерово «Зарубіжна література (1871–1970)» (К., 1971), «Зарубіжна література (1871–1973). Огляди і портрети» (К., 1974) та монографії доцента Я. Ривкіса «Іван Франко – дослідник російської та зарубіжної літератур» (Житомир, 1959), «Горьківська концепція людини і сучасний герой. Літературно-критичний нарис» (К., 1968) /у співавторстві з професором І. Стебуном/.

За останні роки наукова проблематика кафедри онови-лась. Професор О. Чирков започаткував на кафедрі новий напрямок досліджень – з теорії літератури. Учений опублікував монографії «Бертольд Брехт. Про мистецтво театру» (К., 1977), «Бертольд Брехт: Життя і творчість» (К., 1981), «Эпическая драма. Проблемы теории. Поэтика» (К., 1988), «Творящая личность» (Житомир, 2001), «Бертольд Брехт. Театральные диалоги» (Житомир, 1999), «Пігмаліон, або Всеволод творчої особистості» (Житомир, 2008).

Доцент В. Єршов вивчає польську літературу Правобережжя. Результатом тривалих досліджень стало видання книги «Густав Олізар. Поезії» (Житомир, 1999) та монографії «Польська література Волині: генологія мемуари стичності» (Житомир, 2008).

Члени кафедри активно працюють також і в галузі методики викладання літератури. Так, професор О. Чирков опублікував підручник «Изучение зарубежной литературы в 10 классе» (К., 1981); під його керівництвом колектив авторів (Н. Астархан, Г. Бондаренко, Н. Євченко, Г. Соболевська, З. Ржевська) підготував і видав методичний посібник для вчителів «Вивчення зарубіжної літератури в 11 класі» (Житомир, 2005).

Колектив кафедри слов'янських та германських мов працює над науковою темою: «Теоретична і методична підготовка вчителя-словесника до роботи в школі». Очолює кафедру кандидат педагогічних наук, доцент Н. Місяць. На цій кафедрі працюють кандидати філологічних наук, доценти В. Дяченко, А. Приймак, Р. Хмельська, кандидат філологічних наук, старший викладач В. Виговський, А. Іванчук, кандидат педагогічних наук О. Башманівський, а також викладачі А. Велика, Н. Павленко, М. Староверова, Т. Свідерська, Г. Шаранюк, старший лаборант С. Чорна.

У різні часи викладачі кафедри опублікували вагомі праці з славистики, втім найвидатніші здобутки кафедри – у галузі русистики. Ще 1978 року доцент Л. Барлас видала посібник для вчителів «Русский язык: Стилистика». Завідувач кафедри доцент Н. Місяць опублікувала посібники для школи, якими активно послуговуються учителі-словесники: «Методика изучения русского языка: пособие для учителя» (К., 1986) /у співавторстві/, «Изучение частей речи в условиях двуязычия: пособие для учителя» (К., 1987), «Грамматическая интерференция в условиях национального двуязычия» (М., 1990), «Сборник текстов по русскому языку для 5–9 классов» (Житомир, 1999) /у співавторстві/, «Русский язык в учебных модулях: учебное пособие для самостоятельной работы студентов, изучающих русский язык как неспециальный предмет» (Житомир, 2007). Також два підручники для школи у співавторстві підготував В. Дяченко: «Русский язык/Учебник для 5 класса» (Бердичів, 2006) та «Русский язык. Учебник для

6 класса» (Житомир, 2007). У 2008 році вийшли друком підручники для 8 класу загальноосвітньої школи (доц. В. Дяченко, А. Приймак).

Значними є також наукові здобутки кафедри у дослідженні полоністики: зокрема, посібники польською мовою доцента А. Папіної, написані у 70-х роках, досі не втратили наукової вартості. Високо оцінено в наукових колах посібник Н. Місяць «Польська мова для українців». При кафедрі засновано центр полоністики, який видає фаховий збірник «Українська полоністика» (відповідальний секретар Н. Місяць), шість номерів якого вже побачили світ.

У колі наукових інтересів викладачів кафедри – питання україністики, богемістики, порівняльного дослідження слов'янських мов. Зокрема, доцент Н. Місяць досліджує питання наукової української термінології (медична, технічна). З цієї проблематики опубліковано низку статей у фахових вітчизняних та закордонних виданнях.

Кафедрою дидактичної лінгвістики та літературознавства керує кандидат педагогічних наук, доцент В. Халін. Серед працівників кафедри – професор університету С. Пультер, доценти А. Лісовський, Н. Білоус, Г. Грибан, О. Кучерук, Л. Шевцова, Л. Башманівська, старший викладач А. Усатий, асистенти В. Ткачов, Ю. Герасимов.

Багато років на ниві методики викладання літератури працює професор кафедри С. Пультер. Як досвідчений методист і вчений, він став відомим ще за часів своєї роботи в школі, коли опублікував методичний посібник «Вивчення творчості О. Довженка в школі» (К., 1970). Але періодом розквіту його наукової діяльності слід вважати часи, коли дослідник викладав в інституті. Тут він написав такі праці, як «Взаємозв'язок у викладанні української та російської літератур» (К., 1982), у співавторстві з доцентом А. Лісовським – «Вивчення зарубіжної літератури в 5-6 класах» (К., 1997), посібник «Методика викладання української літератури» (Тернопіль, 2004). Важливим напрямком науково-го пошуку С. Пультера є місцеве літературне краєзнавство.

Зустріч з народним артистом України Богданом Бенюком

Зустріч з почесним професором університету, письменником Валерієм Шевчуком

На кордоні з Білоруссю. Під час фольклорно-діалектологічної експедиції на Полісся

Він упорядник низки проектів «Літературне краєзнавство Житомирщини» (Житомир, 1991), двотомного посібника-хрестоматії «Поліський дивосвіт. Література рідного краю: Житомирщина» (Житомир, 2000–2002). Також це питання розробляє доцент Л. Башманівська, яка видала посібники «Література рідного краю /Житомирщина/ (авторська програма і методичні моделі уроків для 5–9 класів)» та «Формування художніх смаків учнів засобами літературного краєзнавства» (Житомир, 2007).

Актуальні й важливі праці з методики викладання літератури належать доцентів А. Лісовському: «Изучение лирики в школе» (К., 1987), «Взаємозв'язки української та зарубіжної літератури в шкільному курсі» (Житомир, 2002), «Морфологія художності твору і вивчення літератури в школі» (К., 2005), «Проблеми вдосконалення шкільного аналізу твору, або Невраховані резерви аналізу» (К., 2007); у співавторстві з Н. Білоус «Методика літератури: від теорії – до практики» (Житомир, 2002). 2008 року доцент В. Халін опублікував монографію «Розвиток художнього сприймання студентів».

Також варто згадати посібники з грифом МОНУ О. Кучерук «Основи естетичного виховання в шкільному курсі української мови» (Житомир, 2007) та «Перспективні технології навчання в шкільному курсі української мови» (Житомир, 2007), а також посібники «Практикум з методики викладання української мови» (К., 2004), «Українська мова. Посібник-практикум» (Житомир, 2007), написані у співавторстві з доцентом Г. Грибан.

Важливим здобутком кафедри є монографія Л. Шевцової «Infinitivni vetu v Ukrajinі in» (Оломоуць, Чехія, 2007), оскільки вона стала першою в історії інституту науковою працею, опублікованою за кордоном.

Викладачами новоствореної кафедри основ журналістики та редагування стали кандидат філологічних наук, доцент А. Близнюк (завідувач), кандидат філологічних наук, доцент О. Євченко, кандидат історичних наук С. Стельникович, Г. Врублевська, Т. Безверха, Н. Зелінська, Н. Миколаєнко,

О. Русецька, кандидат філологічних наук Ш. Каміран. Нині вони активно розпрацьовують нові лекційні курси, методичні рекомендації. Так, доцент А. Близнюк підготував курси лекцій «Теорія масової комунікації», «Історія українського редагування», «Видавнича справа та редагування», а доцент О. Євченко – «Теорія твору». Варто наголосити, що ці курси – авторські, вперше представлені в освітньому просторі Житомирщини.

Поруч із розробкою курсів ведеться наполеглива науково-методична робота. Вже опубліковані методичні посібники доцента О. Євченка «Риторика» (Житомир, 2006), старшого викладача В. Головецького «Прямий ефір» (Житомир, 2008), викладача Л. Данильчук «Основи іміджелогії».

Також викладачі кафедри курують вихід університетської газети «Універсум», кафедральної «КаЖу», а також провадять університетський радіоефір.

Свідченням високого наукового потенціалу науковців інституту є запрошення їх до редколегій авторитетних всеукраїнських фахових видань та наукових видавничих проектів. Скажімо, професор П. Білоус – член редколегії багатотомного академічного видання «Історія української літератури», редактор тому, присвяченого літературі Київської Русі; професор В. Мойсієнко – член редколегії науково-теоретичного журналу Інституту української мови НАН України «Українська мова». Професор В. Шинкарук та докторант, доцент В. Ершов активно співпрацюють з Інститутом енциклопедичних досліджень НАНУ, готують статті до багатотомного видання «Енциклопедії сучасної України».

Професорсько-викладацький склад інституту тісно співпрацює з науковими та навчальними установами як вітчизняними, так і закордонними. Викладачі кафедр слов'янських мов – із Жешівським університетом (Польща), української мови – з Університетом Марії-Кюрі Склодовської (Люблін), з якими укладено угоду про співпрацю, а також з Ягеллонським університетом (Краків), Університетом імені Адама Міцкевича (Познань), Інститутом слов'янознавства

(Москва), Сегедським університетом (Угорщина), теорії та історії світової літератури – з Томським університетом (Росія).

Також налагоджено тісні контакти з органами народної освіти, ліцеями, коледжами. Провідні викладачі (зокрема, П. Білоус, О. Чирков, Л. Монастирецький, С. Пультер, Н. Місяць, Г. Гримашевич, В. Чайковська) читають лекції в обласному інституті післядипломної освіти.

На належному рівні в інституті організовано студентську наукову роботу. Студенти А. Горбань (тепер старший викладач), О. Жованик ставали переможцями Всеукраїнських олімпіад з української філології. О. Андрійчук – переможець Міжнародного конкурсу знавців української мови імені П. Яцика. Студенти Л. Скрильникова, С. Радомська, В. Дмитрук, Г. Весельська, Л. Золотюк, О. Мельниченко перемогали і ставали призерами Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт (наукові керівники – доцент В. Конобродська, професор В. Мойсієнко, доцент В. Чайковська, доцент Г. Гримашевич, професор П. Білоус).

Про високий рівень підготовки, яку забезпечують викладачі Інституту філології ЖДУ імені Івана Франка, свідчать його випускники. Серед вихованців інституту є немало вчителів, які мають державні нагороди та почесні звання. Заслуженими вчителями України стали випускники-філологи: Й. Власюк, П. Гітуляр, С. Грицаєнко, Н. Коваль, С. Ковальчук, А. Матвієнко, Л. Надієвць, З. Осипчук, І. Павленко, А. Сисевич, М. Солотвінська, В. Смик, В. Суходольська. Випускники різних років стали провідними вченими, докторами філологічних наук: С. Абрамович (професор Чернівецького національного університету), М. Ткачук (професор, декан філологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету), Л. Іванова (професор Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова), Є. Волошук (старший науковий співробітник Інституту літератури НАНУ). А випускник філологічного факультету ЖДПІ 1975 року Валерій Махпиров – доктор філологічних наук, сьогодні один із провідних вчених-філологів республіки Казахстан.

Інститут філології на журналістики Житомирського педагогічного інституту дав Україні письменників Бориса Тена, Д. Окийченка, М. Клименка, М. Прилуцького, В. Грабовського, М. Сича, Б. Остапенка, М. Пасічника, І. Ліберду, В. Врублевського, В. Даниленка, Г. Цимбалюка та інших. Крім того, низка викладачів і студентів інституту підготували збірки поезій та прози. Зокрема, професор М. Никончук опублікував шість збірок: «Зворини», «Незгаркамінь», «Грізно», «Ії величність жінка», «Тріумфальна арка», «Голгофа», професор П. Білоус – «Преображення», «Неперервна поезія» і «Отже», професор В. Шинкарук збірки «Moderato синіх сутінків», «На відстані ночі», «Перелітні дощі», «Перехрестя розлук», «Оповідання», «Нестандартний підхід», «Колискова для осені», доцент А. Лісовський збірку «Роздуми», викладач В. Білобро-

вець – «Окрушини смутку» та ін. Доцент Г. Кисельов опублікував книгу спогадів «Такая жизнь...». Випускники факультету Р. Здорик, Т. Павлінчук, А. Рюмшина, А. Савенець, І. Шинкарук, С. Демчук теж дебютували першими збірками поезій. Під керівництвом професора П. Білоуса в університеті виходить літературний часопис «Філео+Логос», у якому друкують свої твори студенти-філологи. Також щодва місяці виходить газета «Філологічні обрії».

Керівництво інституту дбає про організацію дозвілля студентів. Вже традиційними стали такі заходи, як «Посвята в студенти», відкритий фестиваль творчості філологів та журналістів «Листопад-fest», «Людина року» тощо. Такі культурно-мистецькі, виховні і розважальні акції стали можливими завдяки роботі спецсеминару «Організація масових заходів», який веде заслужений працівник культури України, професор В. Шинкарук.

З 2007 року діє хор викладачів та співробітників, яким керує досвідчений вокаліст В. Федорченко. Загалом інститут має тривалу музичну традицію і не дивно, що серед його випускників та співробітників багато відомих митців: популярна співачка, лауреат багатьох всеукраїнських і міжнародних конкурсів І. Шинкарук, капітан команди КВК «Дівчата з Житомира», актриса кіно М. Поплавська, вокаліст і гітарист гурту «Друга ріка» В. Скуратовський, композитор К. Яновський. Інститут дав Україні талановитих журналістів: генерального директора Житомирської обласної державної телерадіокомпанії, заслуженого журналіста України В. Бойка, редактора журналу «Публичные люди» Н. Влащенко, телеведучих Ю. Кота, С. Кудімова, Л. Куликівську, К. Ігнатчука, І. Апанович. Парламентський телевізійний канал Казахстану очолює випускниця філологічного факультету ЖДПІ 1987 року Рабіга Аманжолова (Асілова), яка у 80-і роки вела популярну програму ЦТ «Время».

Дирекція інституту всіляко заохочує кращих студентів. З цієї метою запроваджено 4 разові іменні стипендії (1000 грн.) та 2 щомісячні Житомирські обласної ради імені О. Ольжича (1200 грн.). Із 2007 року започатковано університетський (а з 2009 він стане всеукраїнським) конкурс «Ваша Величносте, Грамотність» на краще написання диктанту з української мови. Переможці отримують грошові премії за 1 – 1500 грн., 2 – 1000 грн., 3 – 500 грн. Конкурс проходить за підтримки народного депутата України С. Пашинського.

Суттєво оновлюється в інституті матеріально-технічна база. Упродовж останніх років стали до ладу сучасний комп'ютерний клас, інститутська актова зала, центр полоністики, конференц-зала. Значних зусиль для їх упровадження доклали Т. Недашківська, М. Масловська, Н. Місяць, В. Халін.

Інститут філології та журналістики – один із найбільших і найдавніших структурних підрозділів університету, це дало йому змогу сформувати власні давні й міцні традиції, наукові школи, які сьогодні продовжують і розвивають нові покоління викладачів та студентів.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Ангеліна Володимирівна народилася 1957 року в с. Шатрище Коростенського району Житомирської області.

1975 року вступила до Київського державного університету імені Тараса Шевченка на факультет романогерманської філології, який закінчила з відзнакою 1980 року за спеціальністю «Філолог, викладач англійської і французької мов, перекладач». Упродовж 1985–1988 років навчалася в аспірантурі на кафедрі англійської філології Київського державного університету імені Тараса Шевченка, достроково захистила кандидатську дисертацію.

Упродовж 28 років Ангеліна Володимирівна працює у Житомирському державному університеті імені Івана Франка. Розпочавши педагогічну діяльність на посаді викладача, від 1990 року обійняла посаду доцента, а з 2003 і дотепер працює завідувачем кафедри англійської філології та перекладу імені проф. Д.І. Квеселевича.

2004 року А. Сингаївська очолила факультет іноземних мов Житомирського державного університету імені Івана Франка, а з 2007 року і донині вона – директор навчально-наукового

**СИНГАЇВСЬКА
АНГЕЛІНА
ВОЛОДИМИРІВНА**
ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ

«А.С. Макаренка» (2007), грамотами Міністерства освіти та науки України.

інституту іноземної філології цього вузу. У 2008 році їй присвоєне вчене звання професора кафедри англійської філології та перекладу.

Ангеліна Володимирівна Сингаївська веде вагомий науково-дослідну роботу, керує науково-дослідним центром функціональної лінгвістики імені професора Д.І. Квеселевича та науковою школою «Проблеми семантики у світлі структурно-функціональної теорії інформації», читає лекційні курси з теоретичної граматики і вступу до мовознавства.

Варто відзначити, що А. Сингаївська керує роботою аспірантури кафедри англійської філології за спеціальністю 10.02.04 – «Германські мови». Нині в аспірантурі навчаються 17 аспірантів, з них троє ведуть наукові дослідження під керівництвом Ангеліни Володимирівни.

Наукова та педагогічна діяльність Ангеліни Сингаївської відзначена знаком «Відмінник освіти України» (2003), нагрудним знаком «А.С. Макаренка» (2007), грамотами Міністерства освіти та науки України.

Інститут іноземної філології Житомирського державного університету веде свою історію від 15 серпня 1949 року, коли було відкрито Житомирський державний вчительський інститут іноземних мов з дворічним терміном навчання. Вже за два місяці цей навчальний заклад реорганізували у вуз із трирічним терміном навчання. Фахова підготовка вчителів здійснювалася на трьох факультетах: англійської, німецької та французької мов. Деканами цих факультетів були призначені відповідно В. Костильов, К. Бакулін, І. Драган. Першими викладачами інституту стали випускники вузів Києва: Т. Александровська, М. Горкун, Н. Козлова, О. Мірошченко; Одеси: В. Сердюк; Москви: Т. Дубенецька; Ленінграда: Р. Гуревич, В. Сасіна. У 1950 році при інституті було відкрито заочне відділення, а в 1951 році факультет французької мови переведено до Білої Церкви та Горлівки.

Житомирський учительський інститут іноземних мов з трирічним терміном навчання підготував два випуски і надалі його було реорганізовано у педагогічний інститут іноземних мов. У 1952 році інститут випустив перших 100 вчителів англійської та німецької мов. З 1954 року в інституті було запроваджено чотирирічний термін навчання і відновлено факультет французької мови. Тоді ж були створені і відповідні кафедри. Директором інституту було призначено кандидата історичних наук І. Шевченка.

У 1955 р. Житомирський педагогічний інститут іноземних мов було приєднано як окремий факультет з двома відділеннями – англійської та німецької мов – до Житомирського педагогічного інституту ім. І. Франка. З таким статусом

факультет проіснував до 1956 року. А вже наступного року його фахівці почали працювати у складі філологічного факультету, готуючи вчителів з англійської або німецької мови як другої спеціальності, а на фізико-математичному факультеті – фізиків з другою спеціальністю – «Англійська мова».

У 1962/1963 навчальному році, тепер вже на базі філологічного, повторно створено факультет іноземних мов з чотирирічним терміном навчання та двома відділеннями: англійської та французької мов. Його деканом став В. Костильов, а згодом факультет очолювали Л. Житкевич, доценти Л. Кобзар, В.М. Пітінов, В. Пилипчик, В. Литньов, А. Левицький, О. Мисечко.

З 1968 р. до 1975 р. факультет надавав суттєву допомогу в підготовці кадрів з англійської мови для Узбекистану. За вагомий внесок у їх підготовку викладачам Л.І. Житкевичу, О.Н. Камневій та В. П. Сасиній було присвоєно почесне звання «Відмінник народної освіти Узбекистану».

З 1975 р. на факультеті іноземних мов запроваджено п'ятирічний термін навчання. Тут готують спеціалістів з англійської (як першої іноземної мови) та німецької (як другої) мови. А з 1996 року до цього переліку додано спеціальність «Зарубіжна література». З 1997 р. на факультеті поновлено роботу заочного відділення за спеціальністю «Мова та література (англійська/німецька). Соціальна педагогіка». З 2003 року розпочалася підготовка спеціалістів за спеціальністю «Переклад» за денною та заочною формами навчання.

З 2004 р. факультет іноземних мов, а з 2006 р. навчально-науковий інститут іноземної філології очолює проф.

А. Сингаївська. Заступники директора – досвідчені фахівці, талановиті організатори й педагоги. Заступником з наукової роботи працює доцент кафедри англійської філології та перекладу В. Жуковська, з навчальної роботи – викладач кафедри англійської філології та перекладу І. Татура, з виховної роботи – викладач кафедри англійської мови Н. Андрійчук

За понад 50 років свого існування факультет іноземних мов, а потім інститут іноземної філології, підготував понад 5 000 кваліфікованих спеціалістів з англійської, німецької та французької мов для України, Росії, Узбекистану та Казахстану. Багато випускників факультету стали пізніше вченими, викладачами вищих закладів освіти. Серед них: професори – Д. Квеселевич, Р. Ковалевський, А. Левицький, Л. Монастирецький, М. Фрідман; доценти А. Аксьонкін, В. Белов, К. Болдирева, Н. Борисенко, О. Борисов, І. Василюк, Л. Ваховська, Л. Гарашук, Ю. Килимник, В. Крижанівський, І. Кузнецова, Н. Курносова, О. Мисечко, Т. Онопрієнко, В. Пашук, І. Рудик, І. Самойлюкевич, С. Сидоренко, Л. Славова, С. Соколовська, Л. Соловйова, І. Сніховська, Н. Петранговська, І. Савчук. Успішно захистили кандидатські дисертації випускники факультету О.Ю. Андрущенко, В. Калінін, Т. Ковальова, А. Кузнецова, Н. Курікалова, Е. Малиновський, В. Осідак, Л. Павленко, О. Пугрова, Ю. Святюк, О. Мосійчук.

Нині на денному та заочному відділеннях інституту навчається 1400 студентів. Рівень успішності їх навчання найвищий у університеті: щорічно кожен четвертий-п'ятий випускник за названими спеціальностями отримує диплом з відзнакою.

Наразі Інститут іноземної філології готує спеціалістів за спеціальностями: «Філологія. Переклад», «Філологія. Мова і література (англійська)», «Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська)», «Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська, німецька)», «Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська)», «Педагогіка і методика середньої

освіти. Мова та література (англійська)», «Філологія. Мова і література (німецька)», «Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (німецька)», «Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (німецька, англійська)», «Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (німецька)», «Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (німецька)».

За час навчання в Інституті іноземної філології студенти мають змогу опанувати декілька іноземних мов. Окрім обов'язкових англійської та німецької мов, вони можуть вивчати італійську, іспанську, французьку, китайську та японську мови на факультативах, які діють на кафедрі іноземних мов. Для викладання іноземних мов залучаються як високопрофесійні фахівці інституту, так і носії мови. Так, з 3.05.2008 до 30.06.2008 в ННІ іноземної філології працювала викладач університету м. Модени та Реджо-Емілії (Італія) Паола Містралі, яка викладала італійську мову на факультативних заняттях з італійської мови. Вивчення іноземних мов на факультативах дає студентам можливість використовувати практичні навички спілкування іноземною мовою під час поїздки за кордон; здобути право на стажування з опанованої іноземної мови у внз відповідної країни та брати участь у конкурсах проектів, виконаних іноземною мовою.

Навчально-науковий інститут іноземної філології займає окремий навчально-лабораторний корпус №2, в якому розташовані дирекція та кафедри інституту; добре обладнана фонолабораторія, яка налічує 6 спеціалізованих кабінетів з сучасною відео- та аудіо апаратурою; кабінет звукозапису; комп'ютерна лабораторія, оснащена сучасними комп'ютерами, сканерами, принтерами, ксероксом, телевізором, мультимедійним проектором; 7 лекційних аудиторій; аудиторії для проведення практичних занять; відділи бібліотеки з читальним залом, які обслуговують інститут; книжковий кіоск; буфет.

У корпусі Інституту іноземної філології з 1995 року діє

Дирекція Навчально-наукового інституту іноземної філології

Кафедра іноземних мов

центр самопідготовки викладачів, фондами якого користуються викладачі, аспіранти і студенти, а також вчителі іноземних мов області. Центр обладнано сучасною комп'ютерною, копіювальною, відео- та аудіотехнікою, навчальною, методичною та лінгвістичною літературою, аутентичними підручниками та іншими навчальними матеріалами. Членами центру є понад 100 вчителів англійської мови області, міста, викладачів та студентів вузів. На його базі щорічно організовуються і проводяться методично-краєзнавчі семінари та літні школи для студентів і викладачів англійської мови вузів та шкіл міста, області, регіону. До участі у таких заходах залучаються консультанти Британської ради з питань методики викладання англійської мови, посол Великої Британії в Україні, волонтери Корпусу Миру США в Україні, представники інформаційної служби США та посол США в Україні. До послуг користувачів центру:

- іншомовна бібліотека, яка містить близько 2000 фахових видань з лінгвістики, світової літератури, країнознавства, а також художні тексти, періодика, словники;
- іншомовна аудіо-відеотека, яка містить навчальні матеріали для курсу іноземних мов, методичні відеопрограми і художні фільми;
- картотека, до складу якої входять методичні відеопрограми і художні фільми;
- картотека новітніх технологій навчання іноземних мов.

Інститут іноземної філології пишається своєю бібліотекою, у фондах якої міститься понад 65 тисяч книг вітчизняних та зарубіжних видань: художньої, навчальної, методичної, енциклопедичної та довідкової літератури, підручників, періодичних видань. Фонди її постійно й активно поповнюються: лише з 2004 до 2008 року бібліотека отримала 4113 примірників нової літератури.

Викладачі інституту підтримують тісний зв'язок з освітніми містами й областю, надають постійну допомогу Обласному інституту вдосконалення вчителів, здійснюють наукове керівництво міським методичним об'єднанням вчителів іноземних мов, регулярно беруть участь у проведенні обласної та районних олімпіад школярів з іноземних мов (професор А.В. Сингаївська, доценти В. Євченко, Л. Калініна, Л. Котнюк, І. Самойлюкевич, старші викладачі Л. Барало, Л. Березенська, Т. Пушкар та інші).

У складі Навчально-наукового інституту іноземної філології діють п'ять кафедр: англійської філології та перекладу імені проф. Д. Квеселевича (завідувач – проф. А. Сингаївська), англійської мови (завідувач – доц. В. Євченко), німецької мови (завідувач – доц. С. Соколовська), мето-

дики викладання іноземних мов та прикладної лінгвістики (завідувач – проф. Л.В. Калініна) та загальноуніверситетська кафедра іноземних мов (завідувач – доц. І. Кузнецова).

Кафедра англійської мови заснована 1949 року. Її очолювали викладачі В. Сердюк, К. Седлецький, І. Дриган, доценти В. Фадеев, Ж. Голікова, В. Сасіна, В. Євченко, А. Левицький, професор Д. Квеселевич. З 1982 року нею керує доцент В. Євченко. У доробку викладачів кафедри – ґрунтовні монографії та оригінальні посібники. Зокрема, В. Висоцький опублікував монографію «Фразеологізація словосполучень як джерело омофразії (на матеріалі англійської військової лексики)» (Житомир, 1998), Т. Онопрієнко – «Епітет: семантика й структура» (Житомир, 1997), Л. Соловйова – «Выражение аксиологических категорий в современном английском языке (атрибуты, предикативы и релятивы оценки)» (Житомир, 1997).

Кафедра німецької мови була створена у 1949 році. Першим її завідувачем була М. Малиновська, а згодом її очолював Н. Бакулін. Друге народження кафедри німецької мови відбулося у 1989 році. Тривалий час її очолював доцент В.Є. Прищепа, а нині нею керує С. Соколовська. Кафедра була сформована з випускників Лейпцигського та Єнського університетів (Німеччина), Одеського державного інституту іноземних мов та випускників Житомирського державного педінституту.

Значним науковим досягненням кафедри стало видання навчального посібника з німецької мови «Україна і світ». Кафедра налагодила міцні стосунки з Гете-Інститутом та Німецькою академічною службою обміну.

Кафедра англійської філології та перекладу імені Д. Квеселевича заснована 1982 року як кафедра англійської філології. Першим її завідувачем була доцент В. Сасіна, а згодом тривалий час її очолював Д. Квеселевич. Його роль в організації роботи кафедри та особистий внесок у розвиток англійської філології важко переоцінити. 1999 року він був визнаний Американським біографічним інститутом Людиною року за видатні успіхи в дослідженні проблем лексикографії, а 2000 року ця установа представила його до вручення «Медалі честі». У його доробку – монографії та словники, зокрема «Русско-английский фразеологический словарь», «Русско-английский словарь междометий и релятивов». Колективним здобутком кафедри стало видання збірок наукових праць «Питання германської філології та методика викладання германських мов» та «Актуальні питання романо-германської філології», у написанні яких взяли участь також науковці з Києва, Харкова, Одеси.

Кафедра методики викладання іноземних мов та прикладної лінгвістики утворена 2001 року внаслідок поділу кафедри іноземних мов з методикою їх викладання. Керує кафедрою Л.В. Калініна. Головним напрямком роботи кафедри є науково-методична робота. Ще 1995 року було створено центр самопідготовки майбутнього вчителя іноземних мов, який складають кабінет технічних засобів і нових технологій навчання, типовий шкільний кабінет іноземних мов, кабінети викладання англійської та німецької мов та зразковий англійський клас. Кафедра тісно співпрацює з Британською радою, фондом «Відродження», Американським домом, Корпусом Миру в Україні.

Загальноуніверситетська кафедра іноземних мов створена 2001 року, її очолює доц. І. Кузнецова. Вона обслуговує потреби усіх факультетів університету і працює над проблемами оптимізації змісту і засобів навчання.

Загалом кафедри вбачають перспективи розвитку спеціальностей у підвищенні навчально-методичного та науково-

Колектив кафедри англійської мови

го рівня професорсько-викладацького складу, вимогливості до оволодіння студентами необхідними знаннями, уміннями і навичками; поглибленні теоретико-методологічного забезпечення викладання дисциплін; удосконаленні професійної підготовки майбутніх фахівців з англійської та німецької мов шляхом впровадження новітніх технологій.

Професорсько-викладацький склад всіх кафедр інституту активно співпрацює з Малою академією наук, зокрема ведеться керівництво учнівськими науковими дослідженнями, рецензування учнівських наукових робіт, проводиться їх захист, відбуваються зустрічі з педагогічними колективами шкіл міста. Викладачі кафедри англійської філології та перекладу упродовж багатьох років є членами журі на обласному конкурсі учнівських наукових робіт МАН (проф. А. Сингаївська – голова журі, доц. І. Васильюк – член журі).

Колективи кафедр інституту постійно нарощують свій науковий потенціал: видають наукові та навчально-методичні матеріали, активно друкуються у різноманітних науково-методичних збірниках («Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка»; «Вісник Київського лінгвістичного університету»; «Вісник Харківського університету»; «Слов'янський вісник» (м. Рівне); «Волинь-Житомирщина: історико-філологічний збірник» та ін.), беруть участь у роботі наукових конференцій різних рівнів в Україні (Київ, Харків, Дніпропетровськ, Львів, Рівне, Вінниця, Хмельницький, Чернівці, Ніжин та ін.) та за її межами (Велика Британія, США, Росія, Білорусь, Франція).

Загалом Навчально-науковий інститут іноземної філології є осередком високого професіоналізму, творчої праці та постійного самовдосконалення. Традиційним для інституту є проведення наукових конференцій, різноманітних методичних майстерень, в тому числі і з проблем методики викладання іноземних мов та методики навчання перекладу, семінарів для викладачів англійської мови. До багатьох з них залучаються провідні вчені України, волонтери Корпусу Миру США в Україні та інші іноземні фахівці.

Упродовж кількох останніх років стали традиційними семінари з проблем методики навчання іноземних мов за участю доктора педагогічних наук, завідувача кафедри теорії та практики перекладу англійської мови Харківського національного університету ім. В. Каразіна професора Л. Черноватого, який є автором або співавтором більшості основних підручників, за якими навчаються студенти спеціальності «Переклад» як в ЖДУ, так і в багатьох інших вищих навчальних закладах України.

Здобутки інституту у фаховій підготовці спеціалістів з іноземних мов та застосуванні в навчальному процесі інно-

ваційних технологій мають широкий розголос. Упродовж 10 років інститут бере участь у Всеукраїнській виставці «Освіта в Україні» і представляє демонстраційні матеріали за новими технологіями навчання іноземної мови та стенди з дослідницькими і проектними роботами викладачів та студентів факультету. У 2002 році представлені роботи були відзначені у номінації «Інноваційні технології в навчанні іноземної мови» бронзовою медаллю, а в 2005, 2006, 2007 роках – золотом.

Навчально-науковий інститут іноземної філології впродовж багатьох років підтримує міжнародні зв'язки з навчальними закладами та різними асоціаціями близького та далекого зарубіжжя. Зокрема, угоди про співробітництво підписано з такими вищими навчальними закладами та асоціаціями, як університет міста Модена та Реджо-Емілії (Італія), Барановицький державний університет (Білорусь), Американські ради, Корпус Миру США в Україні, Британська рада, Інститут імені Гете, Арістотелес-Інститут (Німеччина, м. Бремен), Німецька академічна служба обміну (DAAD).

Викладачі інституту постійно налагоджують та підтримують ділові контакти з інформаційними та культурологічними центрами посольств зарубіжних країн, акредитованих в Україні. Тісні зв'язки склалися з радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), відділом з питань преси, освіти та культури Посольства США в Україні, Міжнародним фондом «Відродження», Американським домом, Британською радою, представництвами закордонних видавництв в Україні, зокрема, OUP, CUP, Pearson Education (Longman), Express Publishing.

Викладачі інституту беруть участь у роботі таких міжнародних організацій та їх українських філій:

- Міжнародна асоціація викладачів англійської мови як іноземної (TESOL) (проф. А. Сингаївська, доц. Л. Котнюк, доц. Т. Онопрієнко, доц. Н. Борисенко, О. Андрущенко та ін.);
- Міжнародний центр «Освіта-Академія» (доц. Н. Борисенко, аспіранти Є. Карпенко, І.О. Тараба, Г. Хант);
- Міжнародна організація «The Ukrainian society for the Study of English Messenger» (доц. Л. Котнюк, доц. Т. Онопрієнко);
- Асоціація випускників освітніх програм міжнародного обміну за підтримки уряду США (аспірант О. Шиленко, студенти Інституту іноземної філології);
- Міжнародна асоціація «American Studies Association in Ukraine» (доц. І. Сніховська);
- Міжнародна організація «International Society for human Studies» (доц. І. Сніховська);
- Українсько-австрійське товариство «Gallizien» (доц. С.Ф. Соколовська, викладачі Л. Гречина, К. Дмитрук);
- Українсько-німецьке товариство «Widergebur» (к. ф. н., ст. викл. Т. Ковальова, викладачі В. Прищепа, М. Ліпісівський, Н. Захарченко);
- Центр германістики Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України (ст. викл. В. Прищепа, викл. М. Ліпісівський).

Викладачі кафедр Інституту іноземної філології беруть участь у конкурсах на здобуття грантів з метою підвищення професійно-кваліфікаційного рівня в зарубіжних науково-методичних центрах та навчальних закладах. Зокрема, викладачі О. Андрущенко, І. Васильюк, В. Євченко, Л. Калініна, Л. Котнюк, І. Кузнецова, А. Сингаївська, аспіранти Ю. Жилиєва, О. Шиленко та інші стажувалися за програмами освітніх обмінів у Великій Британії та США. Доцент І. Рудик виборолла грант для участі у проекті «Harmony» у 2003 р. (штат Вісконсин, США).

Колектив кафедри німецької мови

Кафедра методики викладання іноземних мов і прикладної лінгвістики

За підтримки програм обміну IREX (Рада міжнародних наукових досліджень і обмінів), Fulbright (Програма академічних обмінів), DAAD (Німецька академічна служба обміну) студенти та викладачі університету щорічно працюють за кордоном. Зокрема, доцент кафедри англійської філології та перекладу імені проф. Д. Квеселевича І. Рудик стала переможцем Програми академічних обмінів ім. К. Фулбрайта та отримала стипендію уряду США на проходження стажування у Каліфорнійському університеті в Берклі (США) з вересня 2006 року до травня 2007 року. Доцент кафедри англійської філології та перекладу І. Сніховська отримала стипендію імені Фулбрайта для молодих викладачів та дослідників державного департаменту США і пройшла курс «Сучасна література США» за програмою літнього інституту в університеті міста Луїзвіль, штат Кентукі у липні-серпні 2005 року. Доцент кафедри методики викладання іноземних мов та прикладної лінгвістики І. Самойлюкевич з жовтня 2008 року до червня 2009 року проходила стажування в університетах штату Міссурі США за програмою імені Фулбрайта як переможця програми з академічних обмінів.

За підтримки програм обміну Гете-Інституту, DAAD (Німецька академічна служба обміну) студенти та викладачі інституту щорічно навчаються та працюють в освітніх закладах Німеччини. Викладач кафедри німецької мови М. Ліпісвіцький, навчаючись в аспірантурі, виборов грант міжнародної організації DAAD, у рамках якого отримав додаткову стипендію для продовження дослідження за темою кандидатської дисертації з можливістю стажування у Вільному уні-

верситеті м. Берліна у жовтні-листопаді 2006 року; аспірант Є. Карпенко отримала стипендію на проходження стажування у Гете-Інституті (Німеччина) з 12 серпня до 03 вересня 2007 року; доцент кафедри німецької мови С. Соколовська отримала стипендію на проходження стажування у Гердер-Інституті (Лейпціг) та Гете-Інституті (Німеччина) з 03 до 23 серпня 2008 року; викладач М. Ліпісвіцький отримав грант для молодих науковців від Німецької служби академічного обміну (DAAD) та Інституту германістики (м. Київ) для проведення досліджень у Берлінському Вільному університеті з 15 січня до 15 лютого 2009 року.

У Навчально-науковому інституті іноземної філології постійно працюють волонтери Корпусу Миру, відбуваються зустрічі з представниками британських видавництв. Упродовж багатьох років колектив інституту іноземної філології співпрацює з Корпусом Миру США в Україні.

Інститут запрошує носіїв мови для проведення тематичних зустрічей зі студентами, а також видатних науковців для читання лекцій. За останні три роки налагоджено тісну співпрацю з доктором Берлінського університету Уве Кленнером, який прочитав цикл лекцій на теми «Парламентські вибори у Німеччині» та «Процес приватизації в сфері освіти».

Студенти інституту іноземної філології активно залучаються до міжнародної співпраці. Упродовж останніх років щорічно декілька студентів стають фіналістами програми обміну для студентів «Акт на підтримку свободи» (FSA Undergraduate Fellowship Program) і отримують гранти Бюро у справах освіти та культури держдепартаменту США на одnorічне навчання в американських коледжах та університетах. У 2008–2009 н. р. в рамках договору про співпрацю з університетом м. Модени та Реджи-Емілія (Італія) студенти 5 курсу спеціальності «ПМСО. Мова та література (англійська, німецька)» проходили курс стажування у цьому навчальному закладі.

Значну частину дослідницької роботи становлять студентські наукові проекти. На всіх кафедрах інституту діють студентські наукові гуртки та наукові проблемні групи.

Багато уваги у роботі інституту приділяється підвищенню ефективності та якості наукових досліджень, спрямованих на опрацювання проблем філології, питань методики викладання англійської мови та інших дисциплін, на подальший розвиток лінгвістичної науки, а також впровадження результатів наукових досліджень викладачів і студентів у навчальний процес.

З 1992 р. на кафедрі англійської філології та перекладу імені проф. Д. Квеселевича діє аспірантура за спеціальністю 10.02.04 – «Германські мови», яка готує фахівців вищої кваліфікації як для Житомирського державного університету, так і для інших вузів України. Наукові дослідження аспірантів характеризуються комплексним багатоаспектним аналізом мовних одиниць, при якому когнітивні параметри вивчаються у тісній взаємодії з комунікативними. Наукові роботи відображають динаміку розвитку мови і направлені на розкриття її потенціальних можливостей у процесі реального використання. Структурно-семантичні особливості одиниць англійської мови (лексичних, морфологічних, синтаксичних, текстових) досліджуються з урахуванням їх параметричних та функціональних характеристик.

За час існування аспірантури було успішно захищено 13 дисертацій. Нині в аспірантурі за цією спеціальністю навчаються 15 осіб.

Наукові керівники та аспіранти тісно співпрацюють з науковцями інших вищих навчальних закладів України, насамперед Київського національного університету

Кафедра англійської філології та перекладу

ім. Тараса Шевченка, Харківського національного університету ім. В. Каразіна, Київського національного лінгвістичного університету.

До керівництва аспірантами, крім доцентів кафедр інституту, залучаються і провідні вчені України (доктор філологічних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка А. Белова, доктор філологічних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Т. Кияк, доктор філологічних наук, професор Київського національного лінгвістичного університету І. Буніятова, доктор педагогічних наук, професор Харківського національного університету імені В. Каразіна Л. Черноватий та ін.). Крім того, читати лекції та проводити семінари для аспірантів з актуальних проблем сучасного мовознавства запрошуються провідні українські науковці.

До наукової діяльності активно залучаються студенти. В інституті діють студентські наукові гуртки («Художній текст: аналіз та інтерпретація», «Тенденції розвитку словникового складу сучасної німецької мови», «Актуальні проблеми перекладу», «Використання технологій критичного мислення у навчанні спілкування німецькою мовою», «Інноваційні технології навчання іноземних мов») та проблемні групи з питань консигуативної семантики одиниць номінації англійської мови, функціональної семантики, прагмалінгвістики, комунікативної лінгвістики, лінгвокультурології, лінгвостилістики, когнітивної лінгвістики, проблем фоностилістичних особливостей англійської поезії, історії англійської мови. Керівництво науковим пошуком студентів здійснюється провідними вченими інституту. Кращі сту-

дентські наукові проекти подаються для участі в конкурсах студентських наукових робіт, друкуються в різноманітних студентських збірках, обговорюються на студентських наукових конференціях.

Результати наукових досліджень професорсько-викладацького складу, аспірантів та студентів постійно обговорюються на наукових конференціях, які проводяться щорічно в Житомирському державному університеті імені Івана Франка, а також на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях і публікуються у фаховому журналі «Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка» за напрямом «Філологія», а також в періодичних виданнях вузів України та інших країн.

Студенти Інституту іноземної філології постійно беруть участь в олімпіадах з англійської та німецької мов. У 2007–2009 роках на базі інституту проводився II тур Всеукраїнської олімпіади з англійської мови. Переможцями Всеукраїнської олімпіади з англійської мови 2006–2007 років стали студенти Інституту іноземної філології Н. Лаптик, Л. Блін, а Всеукраїнської олімпіади 2007–2008 років – М. Радомська, 2008–2009 рр. – О. Шевченко.

Робота колективу інституту спрямована на належну організацію освітньо-виховного процесу в інституті та побуту в гуртожитках: досвідчені педагоги сприяють життєвому самовизначенню та соціальному становленню, інтелектуальному, моральному, фізичному розвитку студентства, реалізації його творчого потенціалу; захищають і підтримують соціально вразливу частину молоді; стимулюють органи студентського самоврядування; сприяють оздоровленню учас-

ників навчально-виховного процесу виз; створюють умови для задоволення культурних потреб працівників, студентів, аспірантів і докторантів, функціонуванню самодіяльних колективів. Крім того, вони формують позитивну мотивацію щодо оволодіння професійними знаннями, уміннями і навичками та сприяють вихованню гармонійно розвиненої, високоосвіченої, соціально-активної й національно-свідомої людини, здатної до саморозвитку і самовдосконалення, що наділена глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними і патріотичними почуттями та є носієм кращих надбань національної та світової культури.

З квітня 2003 р. в інституті працює рада студентського братства. Її роботу організовано згідно з розробленим планом задля реалізації головної мети – забезпечити виконання студентами своїх обов'язків та захисту їх прав і сприяти гармонійному розвитку особистості студента, формуванню в нього навичок майбутнього організатора, керівника.

Студентська рада проводить засідання, на яких обговорюються питання навчання, побуту та дозвілля студентів. Аналіз роботи студентського самоврядування за звітний період характеризує її як ефективну, адже вона заохочує студентів до активної та дисциплінованої навчальної роботи, залучає їх до участі у гуртках художньої самодіяльності та спортивних секціях. Зокрема, студенти беруть активну участь у підготовці та проведенні різноманітних свят, у роботі колективів художньої самодіяльності. Постійно працює клуб КВК.

Навчальна діяльність студентів спрямована перш за все

на отримання професії. Враховуючи сучасні вимоги і пріоритети суспільства, студенти прагнуть набути знання, необхідні не тільки для професії викладача, але й для інших сфер діяльності.

Студенти інституту, вивчаючи спеціальні фахові предмети, особливу увагу звертають на соціокультурний зміст англійської мови як засіб інтернаціональної комунікації. Вони розвивають інтеркультурні навички та вміння, тобто здатність пов'язувати культуру країн, мова яких вивчається, з рідною культурою.

Формування інтелектуального та світоглядного розвитку студентів відбувається в процесі навчання та в позааудиторний час. Останній є дуже різноплановим, що свідчить про творчий потенціал викладачів інституту, а також про їхнє усвідомлення особливого значення виховання особистості майбутнього фахівця іноземної мови.

Таким чином, в Навчально-науковому інституті іноземної філології здійснюється цілеспрямована планомірна робота щодо подальшого підвищення рівня підготовки фахівців з англійської та німецької мов. Основними напрямками діяльності у цій сфері є забезпечення глибокого засвоєння досягнень вітчизняної і зарубіжної філологічної та методичної науки, підвищення якості та ефективності кожного заняття, вдосконалення методики викладання, широке впровадження новітніх технологій, інтенсивне використання технічних засобів навчання, а також формування інтелектуального та світоглядного розвитку студентів шляхом активного залучення їх до наукової, культурно-масової та спортивно-оздоровчої діяльності.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ

Володимир Євгенович Литньов народився 23 січня 1951 року в м. Кременець Тернопільської області. Батько – Євген Якович Литньов – фронтовик, після війни отримав дві вищі освіти і викладав бухгалтерський облік в Кременецькому педінституті та місцевій бухгалтерській школі. Мама Віра Євгенівна 35 років пропрацювала директором загальноосвітньої школи і викладала російську мову і літературу. Саме їм Володимир Євгенович завдячує усіма своїми освітніми досягненнями, вони та бабуся стали на все життя зразком педагогічної мудрості.

Загальноосвітню школу Володимир Литньов закінчив із золотою медаллю. Одночасно закінчив з відзнакою музичну школу. Співав, танцював, малював, захоплювався зимовими видами спорту, а також технічним моделюванням. Неодноразово вигравав обласні олімпіади з фізики, брав участь у республіканській олімпіаді 1967 року.

Вищу освіту здобув у Тернопільському педагогічному інституті, фізико-математичний факультет якого закінчив з відзнакою. У роки навчання під час літніх канікул постійно працював музичним керівником, вихователем, старшим вожатим у дитячому таборі «Хвиля» смт. Приморське Запорізької області у складі студентського педагогічного загону, за що був нагороджений урядовою медаллю «За доблестный труд». 1971 року був делегатом від українського студентства на Першому всесоюзному зльоті студентів (м. Москва).

За державним розподілом після закінчення вузу працював вихователем і вчителем математики в Кременецькій школі-інтернаті для дітей-сиріт. Вигравши республіканський конкурс на право роботи у провідних таборах для дітей МДЦ

ЛИТНЬОВ ВОЛОДИМИР ЄВГЕНОВИЧ

ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ

освіти і виховання; декана факультетів іноземних мов, підготовки вчителів початкових класів, педагогічного. Нині обіймає посаду директора навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Результатом наукової роботи став захист дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата педагогічних наук (м. Москва), атестат доцента кафедри педагогіки та 83 публікації.

Володимир Євгенович – відмінник освіти України, нагороджений грамотами Міністерства освіти і науки України, Академії педагогічних наук України.

«Артек» і ВДЦ «Молода гвардія», з травня 1974 до травня 1978 року пройшов шлях від вожатого загону, старшого вожатого до начальника дружини «Зоряна» табору ЦК ЛКСМ України «Молода гвардія» (м. Одеса). Періодично працював на з'їздах та семінарах у всесоюзних таборах «Артек» (Крим) і «Орленок» (Кавказ), міжнародному таборі імені Х. Ботева (Болгарія). За роботу з дітьми неодноразово нагороджений знаками і грамотами союзного і республіканського рівнів.

1977 року служив у лавах Збройних сил, отримав військове звання старший лейтенант.

З травня 1978 року розпочав роботу вчителем фізики Житомирської ЗОШ №23, а з вересня 1981 року – викладачем кафедри педагогіки і психології Житомирського педагогічного інституту імені Івана Франка. За час роботи обіймав посади: старшого викладача, доцента, завідувача кафедри педагогіки, теорії і методики виховання, інноваційних технологій

освіти і виховання; декана факультетів іноземних мов, підготовки вчителів початкових класів, педагогічного. Нині обіймає посаду директора навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Результатом наукової роботи став захист дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата педагогічних наук (м. Москва), атестат доцента кафедри педагогіки та 83 публікації.

Володимир Євгенович – відмінник освіти України, нагороджений грамотами Міністерства освіти і науки України, Академії педагогічних наук України.

Кафедра музики з методикою викладання утворена 1988 року. Завідувачами кафедри були Ю. Гриневич, Є. Плющик, І. Бочковський. Від 1999 року колектив очолює доцент, кандидат педагогічних наук І. Сипченко. З вересня 2003 року факультетською стала кафедра теорії та методики виховання, яку заснував ще 1995 року доцент В.Є. Литньов. З вересня 2004 року її перейменовано на кафедру інноваційних технологій освіти і виховання. Колектив очолив доцент, кандидат педагогічних наук І. Коновальчук.

Деканами факультету підготовки вчителів початкових класів були: В. Руденко (1976–1979), В. Пермінова (1981), М. Левківський (1982–1985), А. Вискушенко (1985–1986, 1990–2001), Л. Маковський (1987–1989),

Педагогічний факультет засновано в 1976 році, його організатором і першим деканом був В. Руденко. У перші роки навчальний процес здійснювали кафедри інших факультетів, а у вересні 1979 року створили першу факультетську кафедру – педагогіки і методики початкового навчання, яку до 1988 року очолювала доцент, кандидат педагогічних наук Г. Грінченко. Педагогічні дисципліни викладали В. Павленко, В. Кудряшова, Т. Москвіна. Кафедра була багато-профільною: функціонували секції математики, мови, природознавства, музики, образотворчого мистецтва, трудового виховання. У 1980 році факультет зробив свій перший випуск – 65 учителів початкових класів.

1981 року зі складу кафедри педагогіки і методики початкового навчання виокремилась кафедра мови з методикою викладання у початкових класах. Її колектив очолив доцент О. Кулюкін, а згодом цю посаду обіймали доценти С. Гужанов, П. Романюк, Л. Бондарчук, Л. Міненко, К. Климова.

У серпні 1982 року на факультеті було створено кафедру природознавства й математики. 10 лютого 1988 року її реор-

П. Романюк (1989), В. Усатий (2001), О. Музика (2001–2003). 2003 року деканом факультету обрано доцента В. Литньова.

Заступниками декана працювали Г. Гніда, доценти О. Березюк і О. Гарбар, старші викладачі Т. Майстренко, Л. Ніздрей та В. Новикова.

З квітня 2004 року після успішної атестації і акредитації спеціальностей та відповідно до стратегічних планів подальшого розвитку колективу факультет підготовки вчителів початкових класів продовжив свою науково-педагогічну діяльність як педагогічний факультет. А 2007 р. на його базі було створено навчально-науковий інститут педагогіки, який очолив кандидат педагогічних наук, доцент В. Литньов. Його заступниками стали: кандидат педагогічних наук, доцент В. Усатий, кандидат педагогічних наук, доцент А. Вірковський, старший викладач Ю. Клименюк. Цього ж року склад інституту педагогіки поповнився кафедрою педагогіки, яку очолює професор, доктор педагогічних наук М. Левківський.

Від 1989 року педагогічний факультет розміщується в новозбудованому навчально-лабораторному корпусі, де обладнано кабінети математики, української мови, методики фізичного виховання, методики викладання образотворчого мистецтва, інноваційних технологій виховного процесу, комп'ютерна лабораторія, музей етнографії та народознавства «Українська хата».

Нині понад 1500 студентів денної та заочної форми навчання отримують у Навчально-науковому інституті педагогіки професійну підготовку зі спеціальностей «Початкове навчання. Психологія», «Початкове навчання. ПМСО. Хореографія», «Початкове навчання» зі спеціалізаціями: «англійська мова та література», «музика», «образотворче мистецтво», «інформатика». Від 2004 року здійснюється набір студентів на спеціальність «Музична педагогіка і виховання», тоді ж зроблено перший прийом у магістратуру із спеціальності «Початкове навчання», а 2006 року колектив отримав ліцензію на підготовку фахівців за спеціальністю «ПМСО. Хореографія та англійська мова і література». За час свого існування факультет підготував понад 4000 фахівців. Щороку близько 20% випускників одержують дипломи з відзнакою.

Стратегічними напрямками наукових досліджень професорсько-викладацького і студентського колективів ННІ педагогіки є «підготовка майбутнього вчителя до професійної діяльності» і «проблеми теорії та методики виховання і навчання учнів загальноосвітньої школи». Студенти постійно беруть участь в олімпіадах і конкурсах наукових робіт обласного і всеукраїнського рівнів. На всеукраїнських наукових форумах студенти інституту педагогіки

посідають найвищі місця, гідно захищаючи честь університету.

Місцями проведення педагогічної практики в останні роки, крім загальноосвітніх шкіл та інших позашкільних закладів, стали МДЦ «Артек» (Крим), Всеукраїнський дитячий центр «Молода гвардія» (м. Одеса), ДЦ «Берег» (м. Алушта), ДЦ «Ласпі» (м. Севастополь).

У ННІ педагогіки склалися добрі традиції, серед яких «Посвята в студенти», «Тиждень факультету», «Свято зустрічі з випускниками», «Конкурс педагогічної майстерності». Понад 200 студентів розвивають свої творчі здібності у колективах художньої самодіяльності. Значних успіхів досягли колективи, які здобули почесне звання народних. Серед них – оркестр народних інструментів під керівництвом В. Рутецького, самодіяльний вокальний ансамбль «Елегія», яким керує В. Сичевська, танцювальний ансамбль «Сонечко» (керівники – народні артисти України, доценти Т. Гузун і М. Гузун).

Високий рівень підготовки студентів забезпечують кафедри: інноваційних технологій освіти і виховання, педагогіки, математики і образотворчого мистецтва з методикою початкової освіти, філології та лінгводидактики, музики і хореографії з методиками викладання та кафедри інших факультетів й інститутів університету.

Кафедра математики і образотворчого мистецтва з методикою початкової освіти. Коли 1982 року на факультеті підготовки вчителів початкових класів на базі кафедри педагогіки й методики початкового навчання було створено кафедру природознавства й математики, її першими викладачами стали А. Вискушенко, Г. Корбут, Л. Коваленко, А. Мокрицька, Я. Погорелов, А. Рудницький, Н. Савинець, В. Тарасов, П. Шуневич, Г. Ямчинська. У 1988 році кафедру реорганізували в кафедру математики і педагогіки з методикою викладання в початкових класах, а 1994 року створено кафедру математики з методикою викладання в початкових класах. З часу заснування кафедру очолював кандидат фізико-математичних наук, доцент В. Тарасов. Нині кафедру очолює кандидат педагогічних наук, доцент Н. Рудницька, під її керівництвом працюють доценти А. Шостачук, В. Тименко, Н. Колесник; три старші викладачі – Н. Савинець, Г. Ямчинська, О. Піддубна; п'ять асистентів-аспірантів – Л. Орел, Г. Сотська, Т. Шмельова, А. Козловець, І. Климова, 2 старші лаборанти, асистенти – С. Фурманюк, М. Нагалецька.

Щоб розвивати творчу особистість майбутнього вчителя початкових класів, на кафедрі розроблено та впроваджено у навчальний процес спецкурси та спецсемінари: «Нові тех-

Колектив кафедри філології та лінгводидактики

нології навчання математики в початкових класах», «Основи розвивального навчання математики в початкових класах», «Методика викладання художньої праці в початкових класах», «Основи вальдорфської педагогіки», які створюють передумови інноваційних процесів у початковій школі.

При кафедрі діє семінар для вчителів початкових класів шкіл міста Житомира «Актуальні проблеми методики викладання математики в початкових класах», яким керує старший викладач Н. Савинець.

Фахівці кафедри, що спеціалізуються на образотворчому мистецтві, беруть активну участь у роботі створеної 1992 року на базі педагогічного факультету Малої академії народного мистецтва «Витинанка». Членами її є студенти інституту педагогіки, що навчаються за програмою «Народне мистецтво та дизайн», а керує академією старший викладач університету, майстер народної творчості України, член Спілки народних майстрів України Г. Ямчинська. Під її керівництвом налагоджено тісну співпрацю з Українським фондом культури та його обласними відділеннями у м. Житомирі.

Важливим напрямком роботи кафедри є освоєння і впровадження в освітню систему України вальдорфської педагогіки. Зокрема, Г. Ямчинська бере участь у діяльності Європейської асоціації з вальдорфської педагогіки і розвиває цей напрям, як альтернативну педагогіку в Україні. Заходами кафедри на базі дитячого садка №69 м. Житомира у 2003 році було створено науково-дослідну лабораторію з вальдорфської педагогіки, проводяться семінари-практикуми завідувачів ДНЗ, ЦРД, директорів НВК та вчителів м. Житомира. За

Кафедра музики і хореографії з методиками викладання

участі Г. Ямчинської створено навчальні курси для вихователів м. Житомира з основ вальдорфської педагогіки. Наслідком цих заходів стало впровадження елементів пропагандованої методики виховання в роботу міських дошкільних закладів. Щоб сприяти закоріненню здобутків вальдорфської педагогіки в дошкільну освіту України, фахівці кафедри написали програму для вальдорфських дитячих садків та початкової школи (Одеса, червень 2005); розробили щоденник для дітей «Психологічні дослідження» та створили передачу на Житомирському радіо про особливості вальдорфської педагогіки.

Свої досягнення в опрацюванні цієї теми фахівці кафедри мали змогу представити на зустрічі з представниками міжнародної асоціації вальдорфської педагогіки, що відбулася 2008 року в Києві.

Упродовж 2007–2008 календарного року кафедра брала активну участь у організації та проведенні науково-практичного семінару «Адаптація вальдорфської педагогіки в Україні» в рамках міжнародної конференції «Вальдорфська педагогіка в контексті сучасного суспільства» (на базі КМПУ ім. Б. Грінченка), що проходив 23 квітня 2008 року в конференц-залі університету.

Іншим вагомим напрямком роботи кафедри є міжнародна співпраця задля освоєння та творчого застосування зарубіжного досвіду в царині педагогіки. Знаменною подією для кафедри та вузу стала зустріч викладачів та студентів навчально-наукового інституту педагогіки з делегацією викладачів та студентів Педагогічної академії м. Гауда (Нідерланди), що відбулася 2007 року. Темою зустрічі було викладання мистецьких дисциплін та математики в інституті. На ній були, зокрема, присутні: ректор Педагогічної академії, викладач математики Ренс Ротір, його дружина Кора Ротір, викладач мистецтва Кейс Дауфайзен з дружиною Бетсі Дауфайзен, викладач суспільних наук Ян Проте, завідувач бібліотекою Грейт Босланд. У рамках зустрічі було проведено «круглий стіл», у якому взяла участь адміністрація ЖДУ, адміністрація інституту педагогіки, кафедра математики та образотворчого мистецтва з методикою початкової освіти та викладачі Педагогічної академії м. Гауда на чолі з ректором Рейсом Ротіром. Викладачі Педагогічної академії ознайомили присутніх з системою освіти у їхньому навчальному закладі, детально зупиняючись на ролі мистецьких дисциплін та математики у навчальному процесі. Паралельно студенти Педагогічної академії м. Гауда провели зустріч з студентами 5 курсу ННІ педагогіки. Під час зустрічі вони ознайомили студентів з навчальними дисциплінами та системою проходження педагогічної практики.

Гордістю кафедри є створена 2003 року «Лабораторія

Кафедра математики і образотворчого мистецтва з методикою початкової освіти

Колектив кафедри педагогіки

Кафедра інноваційних технологій освіти і виховання

В кабінеті народознавства

сучасної дизайн-освіти майбутніх учителів», діяльність якої спрямована на реформування педагогічної освіти, впровадження сучасної дизайн-освіти, використання активних та інтерактивних форм навчання та інноваційних технологій. До складу лабораторії входять Н. Колесник, керівник лабораторії, викладач університету; В. Тименко, кандидат педагогічних наук, доцент, докторант, старший науковий співробітник Інституту педагогіки АПН України, відмінник народної освіти; О. Піддубна, викладач, переможець міського й обласного конкурсів «Учитель року-2003».

Нині фахівці лабораторії розробляють і впроваджують нові курси: «Початкова дизайн-освіта» та «Основи архітектури».

Результати творчих пошуків викладачів лабораторії були неодноразово апробовані на міжнародних, всеукраїнських, регіональних науково-практичних конференціях, а також представлялися на виставках, конкурсах різного рівня. Зокрема – Міжнародній мистецькій виставці (м. Грубешов, Польща, 2006 р.); на Сьомій міжнародній виставці навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні – 2004» у номінації «Інноваційні педагогічні технології в навчальному процесі» та Дев'ятій міжнародній виставці навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні – 2006» у номінації «Упровадження нових форм організації навчально-виховного процесу».

У жовтні 2005 року на педагогічному факультеті створено музей українського народного ткацтва, який заснував В. Дерев'янський. У музеї представлена колекція тканих виробів, що відображають шлях становлення та розвитку етнографічного мистецтва кінця XIX – середини XX століття, виготовлених родиною Дерев'янських.

Науковий пошук колективу кафедри спрямований на вирішення проблем розвитку пізнавальних здібностей молодших школярів при вивченні математики, розвитку творчої особистості молодшого школяра задля його художньо-творчої реалізації і духовного самовдосконалення. Досягнення викладачів кафедри високо поціновані: у 2003, 2004, 2006 роках старший викладач Г. Ямчинська, викладачі Т. Шмельова, Г. Сотська, Н. Колесник були нагороджені почесними дипломами міжнародної виставки навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні» за вагомий вклад у модернізацію національної системи освіти, за особистий творчий внесок в удосконалення навчально-виховного процесу.

Кафедра філології та лінгводидактики виділилася зі складу кафедри педагогіки і методики початкового навчання у 1981 році і тривалий час мала назву «Кафедра мови з методикою викладання в початкових класах». Але зі збільшенням обсягу навчальної роботи на інших факультетах,

Дирекція Навчально-наукового інституту педагогіки

розробкою нових філологічних навчальних дисциплін та розширенням кола наукових інтересів професорсько-викладацького складу в 2005 році назву було змінено на «Кафедра філології і лінгводидактики». Першим завідувачем кафедри був доцент О.М. Кулюкін. Потім цю посаду обіймали доценти С. Гужанов, П. Романюк, Л. Бондарчук, Л. Міненко. З 2003 р. – доцент К. Климова. Тривалий час на кафедрі працювали доценти О. Мельничайко, М. Карп'юк, Г. Малькевич, Е. Пелешок, Л. Міненко, старші викладачі Л. Маковський, В. Прус. Викладачі спрямовують свою науково-методичну та навчально-виховну діяльність на формування мовнокомунікативної та методичної професійних компетенцій майбутніх працівників сфери освіти – студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».

Нині у складі кафедри працює 18 осіб серед яких професор, 8 доцентів, 3 старших викладачі, 4 асистенти, 2 старші лаборанти. У докторантурі при кафедрі стилістики української мови НПУ ім. М. Драгоманова навчається завідувач кафедри доцент К. Климова.

Колектив кафедри забезпечує викладання в університеті 27 дисциплін. З них: 14 – філологічні та лінгводидактичні курси згідно з навчальними планами; 4 – курси ділової української мови, української мови за професійним спрямуванням, основ красномовства та курс культури мови і практичної стилістики (в ННІ іноземної філології та на соціально-психологічному, фізико-математичному й природничому факультетах). Окрім того, на кафедрі читається 3

Виступ дійсного члена Академії педагогічних наук України М. С. Вашуленка

На практиці. Виступ студентів-практикантів. Дитячий табір «Ласні» (Крим)

Під час туристичного походу

На заняттях з туризму

спекурсів та 6 факультативних курсів. Навчально-виховний процес здійснюється відповідно до чинних державних стандартів з чітким дотриманням затверджених навчально-робочих програм, побудованих за кредитно-модульним принципом. З-поміж них – навчально-методична продукція професорсько-викладацького складу кафедри (близько 20 тільки в 2005–2008 роках; це, зокрема, 5 підручників та навчально-методичних посібників з грифом МОН України, написані професором М. Вашуленком, доцентами К. Климовою, П. Романюком, Л. Бондарчуком). Загальний обсяг наукових публікацій членів кафедри становить понад 700 найменувань.

Варто також згадати, що викладачі кафедри підготували 2 навчально-методичних посібники для дистанційної форми освіти (автори – доценти І. Голубовська, К. Климова). У кабінеті методики укомплектовано відеозаписи уроків української мови і читання, проведених найкращими учителями Житомирщини, виховних заходів з українознавства. Двічі на рік за результатами педагогічних практик видається «Педагогічний вісник», а також стіннівки науково-популярного змісту до Міжнародного дня рідної мови та Дня української писемності. Гарною традицією стало проведення викладачами кафедри конкурсу читців серед студентів університету (доцентів І. Голубовською, О. Гордієнко), Андріївських вечорниць (доцент В. Усатий, асистент В. Підгурська), шевченкіани (старші викладачі Н. Охріменко, Т. Шевчук, О. Левківська, асистент О. Марущак).

Останнім часом помітно активізувалася наукова робота зі студентами: так, у 2008–2009 роках викладачі кафедри керують написанням 27 дипломних робіт з лінгводидактики, видають збірники наукових студентських праць, залучають майбутніх освітян до активної участі у роботі науково-методичних семінарів та конференцій кафедри.

Вагомим внеском у роботу кафедри є наукові праці фундатора української методики початкової освіти, автора букварів і навчальних програм для початкової і вищої школи, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена АПН України М. Вашуленка, який проводить активну роботу з науково обдарованими студентами, бере участь у науково-методичних семінарах та конференціях кафедри. Значну

На практиці у таборі «Берег» (Крим)

роботу з розвитку наукових кадрів як секретар вченої ради університету проводить доцент Г. Підлужна. Потужну просвітницьку роботу проводить доцент кафедри Л. Бондарчук, яка є членом редакційної ради кількох центральних журналів, членом Комітету у справах Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка; працює у складі журі загальнонаціонального етапу щорічного Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яценка (Київ); є організатором Огієнківських міжуніверситетських читань.

У жовтні 2007 р. було укладено договір між кафедрою та науково-методичним центром управління освіти Житомирської міської ради з метою реалізації спільної науково-методичної та виховної діяльності. Особливо показовим заходом з цього часу є проведення спільної регіональної науково-практичної конференції «Шляхи вдосконалення мовної компетенції сучасного педагога» (березень 2008 р.) за участю вчителів міста та області, науковців ЖДУ, Коростишівського педколеджу, НПУ ім. М. Драгоманова та АПН України, за результатами якої статті вчителів, викладачів та студентів публікуються у збірнику матеріалів.

Вже стали традиційними спільні науково-методичні семінари за участю кафедри філології і лінгводидактики та вчителів-словесників гуманітарної гімназії №23, ліцею №25 м. Житомира; «круті столи» з методистами науково-методичного центру, лабораторні заняття з методики викладання мови у початкових класах, майстер-класи вчителів ЗОШ.

Без сумніву, кафедра філології і лінгводидактики — відомий в Україні лінгводидактичний осередок: викладачі-науковці підтримують тісні контакти з колективами мовних кафедр НПУ імені М. Драгоманова, Тернопільського, Львівського, Кіровоградського, Чернігівського, Черкаського, Луганського, Вінницького, Кам'янець-Подільського, Глухівського та інших університетів; з лабораторією початкової освіти Інституту педагогіки АПН України; з викладачами кафедри славистики Оломоуцького університету імені Палацкого (Чехія). Гарний науковий та творчий потенціал, створена в колективі викладачів та співробітників атмосфера взаємоповаги та взаємопідтримки, наступність поколінь дозволяють сподіватися на подальший успішний розвиток кафедри філології і лінгводидактики.

Кафедра педагогіки була створена у 1929 році на базі циклової комісії соціально-економічних дисциплін. З 1944 року вона називалася кафедрою педагогіки і психології, а з 1983 року — педагогіки. Її засновником і першим завідувачем був І. Афанасьєв, який працював в інституті до 1954 року. До війни кафедра проводила значну роботу щодо ліквідації неписьменності серед населення, зокрема організувала шефство над Богунським і Таращанським полками. Після І.І. Афанасьєва кафедру очолив професор С. Смолинський, а з 1939 року — О. Масич.

У 50–80-ті роки кафедру очолювали доценти С. Близнюк, А. Іванченко, Л. Кобзар, І. Роздобудько, М. Заброцький, з 1988 року по 2001 рік — доктор педагогічних наук, професор О. Дубасенюк, а з серпня 2001 року — доктор педагогічних наук, професор М. Левківський. Це призначення є не випадковим, адже Михайло Васильович Левківський багато років присвятив Житомирському педагогічному інституту, почавши працювати у вузі ще 1979 року. У його доробку 166 наукових праць (серед яких 3 монографії), 2 підручники (мають гриф Міністерства освіти і науки України) та 8 посібників, із яких 5 є одноосібними (5 мають гриф Міністерства освіти і науки України). Під його керівництвом захищено 10 кандидатських дисертацій. Упродовж останніх років він є членом спеціалізованої ради із захисту кандидатських дисертацій у Житомирському державному університеті імені Івана Франка. Він також надає систематичні консультації керівникам і вчителям загальноосвітніх установ з новітніх технологій виховання дітей і молоді, систематично виступає з лекціями перед учителями області та освітянами. Михайло Васильович є головою первинного осередку педагогів Всеукраїнської асоціації імені Василя Сухомлинського, головою осередку Всеукраїнської асоціації істориків педагогіки, членом ради Всеукраїнської фундації Івана Огієнка. Він також є членом Всеукраїнського синергетичного товариства, редколегії «Вісника Житомирського університету», а також членом редколегії щорічного «Всеукраїнського збірника наукових праць Інституту проблем виховання АПН України».

У різні роки на кафедрі працювали доценти В. Литнєв, Н. Михайлова, І. Роздобудько, П. Ярмолицька, В. Харкевич,

Свято останнього дзвінка

На заняттях з етнопедагогіки

Студенти інституту педагогіки на фестивалі хореографічного мистецтва у Франції

Студенти влаштовують свято Нептуна в Артеку

Б. Попов, старші викладачі К. Шендер, І. Ярош, В. Зарудяна, В. Сенчило, І. Рабчинська, Г. Грінченко, З. Осадча.

Упродовж 90-х років колектив кафедри поповнили молоді викладачі — випускники: О. Ілліна, О. Антонова, Ю. Костюшко, О. Березюк, С. Коляденко, Н. Сейко, Н. Сидорчук, Т. Шанскова, Н. Степаненко, Т. Гужанова, а також випускники Київського національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова: В. Ковальчук, І. Коновальчук, досвідчена вчителька В. Єрмеєва.

Нині на кафедрі працює 16 викладачів: професори О. Дубасенюк, М. Левківський, С. Вітвицька, доценти О. Антонова, О. Березюк, В. Ковальчук, Н. Сидорчук, В. Тернопільська, О. Борейко, в.о. доцента О. Власенко, М. Федорова, О. Максимова, асистенти Н. Мирончик, В. Павленко, Ю. Агапов та за сумісництвом — професори Г. Васянович, В. Обозний, О. Плахотнік.

Викладачі кафедри активно впроваджують у педагогічний процес індивідуальні, диференційовані та групові форми навчання, проблемно-пошукові, дослідницькі методи, а також рольові ігри, тренінги. Упродовж останніх двох років викладачі кафедри апробують вивчення педагогічних дисциплін за модульно-рейтинговою системою. Поширені методи історичного аналізу, вивчення архівних матеріалів, педагогічного краєзнавства, експрес-контролю, мікро-викладання, моделювання; тестові завдання, реферативні, курсові та дипломні роботи. Творчі результати навчально-експериментального пошуку викладачів узагальнювалися й репрезентувалися на Всеукраїнських виставках («Освіта України — 2007», «Освіта України — 2008»).

У вересні 1993 року при кафедрі відкрито аспірантуру із спеціальності «Теорія та історія педагогіки», а в листопаді 1999 року — із спеціальностей «Теорія і методика виховання» та «Теорія і методика професійної освіти». Нині в аспірантурі навчаються 79 аспірантів і здобувачів.

Викладачі й аспіранти кафедри беруть участь у багатьох міжнародних, республіканських, міжрегіональних та обласних науково-практичних конференціях з актуальних проблем педагогічної науки й практики, які проводились у Санкт-Петербурзі, Жешуві (Польща), Києві, Сумах, Харкові, Вінниці, Чернівцях, Луганську, Полтаві, Івано-Франківську, Кіровограді, Рівному та інших. А 2006 року студент Житомирського університету на Всеукраїнській олімпіаді з педагогіки отримав п'ять заохочувальних дипломів у різних номінаціях.

Кафедра підтримує наукові зв'язки з Інститутом педагогіки, Інститутом педагогіки і психології професійної освіти, Інститутом проблем виховання АПН України, вищими на-

Ректор університету П.Ю. Саух вітає переможницю конкурсу «Міс університет»

вчальними закладами України, Міжнародною академією акмеологічних наук (РФ), Інститутом сім'ї і молоді (РАО – Москва), педагогічним університетом у місті Жешуві (Польща), університетом ім. М. Коперніка (Польща), іншими науковими установами й навчальними закладами зарубіжжя.

Кафедра курує роботу 2 науково-дослідницьких лабораторій, Школи молодого дослідника, 2 науково-методичних центрів. Науково-дослідною лабораторією акмеології освіти керує доцент, кандидат педагогічних наук, член-кореспондент Міжнародної академії акмеологічних наук (м. Санкт-Петербург) Н. Сидорчук Науково-методичну лабораторію «Освітньо-виховна система Полісся» очолює доцент, кандидат педагогічних наук О. Березок. Професор, кандидат педагогічних наук С. Вітвицька опікується діяльністю Школи педагогічної підготовки магістрів. Директором науково-методичного Центру роботи з обдарованою студентською молоддю є доцент, доктор педагогічних наук О. Антонова, а Поліський інноваційний центр освіти та розвитку очолює кандидат педагогічних наук, доцент Ю. Костюшко.

Нині викладачі кафедри продовжують дослідження трьох комплексних тем: «Формування професійної майстерності вчителя в умовах освітньої інтеграції» (Державний реєстра-

ційний номер 0106 V 005409) – науковий керівник професор О. Дубасенюк, «Становлення і розвиток педагогічного краєзнавства на Правобережній Україні (XIX–XX століття)» (Державний реєстраційний номер 0106 V 005408) – науковий керівник професор М. Левківський, «Морально-етичні засади формування зростаючої особистості» (Державний реєстраційний номер 0106 V 005410) – науковий керівник доцент О. Березюк.

Висвітлюючи розробку теми «Морально-етичні засади формування зростаючої особистості», варто спинитися на діяльності науково-методологічної лабораторії «Освітньо-виховна система Полісся». Лабораторія була створена 2005 року задля розбудови національної системи освіти, зокрема її регіонального компоненту, відповідно до рекомендацій науково-методичного центру середньої освіти Міністерства освіти і науки України та лабораторії дидактики Інституту педагогіки АПН України. Заснування подібних осередків передбачено директивними документами, насамперед Державною національною програмою «Освіта» (Україна XXI століття), Доктриною національної освіти та ін. Тому лабораторія «Освітньо-виховна система Полісся» є не лише структурним підрозділом університету, але й регіональною філією Інституту педагогіки АПН України (м. Київ).

Метою роботи науково-методичної лабораторії є: дослідити організаційно-педагогічні основи побудови поліської школи як регіонального українського національно-виховного закладу (етнодидактичний аспект); розробити концепцію поліської школи, програму народознавства Полісся, навчальні посібники та методичні рекомендації з етнопедагогіки, літературного краєзнавства, етнографії та ін.; налагодити наукову співпрацю з середніми та вищими навчальними закладами України та інших країн, ввести в науковий обіг науково-методичний матеріал.

У рамках наукової діяльності центру ведуться такі дослідження: «Концептуальні основи етнопедагогічної компетенції молодого фахівця» (О. Березюк, О. Яковенко), «Історія розвитку освітньо-виховних систем Полісся» (З. Осадча, О. Власенко), «Вивчення досвіду формування системи виховних цінностей Полісся» (Л. Глазунова, Л. Демчук), «Інноваційні технології навчання в Поліському краї (гуманітарний цикл)» (Н. Білоус, Л. Шевцова,

О. Башманівський), «Педагогічні фактори формування особистості із врахуванням традицій та культурно-історичних особливостей Полісся» (М. Масловська, О. Піддубна).

Важливим напрямком висвітлення теми «Становлення і розвиток педагогічного краєзнавства на Правобережній Україні (XIX–XX століття)» на сьогодні є дослідження соціальної зрілості старшокласників як складової їх орієнтації на професію вчителя, яким керує проф. М. Левківський. Упродовж 2007 року за цією проблемою дослідження складено бібліографію (50 джерел); здійснено теоретичне обґрунтування сутності соціальної зрілості; підготовлена програма формуючого експерименту (попередні результати пошуку знайшли відображення у двох статтях).

Крім того, в рамках комплексної теми захищено 2 кандидатські дисертації: «Становлення і розвиток медичної освіти на Волині (XIX – 30-ті роки XX ст.)» Ірини Миколаївни Круковської та «Формування культури взаємин підлітків в позашкільній діяльності» Наталії Миколаївни Мирончук.

Висвітлення роботи фахівців кафедри не може бути повним без характеристики діяльності школи «Педагогічна підготовка магістрів», якою керує кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки С. Вітвицька. Професор С. Вітвицька має понад 100 друкованих праць, серед яких 2 монографії, підручник з грифом МОН України, 18 навчально-методичних посібників, серед них 4 одноосібні (2 з грифом МОН України), 20 методичних рекомендацій, статті у фахових виданнях. Вона має численні нагороди: дипломи, почесні дипломи, грамоти, почесні грамоти, подяки.

Школа «Педагогічна підготовка магістрів» була створена 1999 року як Центр «Педагогічна підготовка студентів магістратури». Робота у Центрі проводиться на основі особистісно-зорієнтованої педагогічної освіти. Діяльність його спрямована на створення умов для відбору і творчого розвитку обдарованих особистостей; оволодіння ними поглибленими знаннями з педагогіки та вміннями інноваційного характеру, підготовку до науково-дослідницької, науково-педагогічної, методичної, управлінської, пошукової діяльності.

Методична підготовка охоплює знання, вміння, навички методики викладання фахової дисципліни; глибоку орієнтацію у перспективах розвитку науки; розуміння труднощів

(важких тем, проблем курсу) студентів; володіння практикою науки (методами наукового дослідження, експериментом); вміння застосовувати методичні знання, вміння, навички при викладанні фахових дисциплін в освітніх закладах різного типу.

Фахівці освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» готуються до управлінської діяльності, тому викладачі зосереджують свою увагу на таких процесах, як планування, організація, мотивація, контроль, що є елементами управлінської діяльності директора, заступника навчального закладу тощо. Магістри оволодівають уміннями: встановлювати контакт з підлеглими; залучати їх до діяльності відповідно до здібностей і рівня підготовки; діагностувати рівень їх готовності до певного виду роботи; використовувати різні види стимулювання та форми контролю.

Магістранти проводять практичну діяльність у вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації м. Житомира та Житомирської області. Практика студентів передбачає поглиблення, розширення та інтегрування їхніх знань з педагогіки, педмайстерності, навчально-виховних технологій, педагогіки вищої школи. Також у ході практичної діяльності студенти опановують різні форми навчального і виховного процесу у вищих закладах освіти I–IV рівнів акредитації та надають методичну та практичну допомогу колективам вузів. Саме під час практики формується професійна спрямованість особистості, прагнення застосувати свої знання, досвід, здібності в галузі обраної професії. Матеріали роботи центру апробовані на міжнародних, всеукраїнських, регіональних, науково-практичних конференціях.

Крім того, результати роботи школи пройшли апробацію на Сьомій міжнародній виставці навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні – 2004» у номінації «Інноваційні педагогічні технології у навчальному процесі» та Дев'ятій міжнародній виставці навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні – 2006» у номінації «Упровадження нових форм організації навчально-виховного процесу».

Важливим підрозділом кафедри є науково-дослідна лабораторія «Акмеологія освіти», якою керує кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Академії акмеологічних наук (м. Санкт-Петербург) Н. Сидорчук. Лабораторія створена у 2004 році як результат 30-річної співпраці кафе-

Свято Івана Купала. Студенти на практиці

Виставка студентських робіт з образотворчого мистецтва

дри педагогіки з Санкт-Петербурзькою акмеологічною школою, а тепер Міжнародною академією акмеологічних наук (м. Санкт-Петербург), яку очолює член-кореспондент РАО, доктор психологічних наук, професор Н. Кузьміна.

Колектив лабораторії складають, окрім Н. Сидорчук, доктор пед. наук, професор, дійсний член Академії акмеологічних наук (м. Санкт-Петербург), старший науковий співробітник О. Дубасенюк, доктор педагогічних наук, доцент, науковий співробітник О. Антонова, кандидат педагогічних наук, доцент, науковий співробітник В. Єремеева, аспірант кафедри педагогіки, молодший науковий співробітник М. Агапова, кандидат педагогічних наук О. Чемерис, кандидат педагогічних наук Л. Данильчук, викладач кафедри іноземних мов, молодший науковий співробітник О. Кравець.

Метою науково-дослідної лабораторії акмеології освіти є ініціювання і координування наукових досліджень у галузі акмеології професійно-педагогічної діяльності; співпраця з акмеологічними осередками вищих навчальних закладів України та країн ближнього зарубіжжя; введення в науковий обіг нового наукового матеріалу. Для цього фахівці лабораторії залучають до досліджень викладачів, співробітників, студентів університету; створюють дослідницькі та проблемні групи, співпрацюють з громадськими організаціями та державними установами. Також лабораторія співпрацює з провідними навчальними закладами України та зарубіжжя, конденсує та розповсюджує інформацію про конференції, семінари з проблем акмеології професійно-педагогічної діяльності. Крім того, фахівці лабораторії беруть участь у роботі всеукраїнських та міжнародних конференцій, семінарів та «круглих столів», популяризуючи ідеї і наукові здобутки науково-дослідної лабораторії акмеології освіти.

Під керівництвом провідних викладачів на кафедрі працюють проблемні групи, наукові студентські гуртки: «Новітні технології навчання та виховання в системі Полісся», групою керують доц. О. Березюк, ст. викл. З. Осадча, доцент О. Власенко; «Велика Волинь. Історія освіти (XIX–

поч. XX ст.)», очолює проф. М. Лемківський; «Формування професійної компетентності майбутніх учителів у роботі із школярами різних вікових груп» під керівництвом доц. В. Ковальчук; «Навчально-виховні технології в сучасній школі», якою керує доцент В. Єремеева. Також працює педагогічний клуб «Еврика», яким опікується проф. С. Вітвицька. На засіданнях клубу розглядаються актуальні проблеми виховання й освіти учнівської та студентської молоді.

Серед останніх здобутків кафедри – 2 монографії, що вийшли 2007 року; методологічний семінар з міжнародною участю «Модернізація вищої освіти у контексті євроінтеграційних процесів» (2007); 5 навчальних посібників для студентів, вчителів, 12 збірників аспірантських і студентських наукових праць, 5 методичних рекомендацій. Також члени кафедри беруть активну участь у підготовці та суддівстві Всеукраїнської олімпіади з педагогіки, у курсовій підготовці соціальних працівників у Житомирі, Коростені, Бердичеві. Крім того, викладачі кафедри апробують результати власних наукових пошуків у базових навчально-освітніх закладах (Житомирський ОПЛ, гуманітарна гімназія № 23 м. Житомира, Новоград-Волинське ЗНВО «Гімназія ім. Лесі Українки – дошкільний навчальний заклад»).

Кафедра музики і хореографії з методикою викладання була створена у 1988 році. Її першими викладачами були Іван Петрович Бочковський, Станіслав Іванович Тітов, Валентина Василівна Сичевська. Вони стали засновниками тих традицій, стилю діяльності, який щиро підхоплюють і підтримують молоді викладачі.

Першим завідувачем кафедри був Ю. Гриневич. Згодом кафедрою керували І. Бочковський, Є. Плющик, кандидат педагогічних наук, доцент І. Баладинська. З 2009 року – кандидат педагогічних наук О. Плотницька.

В основу освітньої діяльності кафедри покладено принципи гуманістичної спрямованості навчально-виховного процесу, пріоритету загальнолюдських цінностей, інтересів національної освіти. Кафедра є випусковою для підготовки фахівців за напрямом «Мистецтво» і «Музичне мистецтво»

Студентська толока

Студентські вибори голови студбратства

спеціальності «Музична педагогіка і виховання», «Хореографія». На кафедрі працює 37 викладачів, концертмейстерів та лаборантів. Серед них – доктор педагогічних наук, професор О. Дем'янчук, народні артисти України І. Сльота, Т. Гузун, М. Гузун, заслужений працівник культури України, В. Шинкарук, заслужений артист Таджикистану, доцент В.А. Хазратов, залужені діячі культури Польщі Н. Травкіна, І. Бочковський, І. Суботницький. Відмінники освіти України: доцент І. Баладинська, В. Сичевська, В. Рутецький, В. Федорченко, С. Тітов.

Для майбутніх учителів музики читаються спецкурси: «Основи хореографічного мистецтва», «Музика для дітей», «Сучасне аранжування на комп'ютері». Важливу роль у навчальній роботі відіграють добре обладнані кабінети музики.

Нині на кафедрі працюють 7 студентських і 3 викладацьких колективи художньої самодіяльності, 5 із яких мають почесне звання народного.

На кафедрі сформувались колективи камерного хору «Ортус» (керівник І. Красовський); тріо бандуристок (керівник Є.В. Роговська); вокального квартету «Ретро» (керівник В.К. Федорченко); вокального ансамблю «Ретро+» (керівник В.В. Луценко) та творчої формації «Солісти Полісся» (керівник Н.М. Травкіна).

Кафедра забезпечує роботу наукового студентського гуртка «Орхестичне та музичне виховання у вальдорфській школі», яким керує старший викладач кафедри Є.В. Плющик, а також 2 проблемні групи: «Художньо-творчий розвиток молодших школярів на уроках музики» під керівництвом доцента С. Олійник та «Народознавець», яку очолює доцент І. Баладинська.

Також на кафедрі працюють три творчі лабораторії: «Кобзарський майдан» (науковий керівник Є.В. Роговська), «Проблеми хорового виконавства» (науковий керівник старший викладач В. Федорченко), «Ансамблевий спів» (науковий керівник старший викладач В. Сичевська).

За останні роки викладачі кафедри видали 6 навчально-методичних посібників, 5 з них із грифом МОН: Є. Плющик «Мистецька абетка» 1 ч. (для дітей 3–6 років) (Житомир, 2008), «Мистецька абетка» 2 ч. (1 клас) (Житомир, 2008), «Мистецька абетка» 3 ч. (Робочий зошит для 1 класу у 2-х ч.) (Житомир, 2008), М. Моїсеева «Теоретико-методичні основи навчання ансамблевої гри» (Житомир, 2002).

У доробку кафедри нотні, поетичні збірки, передмо-

ви до поетичних збірок, статті про видатних земляків у наукових збірках «Песни еврейской улицы», яку уклала М. Моїсеева, «Популярні польські пісні в обробці Івана Красовського. З репертуару хору імені Юліана Зарембського», «До вічної в світі краси», «Золото зажив'я» та «Хліб на рушнику» І. Сльоти. Також варто згадати публікації В. Шинкарука «Зустріч, яка не відбулась в Житомирі. (Спогади про Роберта Рождественського)», «Особистість Марусі Чурай і пісенна традиція Житомирщини», «Максим Рильський і письменники Житомирщини», «Свіча таланту Костянтина Яновського».

Викладачі кафедри активно ведуть мистецько-просвітницьку діяльність. Так, І. Баладинська є відповідальним секретарем міжнародної наукової збірки «Ukrainica Polonica», головою організаційного комітету Всеукраїнського конкурсу камерних ансамблів імені Ігнація Яна Падеревського. Старший викладач Н. Травкіна є лауреатом III Міжнародного фестивалю слов'янської музики (Харків), членом Всеукраїнської Національної музичної спілки, дала 68 сольних програм, зробила 6 записів на телебаченні і записала 5 компакт-дисків: «Моя Вітчизна»; «Польська фортепіанна музика»; «Павло Антоневський. Оперні арії, романси, пісні»; «Микола Нагірняк. Оперні арії, романси, пісні»; «Слов'янська пісня». Також вона здійснила 29 закордонних виїздів з лекціями та лекціями-концертами. Старший викладач В. Федорченко є керівником молодіжного хору «Артанія», у доробку якого компакт-диск «Блага вість». Доцент М. Моїсеева координує зв'язки між кафедрою і викладачами мистецьких дисциплін в навчально-виховних закладах міста в рамках проекту «Інтеграція української мистецької освіти в світовий освітній простір».

Кафедра інноваційних технологій освіти і виховання створена 1995 року як кафедра теорії та методики виховання. Очолив її доцент В. Литньов. До першого складу кафедри увійшли доценти Г.Ф. Грінченко, Т. Гришенкова, Т. Гужанова, старший викладач В.В. Кудряшова, асистенти Т. Москвіна і В. Виговський. Упродовж наступних років колектив поповнився випускниками аспірантури І. Коновальчуком, Н. Рудницькою, Ю. Костюшом, О. Ілліною. 2004 року кафедра реорганізувалася у кафедру інноваційних технологій освіти і виховання, а її завідувачем став І. Коновальчук.

Якісній роботі колективу сприяла реалізація програми кадрового зростання. Сьогодні науково-педагогічну діяльність кафедри забезпечують: професор Г. Васянович, доценти В. Литньов, Т. Гужанова, І. Коновальчук, Н. Рудницька, А.

Випускники університету

Вірковський, Ю. Костюшко, Т. Москвіна, Н. Басюк, викладачі Ю. Клименюк та Н. Плотницька. Старшим лаборантом кафедри упродовж багатьох років працює Р. Городнічева.

За час наукової діяльності кафедри склалися три основні напрямки роботи: історико-педагогічний, соціально-педагогічний і технолого-педагогічний. Працює сім наукових студентських проблемних груп, 2 педагогічні гуртки і педагогічний клуб «Пошук», які об'єднують загалом 112 студентів. Результати їх діяльності неодноразово були представлені на Всеукраїнських науково-практичних конференціях, конкурсах, студентських наукових роботах.

З 1999 року наукові дослідження систематизовано в рамках кафедральної колективної теми «Технології позанавчального виховного процесу з учнями загальноосвітньої школи». В експериментально-дослідницьку роботу активно включені педагогічні колективи суб'єктів науково-навчального комплексу «Полісся». Науковці проводять методологічні семінари, надають консультативно-методичну допомогу, вивчають й узагальнюють кращий досвід виховних систем, пропагують і сприяють упровадженню інноваційних освітніх технологій. Також між кафедрою і Львівським науково-практичним центром професійно-технічної освіти АПН України укладено договір про співробітництво.

Цілеспрямовано працюють соціологічна лабораторія (науковий керівник – доцент А. Вірковський), яка здійснює зворотній зв'язок студентів з викладачем, науково-методичні майстерні – лабораторії «Теоретичні та методичні основи розвитку учнівського самоврядування» (науковий керівник – доцент В. Литньов) та «Інноваційні соціально-педагогічні технології виховного процесу в дитячому оздоровчому таборі» (науковий керівник – доцент І.І. Коновальчук), науково-методичний семінар для викладачів університету, вчителів і вихователів, батьків з актуальних проблем теорії і практики виховання.

Кафедра провела 6 Всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Кафедра інноваційних технологій забезпечує навчальний процес на всіх факультетах університету. Її діяльність спрямована на вдосконалення, розробку і впровадження в навчально-виховний процес інноваційних форм і методів, продуктивних технологій проведення аудиторних занять і педагогічної практики. Істотним для колективу є створення комп'ютерної науково-методичної бібліотеки для проведення індивідуально-самостійної роботи студентів і викладачів та кабінету сучасних технологій виховання. Викладачі розробили і впровадили спецкурси з основ педагогічної майстерності, інноваційних технологій навчально-виховного

процесу і соціального виховання, літнього практикуму і менеджменту освіти, дефектології і соціології освіти, дозвіллезнавства і дитячого та молодіжного руху в Україні, виховного процесу у вищому навчальному закладі, основ учнівського самоврядування, актуальних проблем педагогічної науки і практики та ін. Колектив має власні посібники та методичні розробки до кожної навчальної дисципліни.

Основними технологіями навчально-виховної роботи кафедри є особистісно зорієнтовані, спрямовані на формування в студентів мотивів творчої професійної самореалізації, активної громадянської позиції, системи гуманістичних цінностей. Широке використання в процесі проведення аудиторних і позанавчальних занять набули ділові ігри, моделювання педагогічних технологічних ланцюгів, колективні творчі справи, тренінги, педагогічні аукціони, конкурси продуктивних ідей, підготовка і захист педагогічних проєктів, мозкові штурми, вожатські експреси, конкурси педагогічної і вожатської майстерності. Не забуті кафедрою і такі перевірені часом види роботи, як вікторини, «круті столи», дискусії, перегляд відеофільмів, сюжетні імпровізації, опірні сигнали і схеми, таблиці.

Усі ці заходи вже мають перші результати – 2007 року студент Інституту філології та журналістики В. Муравницький отримав диплом II ступеня у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт в м. Ялті; на міжнародному семінарі-конкурсі «Артек – 2006» студенти отримали 8 дипломів; 2008 року студенти Ю. Бенедюк та А. Калинець стали переможцями II етапу олімпіади (м. Бердянськ) у номінаціях «Автор кращого уроку з навчального предмета «Я і Україна» та «Вчитель початкової школи майбутнього».

За останні роки встановлено плідні науково-виробничі зв'язки кафедри з Національною радою дитячих організацій України (м. Київ), Міжнародним дитячим центром «Артек» (Крим), Всеукраїнським дитячим центром України «Молода гвардія» (м. Одеса). Кафедра допомогла розробити проєкти Концепції з виховної роботи в Житомирському державному університеті імені Івана Франка та Положення про студентське братство як провідний соціально-педагогічний механізм активної участі студентів у життєдіяльності університету.

Колектив інституту, збагачений попереднім досвідом, має значний потенціал для підвищення наукового та фахового рівня, удосконалення навчально-методичної, науково-дослідної та виховної роботи, щоб забезпечити студентам європейський рівень освіти.

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Анатолій Франовський народився 14 липня 1952 року в с. Пилипівка Чуднівського району Житомирської області у вчительській родині. Ще у шкільні роки виявив значні здібності до природничих наук: математики, фізики, хімії. Інтерес до точних наук, очевидно, передався від батька – директора школи, вчителя фізики та математики, який закінчив фізико-математичний факультет Житомирського педагогічного інституту імені Івана Франка.

У 1969 році Анатолій Цезарович закінчив Івано-Пільську середню загальноосвітню школу із золотою медаллю, а в листопаді 1970 року був призваний на службу до лав Збройних сил. Після служби в армії вступив на навчання на механіко-математичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. По закінченню університету отримав направлення на посаду асистента кафедри вищої математики Рівненського інституту інженерів водного господарства, де працював до 1985 року. З серпня 1985 року до травня 1987 року працював старшим викладачем кафедри фізики та вищої математики Житомирського сільськогосподарського інституту. У травні 1987 року Анатолій Цезарович перейшов на роботу до Житомирського державного педагогічного

ФРАНОВСЬКИЙ АНАТОЛІЙ ЦЕЗАРОВИЧ

ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ

Як справжній послідовник Піфагора, Анатолій Франовський закоханий не лише в геометрію, але й у музику, володіє багатьма музичними інструментами і знань не лише в Житомирській області, а й за межами України акордеоніст. Брав участь у багатьох концертах майстрів мистецтв.

1948 року було придбане навчальне обладнання для факультету на суму понад 100 тисяч карбованців. Деканом факультету призначено колишнього командира зенітної батареї В. Костарчука, який 1941 року закінчив механіко-математичний факультет Харківського університету. За його керівництва вдалося вже у перші шість років розробити навчальні програми, заснувати кафедри математики й фізики, відновити матеріальну базу, налагодити навчальний процес, укомплектувати кадрами необхідну кількість викладацького корпусу. Згодом факультет очолювали Т. Мамишева (1954–1961), доценти Л. Білоус (1961–1967), А. Нестерчук (1967–1969), П. Вещицький (1969–1979), В. Радзивіл (1979–1985), Л. Таргонський (1985–2003).

Факультет відновлювався у складі двох кафедр: математики та фізики. Кафедру математики очолив випускник Київського університету, 26-річний кандидат фізико-математичних наук Б. Хапет. З перших днів він активно дбав про організацію навчальної та наукової роботи викладачів. Також важливу роль на кафедрі математики упродовж багатьох років відігравав Ю. Шмільян, який захистив кандидатську дисертацію з функціонального аналізу. Викладання геометричних дисциплін кілька десятиріч забезпечував кандидат фізико-математичних наук, доцент А. Боравльов.

Керівництво кафедрою фізики доручили Є. Карасеку, який багато зробив для створення перших лабораторій і організації навчального процесу з курсу фізики. Першими

Деканат фізико-математичного факультету

Колектив кафедри математики

викладачами на факультеті були Р. Дубосарська, Г. Кац, який згодом став всесвітньовідомим автором нових концепцій (так звані «Алгебри Каца»), Н. Польський, талановитий популяризатор науки.

З 1950 року викладачем кафедри фізики працював Л. Білоус, який з 1956 року завідував цією кафедрою.

Також серед перших викладачів факультету були Т. Мишева, яка читала курс методики викладання фізики, Т. Ліберберг-Кучер – викладач теоретичної фізики, Т. Білоус, яка з 1953 до 1955 року очолювала кафедру елементарної математики та методики математики.

У 1954–1955 роках факультет поповнився молодими спеціалістами: викладачами його стали Г. Киселевський, А. Мержеєвський, А. Нестерчук. А на початку 60-х до викладацького колективу приєдналися М. Осадчий та Л. Таргонський, який з 1976 до 1985 року керував кафедрою математичного аналізу, а згодом і факультетом. Також у той час до викладання на факультеті долучилися П. Вещицький та відмінник народної освіти, за фахом вчитель фізики М. Цілінко, який упродовж десяти років керував кафедрою фізики.

У 1970–1980-х роках факультет поповнився своїми випускниками, які згодом здобули ступінь кандидата наук. Серед них – О. Андрощук, О. Герус, Т. Дідківська, Г. Кржемінська, В. Кліх, І. Ленчук, Є. Мисечко, В. Радзивіл, О. Ткаченко.

Паралельно зі зміцненням колективу велася робота щодо розбудови матеріальної бази факультету. У 1960-х роках було створено лабораторії з механіки, молекулярної фізики, електрики, оптики, електротехніки, радіотехніки, спецфізпрактикуму, фотолaboratorії, кабінети математики, графіки, методики викладання фізики, машинознавства, навчальні майстерні з обробки фізики й металу.

Значно зріс книжковий фонд спеціальної літератури. Якщо на час заснування факультету в бібліотеці було лише 200 книг з фізики й математики, то вже за десять років їх нарахували понад 13 тисяч.

Кафедра математичного аналізу

Коли 1993 року на факультеті було відкрито нову спеціальність «Математика та основи інформатики», керівництво факультету і вузу подбало про облаштування сучасної навчально-технічної бази, і нині тут функціонує 8 класів лабораторій інформатики та обчислювальної техніки, де розміщено 120 сучасних комп'ютерів. Крім того, до послуг студентів є астрономічна обсерваторія та планетарій.

В усі часи, незважаючи на жодні труднощі, студенти факультету плідно займалися науковою роботою. На користь цього свідчить і той факт, що більшість нинішніх викладачів є випускниками факультету, які успішно захистили кандидатські та докторські дисертації.

Факультет підтримує міцні зв'язки з Інститутом математики НАН України, з Інститутом металофізики НАН України, з Інститутом фізики напівпровідників НАН України, з Інститутом механіки НАН України, з Національним політехнічним інститутом Мексики (м. Мехіко), з багатьма провідними науково-дослідними інститутами Європи та США.

На кафедрі математики проводяться дослідження з теорії та методики навчання математики у вищій і середній школі, теорії випадкових процесів, прикладних питань математичної фізики, механіки твердого тіла.

Науковці кафедри фізики проводять дослідження перспективних рідких кристалів за договором із Інститутом рідких кристалів міста Кент (США). Колектив кафедри працює над деякими питаннями теорії та методики навчання фізики у вищій та середній школі. Для середніх загальноосвітніх шкіл викладачі кафедри створили оригінальні прилади «Школяр». А також разом з науковцями Київського національного університету імені Тараса Шевченка брали участь у розробці космічної програми «Восток».

Серед пріоритетних інтересів науковців кафедри теоретичної фізики – дослідження оптики та спектроскопії наносистем. Кафедра плідно співпрацює з кафедрами та науковими лабораторіями Інститутів НАН України, провідних вузів України близького та дальнього зарубіжжя. На базі кафедри створено астрономічний центр, до якого входить сучасно обладнана технічним устаткуванням лабораторія, лекційна аудиторія. Обсерваторія, обладнана потужним телескопом, та планетарій дозволяють вивчати та спостерігати рухи космічних тіл.

Факультет активно впроваджує новітні технології навчання, зокрема кредитно-модульну систему оцінки знань і підготовки студентів, дистанційні форми навчання, комп'ютеризацію та використання комп'ютерної мережі Інтернет.

2003 року факультет очолив кандидат фізико-математичних наук, доцент А. Франовський, науковий авторитет якого беззаперечний: він – автор понад 50 наукових праць, зокрема навчальних та методичних посібників, наукових статей, опублікованих у вітчизняних та зарубіжних виданнях. Також він співавтор монографій з механіки твердого тіла у галузі теоретичної фізики, лауреат премії А.С. Макаренка, відмінник освіти України, має низку інших

Лабораторія методики викладання фізики

Стенд фізико-математичного факультету

Кафедра прикладної математики та інформатики

Колектив кафедри фізики

Кафедра охорони праці

нагород, серед них – почесні грамоти Міністерства освіти і науки України та Житомирського державного університету імені Івана Франка.

У 2003–2004 навчальному році фізико-математичний факультет пройшов акредитацію за IV рівнем акредитації та отримав ліцензії на нові спеціальності: відтоді студенти факультету отримують підготовку, крім математики і фізики, ще й з інформатики, економіки та прикладної математики.

Про високий рівень підготовки на фізико-математичному факультеті свідчить наукова робота студентів. Вона має різ-

номанітні форми й охоплює до 30 відсотків студентського складу. Зокрема, це участь у олімпіадах і конкурсах наукових робіт обласного і всеукраїнського рівнів. На початку 1990-х років студенти О. Сарана та Д. Степанчиков були переможцями Всесоюзних олімпіад з математики й фізики. 1997 року переможцями Всеукраїнської олімпіади з фізики стали студенти Ю. Закревський та Г. Крамарчук. Того ж року О. Вітюк здобув друге місце на Всеукраїнській олімпіаді студентів з основ інформатики та обчислювальної техніки, а 1998 року посів третє. Крім того, цього ж року на Всеукраїнській олімпіаді з математики студент О. Луцкич виборов перше місце, О. Кривонос – третє. На цій олімпіаді команда Житомирського педуніверситету посіла перше місце.

Найкращі випускники факультету мають можливість навчатися у магістратурі, що дає їм право викладати у вищих навчальних закладах, а деякі з них зараз працюють у провідних науково-дослідних інститутах США, Німеччини, Канади й Чехії.

Щороку на факультеті проводяться наукові студентські конференції, матеріали яких друкуються у науково-методичному збірнику «Науковий пошук молодих дослідників», що виходить за загальною редакцією кандидата педагогічних наук, доцента В. Єремеевої. Активну участь в організації і проведенні конференцій бере Студентське братство фізико-математичного факультету – об'єднання студентів, що започаткувало нову епоху в студентському житті на засадах самоуправління. Опікуючись студентським братством, заступники декана А. Левківський та В. Єремеева дбають про те, щоб життя студентів на факультеті було цікавішим та змістовнішим. Зокрема, цьому сприяють наукові та мистецькі гуртки, спортивні секції тощо. Гордістю факультету є хор народної пісні «Ятерів», який функціонує від 1980 року, нині йому присвоєно звання народного. Крім того, братство співпрацює із студентськими організаціями міста, області та України.

Нині факультет налічує 6 кафедр, у складі яких працюють 6 професорів, 30 кандидатів наук, 26 доцентів.

Кафедра математики була створена 1948 року. З 1953 року вона називалась кафедрою елементарної математики та методики її викладання, з 1999 – математики й інформатики. З часу створення і до 1964 року кафедру очолював кандидат фізико-математичних наук, доцент Б. Хацет, який підготував понад 30 наукових і науково-методичних праць. Від 1962 року кафедру очолює доцент М. Бобровик, у доробку якого – понад 20 науково-методичних праць. Особливо цінною для викладання була його виняткова схильність до моделювання та унаочнення курсу математики. Його багаторічна праця на освітній ниві була удостоєна грамоти Міністерства освіти УРСР.

Упродовж 1970–1982 років кафедрою керував А. Нестерчук, відмінник народної освіти, кандидат фізико-математичних наук, доцент, пропагандист і розробник модульно-рейтингової системи навчання студентів із курсу алгебри, чудовий організатор і лектор. У науковому доробку А. Нестерчука – понад 50 наукових і науково-методичних праць.

Тривалий час – від 1982 до 2008 року кафедру очолював кандидат технічних наук, доцент І. Ленчук, сумлінна праця якого поцінована грамотою Міністерства освіти України. За період своєї наукової діяльності він опублікував понад 60 наукових і науково-методичних праць, серед яких 2 навчальні посібники, методичні посібники, виробничі інструкції.

З 2008 року кафедрою керує С. Семенець, кандидат педагогічних наук, доцент, який є автором понад 30 наукових і

Колектив кафедри теоретичної фізики

Телескоп в обсерваторії університету

науково-методичних праць.

Кафедра забезпечує викладання курсів геометрії, математичної логіки, шкільного курсу математики з методикою його викладання, основ чисельних методів. Усі курси забезпечені методичними розробками, а в навчальний процес впроваджено модульно-рейтингову систему навчання і контролю знань студентів.

Колектив кафедри досліджує проблеми методики викладання математики в середній і вищій школах, обчислювальної математики, математичної фізики. За цими напрямками

опубліковано понад 250 наукових праць. Зокрема, з 1950-х років активно вів дослідження в галузі геометрії доцент А. Боравльов. У 70-х роках питаннями методики викладання геометрії займалася доцент Г. Кржемінська, а проблемами прикладної геометрії – професор І. Ленчук, з-під пера якого вийшли в світ такі цікаві навчальні посібники, як «Основи стереометричних побудов» і «Аналіз у розв'язуванні задач на побудову».

Наприкінці 1990-х років на кафедрі сформувався колектив у складі Б. Ляшенка, В. Міхеева, О. Коломійцева, О. Спіріна, об'єднаний інтересом до питань інформатики. Оскільки ці викладачі прагнули реалізовувати свої наукові та навчально-методичні інтереси на практиці, на факультеті було відкрито нову спеціальність – «Математика та інформатика», а кафедру перейменовано на кафедру математики та інформатики. 11 березня 2003 року кафедра інформатики стала самостійною структурною одиницею факультету. Від часу заснування її очолює Б. Ляшенко, доктор фізико-математичних наук, професор, відмінник освіти України, Соросівський доцент. Вибір його кандидатури на цю посаду є не випадковим, адже науковий доробок Б. Ляшенка є вагомим – він автор понад 90 наукових праць, серед яких монографії, методичні посібники, наукові статті у вітчизняних і зарубіжних виданнях.

Кафедра у повному обсязі забезпечує підготовку фахівців із інформатики, прикладної та соціальної інформатики. Вона випускає вчителів математики та основ інформатики. Крім того, кафедра забезпечує викладання дисциплін, пов'язаних із комп'ютерними технологіями, для студентів усіх факультетів університету.

У навчальний процес впроваджено модульно-рейтингову систему навчання і контролю знань студентів. Викладачі кафедри розробили методичне забезпечення всіх курсів кафедри, а також практикують створення і використання електронних посібників, які розміщуються на навчальному сайті університету і доступні студентам з будь-якого комп'ютеризованого робочого місця.

Наукова робота кафедри ведеться за двома магістральними напрямками: 1) методи дослідження математичних моделей інформаційних, фізичних, технічних, економічних та екологічних систем; 2) науково-методичні засади навчання інформатики студентів та учнів середніх навчальних закладів.

Кафедра інформатики спільно з Інститутом інформаційних систем Клагенфуртського університету (Австрія), Вагенингенським університетом (Голландія), Університетом Еврі (Франція), Саутгемптонським університетом (Велика Британія) бере участь у конкурсі європейських проектів за програмою Tempus «Підвищення кваліфікації українських учителів інформатики». Головна мета проекту – підготувати умови та винайти нові можливості для перепідготовки вчителів інформатики загальноосвітніх шкіл, використовуючи досвід навчальних закладів країн Європейського Союзу.

Про високий потенціал кафедри свідчить також науковий доробок її викладачів. Зокрема, не можна оминути увагою видані ними посібники: «Короткий курс інформатики» (2003), «Практична інформатика» (2001), «Початки штучного інтелекту» О. Спіріна, «Програмування мовою Паскаль: Методичний посібник для учнів фізико-математичних класів, ліцеїв та гімназій» (1999) О. Кривоноса, «Методи рішення сингулярних задач Штурма-Ліувілля» (1991) Б. Ляшенка.

Кафедру математичного аналізу було створено 1953 р. у результаті поділу кафедри математики. Тоді вона мала назву «Кафедра вищої математики», а в 1970 році була перейме-

Лабораторія імені М. Г. Цілінка

нована в кафедру математичного аналізу. Від часу створення і до 1964 року її очолював Б. Хацет, кандидат фізико-математичних наук, доцент, відмінник народної освіти, який опублікував понад 30 наукових праць. Зокрема, його перу належать кілька книг, які видавалися і перевидувалися як підручники для педвузів України та посібники для вчителів. Найважливішим його здобутком на посаді завідувача стало формування міцного колективу кафедри, переважно з випускників факультету. Його плідна багаторічна наукова і педагогічна діяльність удостоєна урядових нагород і відзнак.

Упродовж 1964–1970 років кафедрою керував П. Карпенко, кандидат фізико-математичних наук, доцент, згодом шість років її очолював Г. Киселевський, кандидат фізико-математичних наук, доцент. Він опублікував понад 30 наукових і науково-методичних праць. Від 1976 року кафедрою завідував Л. Таргонський, кандидат фізико-математичних наук, доцент, відмінник народної освіти, який опублікував понад 30 наукових і науково-методичних праць. З 1985 р. й донині кафедру очолює О. Герус, кандидат фізико-математичних наук, доцент, автор понад 46 наукових і науково-методичних праць.

У різні роки на кафедрі викладали доценти Г. Кац, В. Костарчук, Ю. Шмуйлян, А. Нестерчук, А. Мартинюк, В. Рудаков, О. Андрощук, Г. Киселевський, з науковими дослідженнями яких пов'язані вагомі здобутки кафедри у галузі функціонального аналізу, математичної фізики тощо. Зокрема, варто згадати розробки проблем функціонального аналізу Г. Киселевського, дослідження якого пов'язані з добре знаною у науковому світі одеською школою. Натомість наукові інтереси

О. Андрощука були пов'язані з київською школою. Вагомими є наукові результати, отримані у 70-х роках доцентом М. Осадчим. Він розв'язав задачі, які лежать на межі теорії функцій і функціонального аналізу. У цей же час над проблемами сумарності рядів працював доцент Л. Таргонський, питання прикладної математики розробляла доцент Т. Дідківська, а над задачами з наближеними розв'язками диференціальних рівнянь працював доцент А. Нестерчук.

Основними навчальними дисциплінами кафедри є математичний аналіз, алгебра і теорія чисел. На кафедрі розроблено методичне забезпечення всіх навчальних дисциплін, упроваджено модульно-рейтингову систему контролю знань студентів. Фахівці кафедри розробляють науково-методичну тему «Шляхи поліпшення фахової підготовки майбутнього вчителя математики», в рамках якої вже видано серію навчальних і методичних посібників для студентів та учнів. На кафедрі розробляється науково-дослідний проект «Проблеми комплексного та гіперкомплексного аналізу», в рамках якого ведуться спільні наукові дослідження з Інститутом математики НАН України, науковими установами Мексики, Куби, Ізраїлю. Результати досліджень доповідалися на міжнародних конференціях і семінарах в Україні та за кордоном (у Польщі, Німеччині, Мексиці).

Кафедра фізики була створена 1948 року. Її очолює Є.П. Карасик, який багато зробив для організації навчального процесу і створення перших лабораторій. 1956 року завідувачем кафедри став кандидат фізико-математичних наук, доцент Л. Білоус, під керівництвом якого було створено астрономічну лабораторію, встановлено телескоп. З 1960

року до 1966 кафедрою керував В. Шинкаренко. У цей час на кафедрі було впроваджено сучасні методики наукових досліджень напівпровідникових матеріалів, підготовано і захищено 3 кандидатські дисертації. Упродовж 1967–1977 років кафедрою завідував професор М. Цілінко, який розробив і впровадив у навчальний процес оригінальні електронні вимірювальні прилади, що забезпечують виконання лабораторних робіт з електрики і магнетизму. Ці запатентовані ним прилади експонувалися на Всесоюзній виставці досягнень народного господарства. Свій досвід він узагальнив у посібниках «Саморобні електронні прилади в лабораторному практикумі з електрики і магнетизму» та «Створення і використання електронних приладів у навчальному експерименті». Крім того, з його ініціативи створено ряд лабораторій і фізичних лекційних аудиторій.

З 1977 року завідувачем кафедри був М. Мордовець, кандидат фізико-математичних наук, доцент. За час його керівництва на кафедрі виконано 4 держбюджетні теми, захищено 2 кандидатські дисертації. 1986 року кафедру очолює кандидат фізико-математичних наук, професор І. Кучерук, який водночас став ректором Житомирського педагогічного інституту. Йому належать навчальні посібники «Загальна фізика» в трьох томах та «Збірник задач з фізики». За його сприяння було здійснено реконструкцію лабораторій кафедри фізики.

З 1993 року й донині кафедру очолює О. Ткаченко, кандидат фізико-математичних наук, доцент. З його ініціативи здійснено реконструкцію і створено ряд нових лабораторій. А в навчальний процес впроваджено комп'ютерні технології. Крім того, помітно активізувалася наукова робота: захищено 2 кандидатські дисертації, до аспірантури направлено 10 випускників фізико-математичного факультету, а викладачі кафедри активно беруть участь у міжнародних конференціях та розробляють такі теми, як: «Одержання рідких кристалів та дослідження їх фізичних властивостей»; «Дослідження характерних особливостей поділу важких ядер під дією нейтронів»; «Удосконалення методів навчання фізики і астрономії в школі та вищому навчальному закладі». Щодо останньої теми, варто згадати такі здобутки, як посібники Є. Мисечка «Контрольні роботи з фізики для 7–9 класів», «Контрольні роботи з фізики для 10–11 класів» та авторські свідоцтва доцентів В. Кліха, та В. Басараба.

Сьогодні на кафедрі працюють доценти Д. Степанчиков, В. Кліх, В.П. Радзивіл, О. Зінявчук, В. Гришук, старші викладачі М. Федьович, В. Рудницький, асистенти М. Вривончик, Ж. Окост, В. Рудницький, М. Прокопенко, О. Бучнев. У минулі роки на кафедрі фізики працювали доценти Є. Мисечко, П. Кривенко, В. Басараба, О. Килимник, викладачі Т. Кучер, І. Біленко, К. Щендрик, Г. Уставщиков, Т. Мамишева, М. Літвінцев, Л. Літвінцева, П. Фірчук, І. Щербина.

Нині кафедра забезпечує викладання курсів загальної фізики, шкільного курсу фізики й методики її викладання. Для проведення лабораторних і практичних занять силами викладачів кафедри створено 15 лабораторій і кабінетів: механіки, молекулярної фізики, квантової фізики, оптики, електрики, лекційного експерименту, технічних засобів навчання, основ технічного конструювання, спецфізпрактикуму, методики викладання фізики та безпеки життєдіяльності.

2008 року на базі факультету створено кафедру теоретичної фізики, яку очолює С. Покутній, доктор фізико-математичних наук, професор. Він автор понад 200 наукових

праць, серед яких 6 монографій, оглядів, наукові статті в провідних, академічних, міжнародних та вітчизняних журналах. Його монографія «Теория экситонов в квазиульмерных наносистемах» є першою з даної тематики в світовій науковій літературі. На базі кафедри організовано науково-дослідну лабораторію теоретичної фізики наносистем. Виконується держбюджетний проект «Дослідження з теорії екситонів в наносистемах». Відкрито аспірантуру зі спеціальності «Оптика та лазерна фізика». Сьогодні на кафедрі працюють професор С. Покутній, доцент В. Гришук, старші викладачі А. Гришук, А. Левківський, В. Нестеров, С. Гришук, О. Черкес.

Кафедра забезпечує викладання курсів теоретичної і математичної фізики, астрономії, електрорадіотехніки. Для проведення лекційних та лабораторних занять створено астрономічний навчально-науковий комплекс.

Нині кафедра розробляє методичне забезпечення всіх курсів кафедри; впровадження комп'ютерних технологій, кредитно-модульної системи навчання і контролю знань студентів у навчальний процес.

Кафедра охорони праці створена 2001 року. Очолює її кандидат педагогічних наук, доцент В. Андрійчук. На початку діяльності кафедри перед її працівниками стояли завдання щодо формування змісту й особливостей вивчення нових дисциплін, введення яких у навчальні плани університетів було зумовлене стратегічними завданнями розвитку вищої освіти в Україні: «Безпеки життєдіяльності», «Основ охорони праці», «Охорони праці в галузі». Розв'язанню цих актуальних завдань сприяли як досвід ветеранів університету (Ж.М. Окост, М. Воривончик), так і наполегливість молодих співробітників (Я. Ущаливський, Н. Буханевич, Р. Васильєва, Л. Семенець, С. Семенчук).

Викладачі кафедри дбають про розвиток творчих взаємозв'язків з науковими і навчальними підрозділами інших установ і закладів. Завідувач кафедри Р.Г. Андрійчук очолює науково-методичну раду з питань цивільного захисту та безпеки життєдіяльності населення при курсах цивільної оборони Житомирської області; члени кафедри активно співпрацюють з колективами кафедри охорони праці Житомирського агроєкологічного університету, базової ЗОШ №21 м. Житомира.

Наполегливою працею співробітники кафедри створили необхідну матеріальну базу для проведення навчальних занять та комплексних досліджень: спеціалізовані лабораторії з «Технічних засобів навчання», «Безпеки життєдіяльності», «Основ охорони праці» та навчально-методичний кабінет з «Охорони праці в галузі освіти».

Вагомі здобутки професорсько-викладацького складу та студентського колективу є у проведенні навчально-виховної роботи. За плідну навчальну та наукову роботу викладачі та працівники фізико-математичного факультету неодноразово відзначалися нагородами та заохоченнями. Зокрема, викладачі кафедри фізики здобули золоту медаль Національної академії наук за особистий внесок у розвиток науки, представивши на виставці комплект приладів «Школяр» для забезпечення якісного проведення лабораторного практикуму з фізики. Серед викладачів факультету є відмінники освіти України та викладачі, нагороджені почесними грамотами Міністерства освіти і науки України. Зокрема: А. Франовський, О. Ткаченко, О. Черус, М. Осадчий, І. Ленчук, С. Семенець, Д. Степанчиков, О. Спирін, якими по праву пишається фізико-математичний факультет.

ПРИРОДНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Андрій Петрович народився 14 грудня 1950 року в смт. Дзержинськ (нині Романів) Житомирської області в родині робітників. У 1968 році закінчив Дзержинську середню школу. В шкільні роки зацікавився біологією, хімією, полюбляв мандрувати навколишніми лісами. Ці захоплення визначили вибір майбутньої професії: після школи Андрій Вискушенко вступив на природничий факультет Бердичівського педагогічного інституту (спеціальність «Біологія і хімія»). 1971 року у зв'язку з укрупненням інститутів природничий факультет Бердичівського інституту переведено до Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка. У 1973 році Андрій Петрович закінчив природничий факультет Житомирського державного інституту, здобувши спеціальність «Вчитель біології і хімії середньої школи» і був направлений на роботу в Будичанську середню школу Чуднівського району Житомирської області.

Упродовж 1974–1978 років Андрій Петрович Вискушенко навчався в аспірантурі при кафедрі зоології Черкаського державного інституту. Науковим ке-

**ВИСКУШЕНКО
АНДРІЙ
ПЕТРОВИЧ**

ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ

мінник освіти України». 2004 року А. Вискушенко отримав звання заслуженого працівника освіти України.

рівником був доцент Сергій Левкович Самарський. Після закінчення аспірантури у вересні 1978 року А. Вискушенко був прийнятий на посаду асистента кафедри зоології Житомирського педагогічного інституту. 1980 року – захистив кандидатську дисертацію. Від 1981 року Андрій Петрович – старший викладач, а з 1982 року – доцент кафедри зоології.

З 1985 до 1987-го та з 1989 до 2001 року А. Вискушенко працював на посаді декана факультету підготовки вчителів початкових класів. У січні 2001 року був призначений на посаду декана природничого факультету.

У сфері наукових інтересів Андрія Петровича Вискушенка – дослідження фауни Житомирського Полісся. Нині його науковий доробок складають понад 90 праць.

За багаторічну сумлінну працю на ниві науки та освіти нагороджений грамотами Міністерства освіти України, Житомирської обласної держадміністрації, нагрудним знаком «Відмінник освіти України». 2004 року А. Вискушенко отримав звання заслуженого працівника освіти України.

чий факультет Бердичівського педінституту переведено до Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка. Наприкінці серпня до Житомира переїхали 250 студентів та майже всі викладачі факультету. Спершу його розмістили у несприятелі для навчання приміщенні по вулиці Пушкінській, 42. Однак за короткий час студенти та викладачі власними силами обладнали лекційні аудиторії та лабораторії: морфології рослин, систематики та фізіології рослин і генетики, основ сільського господарства, геології, методики викладання біології, зоології безхребетних і хребетних, анатомії людини, фізіології людини і тварин, гістології і мікробіології, неорганічної, органічної хімії, біохімії, хімічної технології, аналітичної хімії, методики викладання хімії, – і вже 6 жовтня 1971 року на факультеті розпочалися заняття.

Поступово матеріальна база факультету зміцнилася, викладацький колектив розширився, що дало змогу від 1972 року збільшити набір студентів з 50 до 75 осіб, а 1987 року відкрити заочний відділ.

Деканом факультету з 1971 року до 1974-го був доцент Л. Куркчі, з 1974 по 1976 рік – доцент Є. Трускавецький, а з 1976 до 2000 року – факультет знову очолював доцент Л. Куркчі.

Гордістю природничого факультету є агробіостанція, зведена силами студентів та викладачів у районі хутора Затишшя. Її будівництво розпочалося у травні 1972 року і тривало 15 років. Тривала і копітка праця увінчалася неабияким успіхом: Міністерство освіти України визнало агробіостанцію найкращою серед подібних у складі педагогічних закладів України. Тут неодноразово проводилися семінари,

Деканат природничого факультету

Кафедра екології та природокористування

Колектив кафедри хімії

конференції працівників вищих і середніх навчальних закладів республіканського і обласного масштабів. На агробіостанції побудовані спеціалізовані лабораторії, багато теплиць, оранжерея, геологічний музей, а також їдальня та гуртожиток. Тут створено відділи рільництва з типовою овочевою сівозміною, методики біології з типовою шкільною навчально-дослідною ділянкою. Декоративний відділ представлений квітниками і дендрарієм, де зосереджено понад 20 видів нетипових для Полісся дерев і кущів. Міцні наукові зв'язки поєднують агробіостанцію з ботанічним садом Київського національного університету імені Т. Шевченка. У різні часи директорами її були: Є. Кулаков (1972–1988 рр.), В. Градовський (1988–2002 рр.), І. Заєць (2002–2003 рр.). Сьогодні нею завідує Н. Корево.

Колектив кафедри ботаніки

Упродовж сімдесятих років доцент кафедри зоології К. Копєїн та його учні: доцент А. Вискушенко та старший викладач В. Гирин заклали основи фондів зоологічного музею, який пізніше було реорганізовано в музей Природи. Його фонди нараховують багато експонатів рідкісних і екзотичних видів тварин і рослин, зібраних з усіх континентів світу. Сьогодні цей музей є одним із найкращих серед навчальних закладів України. Зокрема, особливу увагу науковців привертає колекція рідкісних і дорогоцінних мінералів, гірських порід Житомирщини, України, Євразії, зібраних доцентом кафедри ботаніки Г. Корбутом.

1986 року навчальний корпус №3 перейшов повністю у розпорядження природничого факультету. Почався капітальний ремонт. Відбулися зміни в розташуванні лабораторій та лекційних аудиторій. Вони поповнилися новим обладнанням, засобами унаочнення, меблями. Це дало змогу значно зміцнити матеріально-технічну базу факультету і обладнати для навчання студентів 5 лекційних аудиторій та 19 спеціалізованих лабораторій з препаратів приміщеннями з усіх предметів. Є два комп'ютерні класи, на кафедрі хімії – науково-дослідна лабораторія. Фонди бібліотеки читального залу факультету містять понад 46 тисяч наукової та навчальної літератури.

З 2001 року факультетом керує його випускник доцент А. Вискушенко. Заступником декана з 1998 по 1999 рік була ст. викл. Г. Киричук. З 1999 року на цій посаді працює ст. викл. В. Гирин. Із введенням посади другого заступника з 2001 по 2003 рр. цю посаду займав в.о. доцента Л. Янович, з 2004 року – асистент О. Анікіна.

Очолований А.П. Вискушенком колектив має значний науковий потенціал. На чотирьох кафедрах факультету – ботаніки, зоології, екології та природокористування, хімії працює 61 викладач, з них – 8 професорів, 24 доценти, 10 кандидатів наук.

Кафедра ботаніки створена в 1934 р. на природничо-географічному факультеті. Однак проіснувала лише чотири роки, оскільки 1938 року було зліквідовано сам факультет. Очолував кафедру викладач Л. Тишкевич. 1965 року кафедра відновила свою роботу у складі Бердичівського педінституту. У 1971 р. вона продовжила свою діяльність вже в Житомирському педінституті. На новому місці було обладнано лабораторії анатомії та морфології рослин, систематики рослин, основ сільського господарства, фізіології рослин і генетики, геології, землезнавства і краєзнавства, методики викладання біології.

У перші роки колектив поповнився новими висококваліфікованими викладачами. На посаду доцентів обрали І. Лишенка, Г. Корбута, А. Жовтоного. З 1965 до

Кафедра зоології

Кабінет зоології хребетних

У музеї Природи

1973 рр. кафедру очолювала доцент Н. Кулакова, з 1973 до 1976 р. – доцент І. Лищенко, а з 1977 до 2000 рр. – доцент А. Охріменко. З 2000 року кафедрою завідує доцент Г. Киричук. Тут працювали на посаді доцентів В. Богинич, А. Охріменко, Л. Михайловський, Т. Панченко і старший викладач Г. Дудник.

Сьогодні на кафедрі ботаніки 20 викладачів. З них професори, доктори наук – О. Довгаль, В. Щербак, О. Арсан, кандидати біологічних наук, доценти – І. Лищенко, Г. Корбут, Г. Киричук, Г. Муж, О. Аннамухамедова, Л. Астахова, Л. Перепелиця, О. Житова, в. о. доцента – Ю. Шилук, Н. Корнійчук, Д. Гарбар, І. Першко, старші викладачі – Г. Міхеева, Л. Юрик, асистенти – Л. Константищенко, М. Пацюк, Н. Поліщук.

Наукові дослідження кафедра веде за такими темами:

«Вплив хронічної дії малих доз радіації на гомеостаз сільськогосподарських тварин» (О. Аннамухамедова), «Особливості біології та екології молюсків родини Lymnaeidae» (Л. Астахова), «Флористично-генетична оцінка антропогенного впливу на природні фітоценози Українського Полісся» (Г. Корбут, Г. Муж), «Прісноводні молюски в системі біологічного моніторингу» (Г. Киричук), «Вплив фізіологічно активних речовин на ріст і розвиток вищих рослин» (Л. Перепелиця), «Розвиток пізнавального інтересу учнів у процесі викладання біології» (І. Лищенко, Г. Міхеева, Л. Юрик), «Фітопланктон, фітомікроперифітон р. Тетерів» (В. Щербак, Ю. Шилук, Н. Корнійчук).

Упродовж останніх років науковці кафедри опублікували понад 210 наукових праць і взяли участь у 62 конфе-

Студенти природничого факультету на вершині Говерли

ренціях, зокрема у 37 міжнародних. Серед останніх видань «Генетика», «Генетика з основами селекції» доцента І. Лищенко, «Книга для читання з ботаніки», «Хрестоматія з зоології» доцента А. Охріменка, навчальний посібник «Рідкісні і зникаючі види тварин Житомирщини» А. Стадніченко, Г. Киричук та ін., «Гідрологічні аспекти вирішення проблеми оцінки та зниження загроз біорізноманіттю континентальних водоем України» В. Щербак, монографія «Чорний біль Житомирщини» доцента Г. Корбута та ін.

Гордістю кафедри є Г. Корбут та Г. Киричук, які нагороджені нагрудними знаками «Відмінник народної освіти». Крім того, 2003 року доцент Г. Киричук стала лауреатом премії Президента для молодих учених, а 2007 року доцент Г. Корбут отримав звання «Заслужений працівник освіти України».

Кафедра тісно підтримує міжрегіональні зв'язки з Національним аграрним університетом (м. Москва), Інститутом екології рослин і тварин Уральського відділення РАН (м. Єкатеринбург), Oregon State University (Oregon, USA), University of Silesia (Katowice, Polska) та з вищими навчальними закладами України.

З кожного предмета розроблено методичні рекомендації щодо проведення лабораторних занять, польових практик на заочному відділенні та стаціонарі. Важливу роль у підготовці висококваліфікованих спеціалістів відіграє агробіостанція, де проходять польові практики з ботанічних дисциплін. Тут студенти проводять різні досліді в польових умовах, вивчають ріст і розвиток рослин, збирають рослини і монтують гербарії тощо.

Робота кафедри спрямована на підвищення рівня професійної підготовки майбутніх біологів. Значна увага

приділяється організації роботи студентів пошукового характеру.

Кафедра зоології започаткувала свою роботу у 1919 році як циклова комісія у складі природничо-географічного факультету Житомирського інституту народної освіти. У 1929 р. після реорганізації отримала статус кафедри Інституту соціального виховання. У той час нею завідував професор Є. Бруггер.

У 1965 році кафедра зоології відновила свою діяльність у складі Бердичівського педагогічного інституту. З вересня 1971 року вона функціонує у складі Житомирського педагогічного інституту ім. І. Франка. Упродовж 1965–1973 років її очолювала Н. Пастух – кандидат медичних наук, доцент, учасниця Великої Вітчизняної війни, має 13 нагород, 36 наукових публікацій. Від 1973 р. і донині кафедрою завідує А. Стадніченко, доктор біологічних наук, професор, відмінник народної освіти, заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої школи України. Вона є автором понад 435 наукових праць, серед яких 15 монографій, засновником малакологічної школи, званої як в Україні, так і за її межами.

На кафедрі працюють академік НАН України В. Монченко, член-кореспондент НАН України І. Акімов, доктори біологічних наук, професори – А. Стадніченко, С. Межжерін, кандидати біологічних наук, доценти – відмінник народної освіти, заслужений працівник освіти України А. Вискушенко, Є. Трускавецький, нагороджений медаллю «За трудову доблесть», стипендіати Кабінету Міністрів доценти Л. Янович, Д. Вискушенко, доценти – Р. Мельниченко, Т. Єрмошина, в. о. доцента В. Танська, кандидати біологічних наук, старші викладачі – Р. Власенко,

Лабораторна робота

Біологічні дослідження

Л. Павлюченко, старші викладачі – відмінник народної освіти В. Гирин, Л. Іваненко, А. Мокрицька, асистенти – С. Шевчук, О. Коршунова, О. Сорочинська, К. Сіваєва.

Основна проблематика наукових досліджень кафедри – біорізноманіття, сучасний стан і перспективи розвитку тваринного світу України в умовах антропопресії. На кафедрі діє малакологічна школа, яка об'єднує викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів. З 1996 по 2005 рр. виконано три держбюджетні теми, досліджується нова – «Прісноводні молюски в системі біомоніторингу». У 2002, 2004 та 2006 рр. проведено Міжнародні науково-практичні малакологічні конференції «Молюски. Основні результати, проблеми та перспективи досліджень». Доповіді, заслухані на цих конференціях, опубліковані. За останні роки викладачі кафедри опублікували 8 монографій (зокрема А. Стадніченко, Т. Єрмошина).

На кафедрі працюють проблемні групи, що вивчають вплив різних антропогенних чинників (пестициди, молюскоциди, мінеральні добрива, синтетичні миючі засоби, іони важких металів, феноли) на особливості поведінки, фізіологічні і біохімічні показники гомеостазу прісноводних молюсків – гідробіонтів, широко розповсюджених у водоймах Житомирщини. Крім того, кафедра курує роботу гуртка зоології хребетних.

Розвиткові наукових студій значно сприяла аспірантура, відкрита при кафедрі зоології 1992 року, яку закінчили і успішно захистили дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата біологічних наук вісімнадцять випускників, сімнадцять з яких сьогодні працюють на кафедрі та на факультеті. Троє аспірантів (Г. Киричук, Л. Янович, В. Градовський) вибороли гранти Міжнародного фонду «Відроджен-

ня» в галузі науки і освіти, а їх керівник А. Стадніченко цей грант отримала двічі. Четверо аспірантів (Л. Янович, Г. Киричук, Р. Мельниченко, О. Гарбар) стали лауреатами Державної премії Президента України для молодих учених. Двоє аспірантів (О. Уваєва, О. Павлюченко) – лауреати премії Національної Академії наук для молодих учених, а О. Уваєва є лауреатом премії Кабінету Міністрів. О. Гарбара нагороджено відзнакою Житомирської обласної адміністрації за наукові досягнення «Срібна вежа». Четверо випускників (Л. Янович, Г. Киричук, Д. Вискушенко, О. Уваєва) були стипендіатами Кабінету Міністрів України.

Зусиллями викладачів кафедри на природничому факультеті було створено музей Природи. Його фонди налічують багато представників фауни не лише України, а й усіх континентів світу, містять колекції рослин, скам'янілостей, мінералів Житомирщини, України, Євразії.

Нині фахівцями кафедри розроблено навчально-методичну документацію до проведення усіх видів занять з навчальних дисциплін кафедри, впроваджується кредитно-модульна система, комп'ютерні технології, видано 5 підручників та 2 навчальних посібники. Зокрема, «Цитологія» Є. Трускавецького (Житомир, 2002), «Гістологія з основами ембріології» Є. Трускавецького та Р. Мельниченко (Житомир, 2003), «Біологія. 7 клас» С. Межжеріна та Я. Межжеріної (К., 2003, 2008), «Рідкісні і зникаючі види тварин Житомирщини» А. Стадніченко та ін. (Житомир, 2003).

Кафедра екології була створена в серпні 2001 року, а з 2004 року – вона називається кафедрою екології та природокористування. Очолює кафедру доктор сільськогосподарських наук, професор В. Бурлака, який є автором понад 275 наукових праць, 12 навчальних посібників, декількох монографій. Очолюваний ним колектив складають доценти – В. Горощенко, О. Гарбар, О. Уваєва, М. Кривий, І. Євтушок, асистенти – А. Кухарчук, І. Хом'як, О. Василенко, І. Коцюба, І. Онищук.

При кафедрі працює три науково-дослідні лабораторії: «Цитогенетики та еколого-генетичного моніторингу стану довкілля», «Екосистемологічного моніторингу стану довкілля», «Екологічної термодинаміки». Кафедра координує роботу «Товариства охорони природи», з ініціативи якого проведено разом з Корольовським районним товариством охорони природи кілька наукових конференцій, присвячених екології міста, області, Поліського краю.

Основними напрямками наукової діяльності кафедри екології та природокористування є: екологія і освіта; екологія прісноводних червононогих молюсків; вплив відгудів та радіоактивного забруднення на гомеостаз тварин; моніторинг екосистем Житомирщини, зокрема Овруцько-Словечанського кряжу на основі міжнародних екологічних програм. За роки існування кафедри її викладачами опубліковано 3 монографії (В. Бурлака та О. Уваєва), понад 180 наукових статей у провідних українських та закордонних виданнях, збірник наукових праць, матеріали конференцій різних рівнів від міжнародних до регіональних. На кафедрі працює дві проблемні групи «Диференціація екосистем і їх аналіз» та «Анатомія людини».

Співробітники кафедри розробили методичні рекомендації до проведення практичних і лабораторних занять з усіх дисциплін, успішно впроваджують кредитно-модульну систему викладання й оцінювання знань студентів, розробляють електронні версії лекційних занять, методи моделювання та картографування з екологічних дисциплін. За роки існування кафедри видано 4 підручники, 3 монографії і 5 навчально-методичних посібників. Зокрема, В. Бурлака

Корпус природничого факультету

опублікував «Детергенти сучасності: технологія виробництва, екологія, економіка, використання» (Житомир, 2004) та «Кінологія: утримання та годівля: Навчальний посібник» (Житомир, 2004), у співавторстві В. Бурлака, Т. Сукненко, І. Хом'як оприлюднили працю «Екологія відходів. Книга 1», (Житомир, 2007), колектив авторів: В. Бурлака, М. Кривий, В. Борщенко видали другу частину цього дослідження «Екологія відходів. Книга 2», під загальною редакцією В. Бурлаки побачила світ «Годівля екзотичних тварин» (Житомир, 2007), а О. Уваєва видала «Молюски підроддини Planorbinae України» (Черкаси, 2007).

У 2004 році отримано патент на винахід «Способи отримання біогумусу та кормової добавки для тварин» (автори праці В. Бурлака, В. Шевчук та інші).

Кафедра співпрацює з Інститутом зоології, Інститутом гідробіології НАН України, Національним педагогічним університетом ім. Драгоманова, Уманським педуніверситетом ім. П. Тичини, Львівським природничим музеєм НАН України, надає науково-методичну допомогу базовим загальноосвітнім школам Житомира №24, №28, №34, Озерненській та Денишівській ЗОШ. Філії кафедри екології та природокористування відкрито на таких підприємствах: ТОВ «М'ясо Полісся», Житомирський водоканал, очисні споруди м. Житомира.

Кафедра хімії була відкрита в складі Бердичівського пед-інституту у 1965 році. З вересня 1971 року кафедра функціонує в складі Житомирського педінституту. У різні роки кафедру очолювали: І. Охріменко (1965–66, 1968–70 рр.); кандидат хімічних наук С. Мухля (1967–68 рр.); кандидат біологічних наук, доцент Є. Трускавецький (1970–74 рр.); кандидат хімічних наук, доцент В. Гриців (1985–90, 1992–97 рр.); кандидат хімічних наук, доцент Ю. Онищенко (1974–85, 1990–92, 1997–2004 рр.). З 2004 року кафедрою завідує кандидат хімічних наук, доцент Н. Кусяк.

Колектив кафедри об'єднує таких фахівців, як кандидати хімічних наук, доценти В. Гриців, В. Листван, В. Листван, Н. Кусяк, кандидат педагогічних наук, доцент О. Мацієвський, кандидати хімічних наук, старші викладачі О. Чернюк, В. Чумак, О. Кичирук, асистенти – О. Анічкіна, Р. Денисюк.

Упродовж багатьох років головні зусилля кафедри були спрямовані на створення її матеріальної бази – лабораторій, прикладного, реактивного і посудного забезпечення навчального процесу і наукових досліджень. Нині рівень навчально-матеріальної бази один з найвищих серед кафедр хімії університетів України.

За час роботи у складі Житомирського університету виконано першу в навчальному закладі роботу з господарської тематики. На базі кафедри підготовлено 4 дисертації кандидатів наук (Т. Онищенко, А. Стасюк, Н. Кусяк, О. Чернюк).

Основним напрямком навчально-методичної роботи є поліпшення організації лабораторних практикумів і вдосконалення системи контролю за підготовкою студентів з хімії. Розроблено систему лабораторних журналів з усіх практикумів, в яких сконцентровано необхідні навчальні завдання. У навчальний процес впроваджуються комп'ютерні технології – створено комп'ютерну оболонку і розробляються цикли тестів з хімічних дисциплін.

Вагомими напрямками науково-дослідної роботи є напівпровідникове матеріалознавство, синтез нових органічних сполук через фосфонієві солі та синтез нових комплексуючих сорбентів. З цих напрямків виконано 3 дисертаційні роботи, отримано 2 авторські свідоцтва. На нові сполуки, що мають антибактеріальну дію, оформлені патенти (доценти В. Листван, В. Листван у співавторстві з кафедрою мікробіології Буковинського медичного університету). Крім того, науковцями кафедри вперше синтезовано понад 700 нових органічних сполук, в т. ч. фізіологічно активних та з властивостями рідких кристалів. Оптимізовано термодинамічні особливості компонентів, що перебувають у технологічних процесах в контакт при одержанні напівпровідникових приладів і створено комп'ютерний банк даних термодинамічних величин. Розроблено методики високо-ефективного концентрування йонів важких металів. Опубліковано понад 200 праць у наукових виданнях. Вагомим внеском у розвиток вітчизняної хімії є монографії: «Диagramмы состояния систем на основе полупроводниковых соединений АП ВVI», яку видали В. Томашик та В. Гриців 1982 року, «Диagramмы состояния в полупроводниковом материало-

Експедиція

Практичні заняття

Заняття в кабінеті біології

веденні (системи на основі халькогенідів Si, Ge, Sn, Pb)» (1991), яку написали Л. Шелимова, В. Томашик, В. Гриців.

Викладачі усіх кафедр факультету зробили вагомий внесок у розвиток фундаментальних природничих наук, а також підготували багато методичних розробок і навчальних посібників з більшості дисциплін.

До науково-дослідної роботи активно залучаються і студенти. Особливо добре вона поставлена на кафедрі зоології під керівництвом професора А. Стадніченко. Понад 320 студентів мають наукові публікації у вітчизняних і зарубіжних наукових виданнях. Вони виступали з доповідями про наслідки своїх досліджень на міжнародних, всеукраїнських, міжрегіональних, міжвузівських конференціях, брали участь у міжнародних і республіканських конкурсах студентських наукових робіт. Варто згадати про участь студентів у роботі конференції Всесоюзного товариства гельмінтологів (Москва, Суми), Українського наукового товариства паразитологів (Львів, Одеса, Київ), у Всесоюзній нараді з вивчення поведінки тварин (Москва), Всесоюзному симпозиумі з вивчення паразитів і хвороб водних безхребетних (Вільнюс, Ленінград, Київ), у Всеукраїнському гідробіологічному з'їзді (Тернопіль). Неодноразово студенти факультету ставали призерами Всеукраїнських олімпіад з біології (зокрема Т. Беседівська, А. Катериненко, Т. Ярмоленко, М. Мінюк, А. Коханська, О. Поповичук, К. Кризька) та екології (О. Анічкіна, А. Коханська), ряд випускників одержали Соросівські премії.

Навчання на природничому факультеті не обмежується лекційними та лабораторними роботами. Під час літніх польових практик вони виїжджають до різних регіонів України (Карпати, Поділля, Полісся, Канів, Умань, Асканія-Нова, Причорномор'я), де відвідують заповідники, заказники, дендропарки, визначні історичні й культурні місця. Це дає змогу краще ознайомитися з довкіллям та пізнати природу краю.

Однак педагоги факультету дбають не лише про фахове зростання студентів, але й про становлення їх як особистостей та всебічний розвиток їхніх здібностей. Це втілюється у різноманітні форми виховної роботи, серед яких зустрічі з відмінниками освіти, відомими вчителями України та ближнього зарубіжжя, студентами із Нідерландів, Польщі; вечори художньої самодіяльності, екскурсії в музеї, театри, зустрічі в екологічному, зоологічному клубах, клубі веселих і кмітливих. Крім того, факультет підтримує акції під патронатом обласної служби охорони природи «Збережемо своє довкілля».

Особливий інтерес колектив природничого факультету виявляє до спорту. Студенти та викладачі, серед яких є майстри спорту, кандидати в майстри спорту, мають змогу тренуватись і проводити змагання в чудовому спорткомплексі, одному з найкращих в Україні. Як результат – вагомі здобутки на спортивних змаганнях різних рангів, зокрема й перемоги на чемпіонатах України.

Ровесник університету – природничий факультет має багату історію, стали традиції в навчальній і здобутки в науковій діяльності. Не викликає сумніву, що факультет і надалі готуватиме висококваліфіковані кадри біологів, хіміків, екологів, які будуть працювати на різних ділянках роботи на благо України.

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Андрій Шевчук народився 1 вересня 1975 року в селищі Мирне Коростенського району Житомирської області у робітничій сім'ї. У 1980 році родина переїхала до міста Новий Розділ Миколаївського району Львівської області. Історико-культурна своєрідність Галичини вплинула на подальше формування особистості і вибір майбутнього фаху: 1992 року після успішного закінчення Новороздільської середньої школи №4 Андрій Шевчук стає студентом історичного факультету Ужгородського державного університету.

Після навчання Андрій Шевчук був призваний до лав Збройних сил України, а демобілізувавшись, розпочав педагогічну діяльність. 1998 року він почав працювати викладачем гуманітарних дисциплін будівельного технікуму міста Житомира. Проте бажання вести наукові дослідження не залишало його ні на мить і,

ШЕВЧУК
АНДРІЙ
ВОЛОДИМИРОВИЧ

ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ

Історичний факультет створено в липні 2001 року. До його складу ввійшли кафедра історії України, якою керував доцент П. Натикач, та всесвітньої історії, очолюваної кандидатом історичних наук І. Ярмошиком. Водночас було засновано раду факультету та деканат. Керувати факультетом призначено доцента П. Натикача, а його заступником – доцента О. Кузьміна.

Сьогодні факультет очолює А. Шевчук, посаду заступника з навчальної роботи обіймає кандидат філософських наук О. Чаплінська, заступника з виховної роботи – доцент В. Дребот, секретарем працює Н. Іванцова.

Попри те, що факультет є порівняно молодим, він має тривалі наукові традиції. Адже підготовку вчителів історії в Поліському краї розпочато ще в 1919 році, коли в Житомирському педагогічному інституті було створено словесно-історичний факультет. Його першим деканом був відомий історик О. Фотинський. Факультет готував учителів історії для неповних середніх шкіл. При ньому було створено спеціалізовані кабінети історії України, всесвітньої історії та археології.

Коли 1935 року педагогічний інститут реорганізували у вчительський, словесно-історичний факультет перейменували в гуманітарний. При ньому продовжував функціонувати історичний відділ. А внаслідок наступної реорганізації, коли інститут став педагогічним з чотирирічним терміном навчання, словесно-історичний факультет розділили на мовно-літературний та історичний, що функціонував упродовж 1938–1952 років.

У передвоєнні роки на історичному факультеті працювали викладачі О. Касименко, О. Попаденко, Г. Таряник, М. Шуляк, заступником директора інституту був Ю. Ковмір. О. Касименко, М. Шуляк як кращі викладачі вищої школи 1940 року були нагороджені почесними грамотами Наркомосу України.

Зрештою, 2001 року він стає пошукачем кафедри історії для гуманітарних спеціальностей Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2003 року Андрій Володимирович пов'язав своє життя та діяльність з Житомирським державним університетом імені Івана Франка, де він почав працювати на посаді асистента кафедри всесвітньої історії.

2006 р. Андрій Шевчук захистив кандидатську дисертацію у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка на тему: «Селянська реформа 1861 р.: суть та вплив на аграрні відносини у Волинській губернії». У 2008 році його було обрано деканом історичного факультету.

У сфері наукових зацікавлень Андрія Володимировича Шевчука – питання зарубіжної та української історіографії, історії України XIX століття.

Серед найкращих студентів факультету – Г. Міщенко, який згодом став доцентом Київського університету ім. Тараса Шевченка; В. Матяшук, який згодом очолив обласну газету «Радянська Житомирщина», був доцентом Житомирського сільськогосподарського інституту; І. Ярош, що обійняв посаду старшого викладача кафедри педагогіки Житомирського педінституту.

У роки Великої Вітчизняної війни студенти факультету довели, що навчилися не лише вивчати історію, але й творити її. Гордістю колег і наступних поколінь викладачів і студентів стали заступник директора інституту Ю.О. Ковмір, який був комісаром партизанського з'єднання, студенти факультету Г. Міщенко, що керував диверсійною підривною групою, В. Плотницький, що боровся у складі молодіжної підпільної групи Житомирського району, А. Кучинський та М. Бовсунівський – командири зенітно-ракетної установки «Катюша». Лише студенти III курсу історичного факультету за участь у бойових діях на фронтах, у партизанських загонах та підпіллі одержали 68 орденів та понад 150 медалей.

У лютому 1944 року почалася відбудова зруйнованого навчального корпусу та студентського гуртожитку інституту. З фронтів повернулися викладачі та студенти, вони активно долучилися до розбудови рідного вузу. 1 вересня 1944 року історичний факультет прийняв на навчання перших студентів, а вже через рік дипломи вчителя отримали десять студентів першого повоєнного випуску факультету.

У 1940–1950 рр. на чолі інституту став Ю. Ковмір, деканом історичного факультету – К. Кисельов. Кафедри очолили М. Петровський – завідувач кафедри історії України та Л. Коваленко – завідувач кафедри нової історії. Випускник факультету М. Матвійчук став професором Київського університету ім. Тараса Шевченка, М. Лавринович – професором, Г. Булкін – доцентом Житомирського університету.

У 1952 році історичний факультет знову об'єднано з мовно-літературним у філологічно-історичний, а в 1956 році історичний відділ переведено до Луцького педагогічного інституту, і лише в 2001 році історичний факультет відновив свою діяльність у складі двох кафедр.

Сучасні кафедри історії України та всесвітньої історії було створено на базі кафедри соціально-економічних дисциплін, яка від 1938 року мала назву кафедри марксизму-ленінізму. У довоєнний час кафедрі очолювали М. Шуляк і Г. Таряник, після війни – В. Чуприна (тодішній директор інституту), доценти М. Петровський, П. Москвін.

У повоєнні роки кафедра теж неодноразово реорганізовувалася: з 1964 року вона функціонувала як кафедра історії КПРС і політекономії, з 1984 – історії КПРС, з 1990 – політичної історії, а з 1992 – історії та політології. Нею завідували професор В. Голіченко, доцент Ф. Петляк, професори О. Івашенко, М. Лавринович, доценти О. Кузьмін, П. Натикач. У червні 2001 року кафедра історії та політології була розділена на кафедру історії України та кафедру всесвітньої історії.

У різний час на кафедрах працювали відомі українські історики О. Касименко, Л. Коваленко, Л. Ланда, Ю. Ковмір, П. Рубінчик, В. Голіченко, О. Івашенко, М. Бовсунівський, К. Огнев, Ю. Поліщук, П. Верста, І. Рибалко, Ю. Курносов, Ю. Кунах.

За післявоєнні роки вчене звання професора одержали В. Голіченко, М. Лавринович, О. Івашенко, О. Швидак. Захистили докторські дисертації В. Голіченко, М. Лавринович, О. Швидак, кандидатські – П. Москвін, О. Івашенко, Г. Булін, Л. Смаженко, М. Бовсунівський, А. Падалко, А.К. Тичина, О. Кузьмін, П. Натикач, М. Новик, С. Сухачов, М. Лутай, Ю. Поліщук, С. Жилук, І. Ярмошик, І. Власюк, Н. Рудницька, О. Буравський.

Науковий доробок викладачів факультету становить понад 500 публікацій, серед них 28 монографій, 2 академічних словники, 17 навчальних посібників. Серед наукових інтересів викладачів факультету – історія України, історичне краєзнавство, проблеми становлення і розвитку української політичної думки, національні меншини Волині, археологія. Викладачі факультету докладають зусиль, щоб відновити й розвинути наукові традиції у вивченні багатой історії Поліського краю.

На факультеті функціонують три студентські наукові гуртки, що координують студентські дослідження. Нині наукові публікації мають понад 60 студентів. Варто відзначити роботу зі студентами кандидата історичних наук М. Лутай. Роботи, підготовлені під її керівництвом, неодноразово здобували визнання на Всеукраїнських наукових конференціях студентів.

Деканат історичного факультету

За результатами наукових досліджень виховної роботи О.М. Івашенко присвоєно почесне звання заслуженого працівника вищої школи України, знаком «Відмінник освіти України» нагороджені О. Швидак, О. Івашенко, М. Лавринович, Ф. Петляк, О. Кузьмін, П. Натикач, М. Кордон.

Кафедру всесвітньої історії було утворено у червні 2001-го. Її завідувачем було призначено кандидата історичних наук І. Ярмошика. Нині кафедрі очолює доктор історичних наук, професор О. Швидак.

Викладацький колектив забезпечує викладання предметів з різних хронологічних етапів світової історії, спеціальних історичних дисциплін і дисциплін правового циклу. Зокрема, студенти факультету вивчають археологію, історію стародавнього світу, історію середніх віків, нову та новітню історії країн Європи, Америки, Азії, Африки, теорію держави та права, галузеві правові дисципліни, основи правознавства та інші.

У складі кафедри працюють досвідчені викладачі, що раніше працювали на кафедрі історії та політології, – доктор історичних наук, професор О. Швидак, кандидати історичних наук, доценти М. Новик, О. Кузьмін, А. Падалко, І. Ярмошик, І. Власюк, С. Міщук, Г. Міщук, О. Буравський. У квітні 2009 року успішно захистили кандидатські дисертації асистенти А. Седляр, П. Опанащук.

Активно працюють над кандидатськими дисертаціями викладачі кафедри О. Зосімович, О. Пшенична, М. Хададова, над докторськими – доценти І.І. Ярмошик, О. Буравський, А. Шевчук.

Викладачі підготували й видрукували низку навчальних посібників. Зокрема, професор О. Швидак видав у світ посібник «Політологія» (два видання), брав активну участь у підготовці колективного посібника «Житомирщина. Історичний нарис», виданого з грифом Міністерства освіти й науки України і зорієнтованого на учнів середніх шкіл області й студентів вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться історією й культурою краю. Доцент М. Новик підготував посібник «Теорія держави і права», доцент І. Ярмошик – навчальний посібник з історії рідного краю для учнів 7 класу загальноосвітніх шкіл області.

Плідною є участь викладачів у всеукраїнських та міжнародних конференціях.

Доцент І. Ярмошик тривалий час співпрацює з Центром пам'яткознавства НАН України і бере участь у щорічній конференції «Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні», неухильно публікуючи цікаві матеріали у науковому збірнику цієї конференції.

Також викладачі кафедри добре зарекомендували себе під час Всеукраїнської наукової конференції «Визвольна ві-

Колектив кафедри історії України

Кафедра всесвітньої історії та правознавства

Колектив кафедри філософії

йна українського народу під проводом Богдана Хмельницького і Правобережна Україна» (2003).

Запорукою подальшого розвитку наукових традицій є залучення до наукової роботи студентів. Вони працюють під керівництвом викладачів, публікують результати своїх досліджень у збірнику студентських наукових праць «Літописець» та в інших збірниках.

Багато уваги члени кафедри приділяють методичному забезпеченню викладання закріплених за ними дисциплін. Були підготовлені й видрукувані методичні матеріали на допомогу студентам з таких навчальних дисциплін, як «Археологія», «Спеціальні історичні дисципліни» (І. Ярмошик), «Основи конституційного права» (І. Ярмошик, М. Новик), «Нова історія країн Європи та Америки» (О. Кузьмін та М. Новик); «Теорія держави і права» (М. Новик). Методичний матеріал з проблем музейної педагогіки, підготовлений асистентами О. Зосімович та М. Хададовою, був представлений на республіканській виставці «Освіта в Україні».

Кафедра всесвітньої історії та правознавств безперервно розвиває свої наукові й викладацькі традиції разом з творчим зростанням історичного факультету, використовуючи найкращі здобутки істориків, які жили й творили в Житомирі наприкінці XIX – упродовж XX століть.

Кафедра історії України створена в червні 2001 р. Вона бере свій початок від кафедри соціально-економічних дисциплін, яка в 1929 р. прийшла на зміну відповідній циклової комісії. Кафедра неодноразово реорганізовувалася. З 1938 р. вона функціонувала під назвою кафедри марксизму-ленінізму, з 1964 р. – історії КПРС і політекономії, з 1984 р. – історії КПРС, з 1990 р. – політичної історії, з 1992 р. – історії і політології. Останню в червні 2001 р. було поділено на: кафедру історії України та кафедру всесвітньої історії. В різний час завідувачами кафедри були М. Шуляк, Г. Таряник, В. Чуприна, М. Петровський, П. Москвін, В. Голіченко, Ф. Петляк, О. Івашенко, М. Лавринович, О. Кузьмін, П. Натикач.

На археологічних розкопках. Губин, 2006 р.

3 вересня 2003 р. кафедру очолює кандидат історичних наук, доцент М. Кордон. Тут працювали історики О. Касименко, Л. Коваленко, Л. Ланда, Ю. Ковмір, П. Рубінчик, І. Громенко, М. Бовсунівський, К. Огнев, Ю. Поліщук, П. Верста, І. Рибалко, Ю. Курносов, Ю. Кунах, С. Жилок.

Нині в складі кафедри кандидати історичних наук, доценти М. Кордон, П. Натикач, Ф. Петляк, М. Лутай, В. Венгерська, Н. Рудницька, О. Жуковский, старші викладачі Г. Махорін, А. Рацілевич, асистенти В. Дребот, І. Козинець, О. Максимов. Кафедра проводить значну навчально-педагогічну й науково-дослідну роботу. Майбутні фахівці всіх спеціальностей за роки навчання в університеті слухають курси з історії України, культурології, українознавства. Поряд з цим викладачі кафедри читають на історичному факультеті поглиблений курс історії України, дисципліни: «Історія держави і права України», «Історичне краєзнавство», «Джерелознавство», «Вступ до історії». Для студентів читаються спецкурси «Історія України в творах художньої літератури», «Історичні постаті України», факультатив «Герої України», проводиться спецсеминар «Сучасна історична наука про основні етапи історії українського козацтва». У навчальний процес втілюються новітні технології, зокрема на історичному факультеті створено комп'ютерний клас.

Науковий доробок викладачів кафедри становить понад 400 праць. Серед них монографії, навчальні посібники та підручники: «Наш рідний край», «Житомирщина. Історичний нарис», «Історія сучасного світу», «Історія світової та вітчизняної культури», «Українська та зарубіжна культура», «Європейська та євроатлантична інтеграція України», «Історія України в опорних таблицях», «Чехи на Житомирщині, історія і сьогодення», «Основи демографії. Курс лекцій», «На порубіжжі Волині, Київщини і Поділля».

За участю науковців кафедри опубліковано такі праці, як «Історія міст і сіл УРСР. Житомирська область», дванадцяти-

томна «Книга Пам'яті України. Житомирська область», «Зрозумієш історію – пізнаєш світ», «Житомирщина шляхами історії», «Євреї Волині (кінець XVIII – початок XX ст.)», «Козацькі часи на Житомирщині», «З історії комсомолу Волині», «Нариси історії Житомирської комсомольської організації», «Відомі педагоги Житомирщини. Нариси про знаних діячів освітянської ниви».

На базі кафедри в 1999 і 2003 роках проведено Всеукраїнські науково-практичні конференції на теми: «Етносоціальні процеси на Правобережній Україні» і «Визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького і Правобережна Україна», в 2006 році – регіональну науково-практичну конференцію «Боротьба українського народу за державну незалежність в 1917 – 1921 роках (до 85-річчя Другого Зимового походу армії УНР)». Колектив кафедри встановив зв'язки, підтримує дружні стосунки, співпрацює з навчальними й науковими закладами Києва, Вінниці, Запоріжжя, Кам'янця-Подільського, Львова, Черкас, Чернівців, Чернігова, Донецька, Дніпропетровська, Полтави, Івано-Франківська, Воронезьким державним університетом (Росія), товариством «Українці Угорщини». Колектив кафедри тісно співпрацює з Інститутом трансформації суспільства і Громадською лігою Україна – НАТО, зокрема через Житомирський регіональний центр європейської та євроатлантичної інтеграції України, який створено на базі університету в 2008 році. Викладачі надають постійну допомогу навчальним закладам області в поглибленому вивченні історії та суспільних дисциплін.

В 2008 році на кафедрі історії України відкриті аспірантура і разова докторантура.

Особливістю наукової роботи на кафедрі є широке залучення до неї студентів. Тематика наукових студентських праць, як правило, відповідає основним напрямкам наукової діяльності кафедри. Це – актуальні питання історії України та історичне краєзнавство. Майбутні історики мають можливість досліджувати козацькі часи на Житомирщині, діяль-

Українські вечорниці на історичному факультеті

Хор історичного факультету

ність видатних людей – борців за Україну. Щороку проводяться наукові студентські конференції.

Студентка історичного факультету Лисак Марина Вікторівна стала переможницею Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт одержала диплом III ступеня за роботу «В'ячеслав Липинський – видатний історик, один із засновників державницької історіографії» (керівник – к. і. н., доцент О. Жуковский).

У 1964 р. з кафедри марксизму-ленізму виділилась кафедра філософії і наукового комунізму. У 1984 р. була утворена кафедра філософських і економічних дисциплін, з якої у кінці серпня 2003 р. виділилась кафедра філософії та кафедра економічних дисциплін.

На кафедрі у різні часи працювали доктори філософських наук, професори В. Буслинський, А. Колодний, С. Щерба, В. Вандишев, доктор історичних наук, професор М. Лавринович, доценти Л. Белов, А. Колодна, С. Кривошеєв, М. Лисак, В. Щедрін, Л. Довжик, А. Падалко, В. Шорніков, М. Самардак, М. Тофтул, кандидати економічних наук, доценти М. Доценко, А. Уразов, В. Якобчук, кандидати філософських наук А. Жаловага, Ю. Кримус, М. Шаров, кандидати історичних наук О. Копил, І. Мельничук, старші викладачі Л. Грінченко, А. Березний, асистенти Ф. Василенко, С. Капустін, Є. Пономаренко, Г. Шведюк, Н. Грищенко, О. Кравчук, С. Сорока, Н. Больша, О. Пивоварський, О. Гуков, Л. Шкіль.

У різні періоди кафедру очолювали доцент Л. Белов,

В. Буслинський, професори О. Швидак, С. Щерба (1987–2000), В. Вандишев (2003–2004), доцент М. Козловець (2000–2003, 2004–2008). Із 2008 року завідувачем кафедри є доктор філософських наук, професор П. Саух.

У даний час на кафедрі працює 24 викладачі. Серед них ректор університету, професор, доктор філософських наук, академік Академії наук Вищої школи України, почесний академік Міжнародної кадрової академії, заслужений працівник освіти України П. Саух; доктори філософських наук, професори А. Герасимчук, В. Крисаченко, В. Ратніков, В. Ярошовець, О. Поліщук, доцент М. Стадник, кандидати філософських наук, доценти В. Калашников, М. Козловець, С. Сухачов, Л. Яроцький; кандидати філософських наук, старші викладачі Н. Ковтун, Н. Рибачук, В. Слюсар, О. Чаплінська, кандидат соціологічних наук, старший викладач Н. Бутковська, кандидат філологічних наук, старший викладач С. Рудницький; старший викладач М. Духнич, асистенти І. Віктюк, Л. Маловицька, А. Рускевич, О. Фаріон, І. Яцик.

У травні 2003 р. на кафедрі відкрито аспірантуру за спеціалізаціями: «Релігієзнавство», «Філософська антропологія, філософія культури», «Історія філософії».

Члени кафедри плідно займаються науково-дослідною роботою. За час існування кафедри викладачі захистили 4 докторських та 8 кандидатських дисертацій. На кафедрі працюють над кандидатськими дисертаціями 20 аспірантів. Доценти М. Козловець та С. Сухачов працюють над докторськими дисертаціями. За останні роки захистили докторську дисертацію О. Поліщук та кандидатські дисертації Н. Ковтун, В. Слюсар та О. Чаплінська.

Основними напрямками науково-дослідної роботи на кафедрі є філософська антропологія та філософія культури, філософія науки, релігієзнавча проблематика, яка тісно пов'язана з історією розвитку духовності в Україні, теорія та історія соціології, актуальні проблеми політичної організації сучасного українського суспільства, проблеми глобалізації тощо.

Викладачі кафедри активно працюють над бюджетною науково-дослідною темою «Випробування людського буття в екстремальних умовах: філософський вимір». За 2000–2008 роки опубліковано 14 монографій та 19 навчальних посібників з дисциплін: філософія, філософія історії, філософські основи менеджменту і бізнесу, логіка, логіка для юристів, соціологія, соціологія бізнесу, соціологія релігії, релігієзнавство, політологія, етика, етика і етикет бізнесу та основи дизайну (автори П. Саух, А. Герасимчук, О. Швидак, О. Поліщук, М. Козловець, М. Самардак, С. Сухачов, М. Тофтул, Л. Яроцький), а також понад 150 наукових статей, брошур, тез.

Кафедра філософії регулярно організовує та проводить міжнародні наукові конференції, зокрема, «Постмодернізм: підсумки, проблеми, перспективи» (2003); «Сучасний тероризм: філософія, ідеологія і форми прояву» (2004); Треті Шинкаруківські читання «Людина. Філософ. Гуманіст» (2005); «Толерантність як соціогуманітарна проблема сучасності» (2007).

Викладачі кафедри плідно працюють над поліпшенням рівня навчально-методичної роботи, ними розроблені методики підвищення якості навчання та викладання філософських дисциплін. У навчальний процес залучаються комп'ютерні технології, кредитно-модульна система оцінки та контролю знань студентів.

Археологічна знахідка

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Олександр Леонідович народився 22 серпня 1963 року в с. Юрівка Козятинського району Вінницької області. Закінчив Коростинське педагогічне училище (1982), Київський державний педагогічний інститут ім. О. Горького (1989), де отримав кваліфікацію «Викладач-дослідник з педагогіки і психології». У 1996 році закінчив аспірантуру при Інституті психології ім. Г. Костюка АПН України. У 2001 р. отримав звання доцента. Нагороджений знаком «Відмінник освіти України» (2003).

В університеті працює з 1989 року. Пройшов усі сходинки від асистента до завідувача кафедри психології. У 2003 р. очолив новостворений соціально-психологічний факультет.

О. Музика є автором низки психологічних методик і програм, які широко використовуються як у навчальному процесі, так і в наукових дослідженнях студентів та аспірантів.

Важливою подією в науковій біографії О. Музики стало спільне з акаде-

МУЗИКА
ОЛЕКСАНДР
ЛЕОНІДОВИЧ

ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ

міком АПН України В. Моляко керівництво з 2001 р. до 2005 р., та з 2008 р. держбюджетною темою Фонду фундаментальних досліджень МОН України «Творчість як засіб особистісного росту та гармонізації людських стосунків – 07.07.00092».

Авторська програма ціннісної підтримки розвитку здібностей та обдарованості «Три кроки», що ґрунтується на положеннях про долаття конкуренції за визнання й поцінування досягнень як основних передумов розвитку, лягла в основу регіонального освітнього експерименту, який проводиться у ряді гімназій та ліцеїв Житомирщини.

Як організатор лабораторій інформаційного менеджменту освітніх проєктів, яка з 2004 року забезпечувала участь ЖДУ в експерименті МОН України з переходу на кредитно-модульну систему навчання, О. Музика керує розробкою і впровадженням комп'ютерної системи управління навчальним процесом «Універсум», адаптованої до КМС.

Соціально-психологічний факультет створено 28 серпня 2003 року. Тут здобувають вищу освіту 1293 студенти за такими спеціальностями: «Психологія», «Менеджмент організації», «Практична психологія», «Соціальна педагогіка».

На чотирьох кафедрах факультету працюють 76 викладачів, серед яких 33 доценти, 6 професорів. 16 молодих викладачів навчаються в аспірантурі.

На факультеті працює відділення лабораторії психології творчості Інституту психології ім. Г. Костюка АПН України (керівник – академік АПН України В. Моляко). За угодами виконуються спільні проєкти з Інститутом соціальної і політичної психології АПН України, з Національним педагогічним університетом ім. М. Драгоманова. Підписано протоколи про співпрацю з науковими закладами Нідерландів, Польщі, Казахстану, налагоджуються науково-освітні зв'язки з Програмою Розвитку ООН.

За останні п'ять років кафедрами факультету було проведено 5 міжнародних, 2 всеукраїнські наукові конференції та низку регіональних семінарів. Опубліковано 7 навчальних посібників із грифом МОН України. Винятковими є досягнення в дослідницькій роботі студентів, які за останні 12 років 34 рази ставали переможцями Всеукраїнських олімпіад і конкурсів наукових робіт із психології.

Соціально-психологічний факультет свої витоки бере від кафедри педагогіки і психології, яка була створена у 1944 році. Це був згуртований колектив, який зумів піднести психологічну підготовку майбутніх педагогів на належний рівень, про що свідчить робота під керівництвом доцента В. Харкевича, який у 1962 році обладнав на кафедрі лабораторію експериментальної психології, сконструював установку для вивчення вищої нервової діяльності людини, пальцевий

кінестезіометр і ще кілька приладів. З 1975 року, коли кафедру педагогіки і психології очолив Л.І. Кобзар, викладачі зосередили увагу на проблемі психологічної підготовки студентів до виховної роботи в школі. За результатами досліджень опубліковано низку методичних рекомендацій. Доценти Л. Кобзар та М. Заброцький стали співавторами навчального посібника «Педагогічна психологія». У 1983 році було створено кафедру психології, яку очолювали доценти П. Горностай, Є. Шарова, Л. Виговська, О. Музика. Викладачі кафедри психології у цей час наполегливо працювали над поліпшенням навчально-методичного забезпечення навчального процесу.

Для створення факультету важливу роль відіграла кафедра соціальної та практичної психології, яка стала випусковою для спеціальностей «Психологія» та «Практична психологія». Кафедра соціальної педагогіки і педагогічної майстерності, яку в той час очолювала доцент Н. Сейко, стала випусковою для спеціальності «Соціальна педагогіка». Кафедра економіки та менеджменту, якою керували доцент С. Обіход та професор Л. Масловська, стала опікуватися підготовкою менеджерів. Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології традиційно забезпечує психолого-педагогічну підготовку на всіх факультетах університету.

Академічні традиції на факультеті започаткували академік АПН України, доктор психологічних наук, професор В. Моляко та доцент Л. Кобзар, подарувавши власні наукові бібліотеки (кожна – понад 1000 томів, серед яких унікальні видання кінця XIX – початку XX століття).

На базі факультету працює Студентська соціальна служба для молоді і служба соціально-психологічної адаптації першокурсників. Відкрито Центр гендерної освіти. Соціально-

Кафедра соціальної педагогіки та педагогічної майстерності

Кафедра загальної, вікової і педагогічної психології

Колектив кафедри економіки та менеджменту

інтерактивний Театр життя протягом 2008–2009 рр. був переможцем міських фестивалів інтерактивних театрів.

Особистісному зростанню студентів сприяють розвивальні практикуми: організація масових заходів, волонтер, медіапідтримка освітніх проєктів, естрадний танець, інтерактивний Театр життя, КВК. Їх ведуть знані в Україні люди – лауреати державної премії імені Івана Огієнка заслужений діяч мистецтв України професор Володимир Шинкарук та заслужений художник України Юрій Камішний, заслужений тренер України Борис Ревнівцев, капітан команди «Дівчата із Житомира» Марина Поплавська, лауреат міжнародних танцювальних конкурсів Давид Найфонов, відома журналістка Галина Паливода, головний режисер міського Палацу культури Володимир Хмельницький та ін.

До п'ятиріччя факультету та ювілею університету на знак своєї любові студенти та викладачі організували акцію «Flash mob», під час якої висадили 2009 тюльпанів у формі серця. Душею цих проєктів є заступник декана з організаційно-виховної роботи доцент Н.Ф. Портницька.

Факультет широко використовує сучасні освітні технології. Першим в університеті (з 2004 р.) запровадив кредитно-модульну організацію навчання, яка підтримується захищеною авторським свідоцтвом комп'ютерною системою управління навчальним процесом «УНІВЕРСУМ».

Важливою інновацією є запровадження професійно орієнтованих завдань (ПОЗ), які мають 50% ваги в підсумковій оцінці. Це сукупність навчальних задач, трансформованих таким чином, що їх вирішення моделює ситуації, з якими зіткнуться студенти в майбутній професійній діяльності. У кожному ПОЗ закладено повний алгоритмізований цикл вирішення задачі – від постановки проблеми, актуалізації знань, здобутих під час навчання, до самостійного пошуку необхідної літератури, вироблення плану вирішення цього завдання і самоаналізу та розробки програми самовдосконалення. При цьому долається спрямованість на репродуктивні знання, стимулюється пошуково-творча самостійна робота, оскільки студентам при виконанні ПОЗ (як і при виконанні професійних обов'язків у майбутньому) дозволяється користуватися будь-якими навчальними матеріалами і мережею Інтернет. Кредитно-модульна система у версії соціально-психологічного факультету – це система навчання, що ґрунтується на високому професіоналізмі викладачів, формуванні професійної спрямованості студентів і можливості вільного вибору стратегії оволодіння навчальним матеріалом і отримання підсумкової оцінки.

Кафедра соціальної та практичної психології була створена 2 червня 2001 року. Нині на кафедрі працює 40 викладачів, аспірантів та лаборантів: дійсний член АПН України, доктор психологічних наук, професор Валентин Олександрович Моляко, доктор психологічних наук Нігора Вікторівна Хазратова, кандидат педагогічних наук, професор Михайло Михайлович Заброцький, кандидати психологічних наук, доценти – Олена Оксентівна Музика, Вікторія Валеріївна Горбунова, Віталій Олександрович Климчук, Наталія Федорівна Портницька, Інна Станіславівна Загурська, старші викладачі – Галина Петрівна Гніда, Тетяна Миколаївна Майстренко, Людмила Миколаївна Фальковська, Олег Васильович Мазяр, Геннадій Оксентійович Шмиглюк, асистенти – Ірина Миколаївна Тичина, Наталія Олександрівна Никончук, Алла Юріївна Вишина, Алла Леонідівна Весельська, Світлана Вікторівна Крамарчук, Ольга Михайлівна Савиченко, Наталія Миколаївна Шикірава, Ольга Анатоліївна Скаковська, Юрій Олегович Осадчук, Олена Вікторівна Нікітенко, Інна Василівна Кирильчук, Ірина Володимирівна Багінська, Ва-

Колектив соціально-психологічного факультету

Свято на факультеті

лентин Володимирович Ковальов, Ольга Сергіївна Шаран, Юлія Юріївна Дем'янчук, Оксана Геннадіївна Опанасюк, Віктор Васильович Кириченко, Ірина Анатоліївна Гречуха, Зоя Петрівна Косарева. Завідувач кафедри – кандидат психологічних наук, доцент Олександр Леонідович Музика.

Молоді викладачі мали можливість працювати поряд із провідними науковцями: доктором психологічних наук, професором Оленою Іполітівною Кульчицькою (2004 р.), доктором психологічних наук, професором Тетяною Михайлівною Титаренко (2002–2004 рр.), кандидатом психологічних наук Павлом Петровичем Горностаєм (2001–2004 рр.), кандидатом психологічних наук Миколою Митрофановичем Гнатком (2003–2007 рр.).

У різні роки на кафедрі працювали: кандидат психологічних наук Наталія Володимирівна Лубенець (2007–2008 рр.), практичні психологи Наталія Вікторівна Максименко (2003–2004 рр.), Наталія Миколаївна Сидорьонко (2003–2004 рр.), Марія Дмитрівна Талько (2003–2004 рр.), Ольга Анатоліївна Бондарчук (2005–2006 рр.), Олена Вікто-

рівна Журавська (2006–2008 рр.), Тетяна Олексіївна Руснак (2007–2008 рр.).

За сім років кафедрі соціальної та практичної психології вдалося зробити чимало. Розроблено навчально-методичне забезпечення 56 дисциплін для спеціальностей «Психологія» та «Практична психологія». Викладачами кафедри здійснюється ціннісна підтримка навчальної діяльності студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання з використанням професійно орієнтованих завдань. Сертифіковано комп'ютерну програму «Система управління навчальним процесом «УНІВЕРСУМ» (автори – О.Л. Музика, Ю. Оснадчук). З 2008 р. у навчальних закладах Житомирщини впроваджується авторська програма О. Музики «Три кроки», спрямована на ціннісну підтримку розвитку здібностей та обдарованості. Гриф Міністерства освіти і науки України отримали навчальні посібники О. Музики, М. Заброцького, В. Горбунової, І. Загурської, В. Климчука, Н. Портницької, О. Савиченко, І. Тичини.

Знаменною подією в житті кафедри стало відкриття при ній у 2001 році разової аспірантури, яку закінчили і захистили кандидатські дисертації В. Климчук, І. Загурська, Н. Портницька. Готують до захисту дисертації Н. Никончук та А. Вишина.

Наукова робота кафедри над проблемою ціннісної регуляції розвитку творчо обдарованої особистості отримала визнання в психологічному співтоваристві України. У 2001 році група молодих викладачів кафедри виграла конкурс фонду фундаментальних досліджень Міністерства освіти і науки України і одержала державне фінансування наукової теми «Творчість як засіб особистісного росту і гармонізації людських стосунків». За результатами досліджень 22-23 квітня 2005 р. була проведена Міжнародна науково-практична конференція та опублікована колективна монографія «Здібності. Творчість. Обдарованість». Ще одну Міжнародну конференцію «Чорнобильська катастрофа: 20 років потому» було проведено 26 квітня 2006 р.

Кафедра активно співпрацює з міжнародними організаціями. Завдяки цьому було проведено семінари психотерапевтами із Нідерландів докторами психології Ф. Арендсен-Гайн та А. Шмідтом. Фахові тренінги для ви-

кладачів та студентів проводили співробітники українсько-канадського гендерного фонду професор В. Татенко та доцент П. Горностай. За угодами виконуються спільні проекти з Інститутом соціальної і політичної психології АПН України, з Національним педагогічним університетом ім. М. Драгоманова. При кафедрі працює відділення лабораторії психології творчості Інституту психології ім. Г. Костюка АПН України.

Кафедра по праву пишається традиціями студентської наукової роботи, які започаткував почесний професор ЖДУ П.С. Горностай, розробивши основні принципи її організації. Викладачами кафедри підготовлено багато студентів, які гідно відстоювали честь університету на наукових форумах. Під керівництвом О. Музики переможцями Всеукраїнських олімпіад і конкурсів студентських наукових робіт із психології стали Зоя Юрич, Вікторія Горбунова, Віталій Климчук, Галина Нікітчина, Інна Загурська, Наталія Никончук, Ольга Савиченко. Під керівництвом професора В. Моляко, доцентів О. Музики, В. Горбунової, В. Климчука студентки Тетяна Кільницька, Ольга Гончар (2007 р.), Ірина Музика (2009 р.) стали переможницями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, Лілія Свінцицька та Інна Степанюк (2008 р.) і Ярослав Мойсієнко (2009 р.) – призерами цього ж конкурсу. Віталія Власюк посіла третє місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді з психології (2008 р.).

Студенти-старшокурсники, психологи-дослідники об'єдналися в молодіжну громадську організацію «Житомирське наукове товариство психологів – ШКІЛКА», ядро якої складають молоді викладачі кафедри.

На факультеті діє кафедра соціальної педагогіки та педагогічної майстерності. Підготовка соціальних педагогів була розпочата в Житомирському державному університеті імені Івана Франка з 1996 року на базі філологічного факультету (спеціальність «Українська мова і література та соціальна педагогіка»).

У серпні 2001 року було створено кафедру педагогічної

майстерності та соціальної педагогіки, яку очолила кандидат педагогічних наук, доцент Наталія Андріївна Сейко. З 1 листопада 2003 року кафедру очолила кандидат педагогічних наук, доцент Світлана Миколаївна Коляденко. У цьому ж році кафедра увійшла до складу новоствореного соціально-психологічного факультету. У 2004 році було відкрито магістратуру за спеціальністю «Соціальна педагогіка».

Нині на кафедрі працюють 19 викладачів, серед них доктор педагогічних наук, 7 кандидатів наук, які забезпечують викладання 34 дисциплін. Склад кафедри: доктор педагогічних наук Світлана Валеріївна Лісова, кандидати педагогічних наук, Наталія Андріївна Сейко, Світлана Миколаївна Коляденко, Тетяна Ігорівна Шанкова, Ольга Володимирівна Ілліна, Людмила Віталіївна Корінна, Інна Володимирівна Літєга, Надія Павлівна Павлик, Світлана Леонідівна Яценко, Володимир Володимирович Капелюк, Наталія Миколаївна Бовсунівська, асистенти Людмила Михайлівна Маєвська, Олена Леонідівна Остапчук, Сергій Андрійович Товщик, Інна Миколаївна Палько, Андрій Петрович Левик, Тетяна Іванівна Заган, Володимир Анатолійович Хмельницький, Марина Францівна Поплавська.

Кафедра ініціює проведення наукових та методичних заходів, серед яких – I Всеукраїнська науково-практична конференція «Соціально-педагогічні проблеми вищої та середньої освіти в Україні» (2002 р.), II Всеукраїнська студентсько-аспірантська науково-практична конференція «Проблеми соціалізації особистості у теорії та практиці сучасної науки» (2005 р.), майстер-клас «Особливості організації та діяльності Студентських соціальних служб та волонтерських загонів в умовах навчальних закладів різного рівня акредитації» тощо.

З метою оптимізації процесу професійної підготовки соціальних педагогів доцент Н. Сейко та С. Коляденко розробили навчально-методичне забезпечення спеціальності, зокрема робочий зошит із курсу соціальної педагогіки, словник із соціальної педагогіки, методичні рекомендації до курсу «Методика роботи соціального педагога». Особли-

Художники Віктор Шкуринський та Юрій Камишиний відкривають «Виставку двох картин» на соціально-психологічному факультеті

Академік АПН України В. О. Моляко дарує власну бібліотеку соціально-психологічному факультету

ве місце серед науково-методичної літератури для студентів займає навчальний посібник доцента Н. Сейко «Соціальна педагогіка. Курс лекцій» (2002 р.).

Головними міжнародними партнерами кафедри є Жешувський університет. Вища школа інформатики і управління м. Жешува, Комуна Реджо Калабрії, відділ соціальної Політики, Італія. У 2002 р. викладачі кафедри Н. Сейко, С. Коляденко в межах реалізації гранту Фонду Сороса працювали в складі міжнародної дослідницької групи та успішно завершили наукове дослідження «Соціалізм і демократія у локальному середовищі» (керівник групи – доктор соціології Жешувського університету Ежи Єсталь). У 2007 р. завідувач кафедри С. Коляденко брала участь у міжнародному семінарі інтерактивних театрів «Арт-рюшка» з проблеми профілактики незаконної міграції (м. Золінгейн, ФРН). У 2008 р. О. Остапчук була учасницею навчальної поїздки до Швеції з метою вивчення міжнародного досвіду в сфері планування гендерної політики на загальнодержавному та регіональному рівнях.

Викладачі кафедри плідно працюють у галузі науково-дослідницької роботи, показником чого є підготовлені праці, зокрема монографії Н. Сейко «Доброчинність у сфері освіти України у XIX – поч. XX століття: Київський учбовий округ» (2006 р.), «Доброчинність поляків у сфері освіти України: Київський учбовий округ» (2007 р.), навчальний посібник Н.П. Павлик «Підготовка волонтерів до роботи з соціальними сиротами» (2005 р.), методичні рекомендації В. Капелюка «Технологія педагогічної взаємодії школи і батьків у вихованні підлітків в однітих сім'ях» (2006 р.). Методична скарбниця кафедри була поповнена посібником

«Соціально-психологічна реабілітація бездоглядних дітей» І. Бабенко, В. Мишківської, Н. Павлик (2006 р.).

Викладачами кафедри підготовлено переможців, лауреатів обласних та всеукраїнських наукових конкурсів, олімпіад, зокрема протягом останніх років: Надія Грицюк посіла II місце в конкурсі «Консультування», Ксенія Леон – III місце в конкурсі «Захист наукових робіт» на Всеукраїнській студентській олімпіаді з соціальної педагогіки (2006 р.), Галина Біляченко була відзначена за кращу презентацію соціальної реклами на Всеукраїнській студентській олімпіаді з соціальної педагогіки (2009 р.). Загалом за результатами олімпіад студенти спеціальності «Соціальна педагогіка», підготовлені викладачами кафедри, входять у десятку кращих.

Кафедрою укладено угоди про співпрацю з низкою організацій соціального спрямування (понад 30 установ та організацій), що, по-перше, уможлиблює проходження практики майбутніми соціальними педагогами в умовах, максимально наближених до реалій сьогодення. По-друге, об'єднання зусиль теоретиків та практиків має позитивний соціальний ефект. Так, у рамках співробітництва викладачів кафедри із працівниками Житомирського обласного центру ресоціалізації наркозалежної молоді «Твоя перемога» створено та видано «Програму ресоціалізації та соціально-психологічної адаптації наркозалежної молоді «ВЕКТОР ЖИТТЯ», яка рекомендована Міністерством у справах сім'ї, молоді та спорту до впровадження у роботі із даною категорією клієнтів. Крім того, викладачі кафедри Н. Павлик та О. Остапчук підготували методичні розробки з організації масових спортивних заходів «Спортивне дозвілля клієнтів соціальної роботи: профілактика, реабілітація, реінтеграція».

Професор Аллан Олдей (США) презентує на соціально-психологічному факультеті власну програму інклюзивної освіти

Професор Антон Шмідт (Нідерланди) читає лекцію для студентів соціально-психологічного факультету

Команда соціально-психологічного факультету та «кращий гравець» народний депутат України Павло Жебрівський у фіналі молодіжного чемпіонату України з брейн-рингу

У 2004 році за ініціативи кафедри була створена Студентська соціальна служба для молоді (далі – СССМ), метою діяльності якої є реалізація державної молодіжної політики, надання соціальних послуг студентам, студентським сім'ям, розв'язання соціальних проблем та поліпшення становища студентства. У межах СССМ діє «телефон довіри», Молодіжний центр праці, потужний волонтерський загін, видається газета «Перехрестя», організовуються благодійні акції тощо.

Підструктурою СССМ є центр гендерної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка, який створено у 2007 році. Директор – асистент кафедри О. Остапчук. Метою діяльності Центру є пропаганда та розповсюдження знань, підвищення рівня гендерної культури молоді, стимулювання самоосвіти, а також інтеграція гендерного підходу у навчально-виховний процес. При центрі укомплектовується гендерно-тематична бібліотека та відеотека. Діє волонтерський загін «Паритет», діяльність якого спрямована на поширення гендерних знань. Надається консультативна та методична допомога учасникам освітнього процесу. Здійснюється поширення знань шляхом участі у міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських семінарах та конференціях. Серед найуспішніших проєктів центру: конкурс фоторобіт «Оголошуємо тендер на гендер», масова наочна акція «Стоп сексизм!», обласний конкурс студентських наукових робіт із гендерної тематики. Налагоджено співпрацю центру із Програмою рівних можливостей та прав жінок в Україні, Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської облдержадміністрації, Житомирським обласним гендерним ресурсним центром, Житомирським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти, Закарпатським обласним центром гендерної освіти.

Кафедра економіки та менеджменту як випускова зі спеціальності «Менеджмент організацій» (фахова орієнтація «Менеджмент персоналу») була створена в 2003 році. Її очолює кандидат економічних наук Світлана Вікторівна Обіход. З лютого 2007 року посаду завідувача кафедри обійняла доктор економічних наук, професор Людмила Цезарівна Масловська.

Нині кафедру очолює кандидат економічних наук, доцент Ольга Іванівна Вікарчук. На кафедрі працює 13 штатних викладачів: кандидати економічних наук, доценти – Ольга Іванівна Вікарчук, Анатолій Устинович Уразов, Оксана Миколаївна Кушніренко, Василь Олександрович Цибульський, старші викладачі – Сергій Пилипович Сорока, Сергій Миколайович Ніколаєнко, асистенти – Ірина Вікторівна Гаврилюк, Ірина Олександрівна Гольцман, Олена Олександрівна Калініченко, Ольга Анатоліївна Карпюк, Ольга Борисівна Ніцак, Катерина Олександрівна Пацалюк, Ольга Іванівна Янковська і лаборант Ганна Петрівна Стрельченко. Раніше лаборантами на кафедрі працювали Ірина Валеріївна Кравчук і Катерина Леонідівна Шавурська.

Викладачі кафедри плідно працюють над комплексною темою «Організаційно-управлінські аспекти розвитку людського і виробничого капіталу в умовах транзитивної економіки».

Кафедра активно співпрацює з Радою вивчення продуктивних сил України НАН України. У 2008 році розпочато видання спільного наукового електронного видання «Економіка. Управління. Інновації» за редакцією член-кореспондента НАН України професора Богдана Михайловича Данилишина.

У 2007 році відкрито разову аспірантуру зі спеціальності 8.00.04 «Економіка та управління підприємствами». В аспірантурі навчаються – О. Карпюк, О. Ніцак, Т. Момот.

Посвята в студенти соціально-психологічного факультету

Кафедра ініціювала проведення двох Всеукраїнських науково-практичних конференцій: «Соціально-економічні проблеми реформування управлінського суспільства». Спільно з Житомирською філією Київського інституту бізнесу та технологій організовано I Міжнародну науково-практичну конференцію «Конкурентоспроможність в умовах глобалізації: реалії, проблеми та перспективи» та I Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми, сучасний стан та перспективи розвитку індустрії туризму в Україні».

За п'ять років діяльності кафедри створено навчально-методичні комплекси з 57 дисциплін. З метою ефективної організації навчального процесу видано низку навчальних посібників із грифом Міністерства освіти і науки України: «Основи економічної теорії» (автори – А. Уразов, П. Маслак, І. Саух), «Історія економічних вчень» (автор І. Саух), «Соціологія бізнесу» (автори – А. Герасимчук, М. Козловець, І. Саух), «Організація виробництва» (автори – Н. Герасимчук, О. Кондратюк, О. Вікарчук).

Кафедрою налагоджено міжнародні науково-освітні зв'язки у рамках моніторингу та зв'язків ПРООН (підготовка навчального посібника за участю професора Л.Ц. Масловської; стипендіат і стажер муніципальної програми самоврядування та сталого розвитку, студент IV курсу спеціальності «Менеджмент організацій» Михайло Ляшук); наукова співпраця з ТарДПП (Республіка Казахстан) та Вищою школою менеджменту (м. Легніца, Республіка Польща).

Викладачі кафедри брали активну участь в інтерактивному семінарі «Впровадження інноваційно-інвестиційної моделі розвитку в українських містах: роль місцевої влади і бізнесу», який проходив 10 червня 2008 року на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Організатор – Інститут трансформації суспільства (керівник – Олег Соскін).

Науково-дослідною роботою студентів активно керують А. Уразов, І. Саух, О. Кушніренко. Виступи на конференціях студентів М. Авраменко, О. Коваль, К. Маляновської, Д. Василенка були відзначені грамотами.

Колектив кафедри працює над удосконаленням комплексної системи підготовки фахівців-менеджерів відповідно до вимог часу. Основними напрямками діяльності в цій сфері є забезпечення глибокого засвоєння досягнень вітчизняної та зарубіжної науки й управлінської практики, підвищення якості та ефективності кожного заняття, удосконалення методики навчання, широке впровадження технологій, що сприяють розвитку самостійного мислення студентів і свідомому засвоєнню матеріалу, інтенсифікація навчального процесу шляхом широкого використання технічних засобів навчання.

Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології була створена 2 червня 2001 року на основі поділу кафедри психології. Очолила кафедру кандидат психологічних наук, доцент Світлана Михайлівна Дмитрієва. У 2003 році кафедра увійшла до складу новоствореного соціально-психологічного факультету. Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології забезпечує психологічну підготовку майбутніх педагогів на 8 факультетах університету.

Нині на кафедрі працює 10 викладачів, серед них доктор психологічних наук, 7 кандидатів наук, які забезпечують викладання 21 дисципліни. Склад кафедри: доктор психологічних наук, доцент Лариса Петрівна Журавльова, кандидати психологічних наук, доценти Світлана Михайлівна Дмитрієва, Лідія Миколаївна Король, Світлана Миколаївна Максимець, Лариса Петрівна Бутузова, Наталія Миколаївна Дубравська, кандидати психологічних наук, старші викладачі Ірина Володимирівна Березовська, Наталія Іванівна Сидоренко, асистенти Олена Леонідівна Мачушник, Тетяна Вікторівна Марчук. Упродовж 21 року на кафедрі плідно і творчо працювала Валентина Миколаївна Остринська. Старші лаборанти кафедри – Дмитро Михайлович Калюжний, Наталія Володимирівна Степаненко.

Протягом свого існування кафедра приділяла значну увагу пошуку ефективних шляхів підвищення психологічної підготовки студентів університету до вчительської діяльності. Вивчалися можливості використання навчальних

Ректор Житомирського державного університету імені Івана Франка П. Саух та декан соціально-психологічного факультету О. Музика на слуханнях із питань освіти у ВР України

дисциплін психологічного циклу для формування творчої особистості майбутнього педагога. Глибокий аналіз навчальних програм, підручників, посібників дозволив визначити оптимальний обсяг знань, умінь і навичок, засвоєння яких студентами має забезпечити високий рівень їхньої готовності до педагогічної діяльності. Виявлялися можливості і традиційних форм вузівського навчального процесу, і нових педагогічних технологій та активних методів навчання. Результати досліджень були відображені викладачами кафедри в наукових та навчально-методичних публікаціях. Колективом кафедри розроблено навчально-методичне забезпечення всіх дисциплін відповідно до основних вимог кредитно-модульної системи навчання.

Викладачі кафедри плідно працюють у галузі науково-дослідницької роботи, показником чого є підготовлені праці, зокрема монографії Л. Журавльової «Психологія емпатії», О. Чебикіна, Л. Бутузової «Психологія ставлення підлітків до небезпеки ураження ВІЛ», навчально-методичні посібники та методичні рекомендації С. Дмитрієвої, О. Таніної «Психокорекційна робота з дітьми, не готовими до шкільного навчання», В. Остринської, В. Остринського «Вправи для розумового розвитку дітей», С. Дмитрієвої, Н. Гаврилової «Методи діагностики творчих здібностей школярів», С. Максимець, І. Березовської «Дослідження спрямованості особистості сучасного школяра», С. Дмитрієвої, Н. Гаврилової, Н. Каранюк «Діагностика і корекція дитячих страхів».

Кафедра має значні досягнення у сфері студентської наукової роботи. Під керівництвом викладачів кафедри студенти неодноразово ставали переможцями Всеукраїнських олімпіад і конкурсів: Наталія Рафальська (науковий керівник – доцент Л. Журавльова) – I місце на Всеукраїнському

конкурсі студентських наукових робіт (Київ, 2000); Тетяна Марчук (науковий керівник – доцент С. Дмитрієва) – I місце (Київ, 2001, Донецьк, 2002), II місце у конкурсі «Студент року» у номінації «Прометей науки» (2003) і I місце у I Всеукраїнському конкурсі на кращу наукову роботу серед студентської молоді (Київ, 2004); Аліна Островська (науковий керівник – доцент С. Дмитрієва) – II та I місця (Київ, 2004, 2005), Юлія Кляченко (наукові керівники – доцент С.М. Максимець, В. Остринська) – II та I місця (Київ, 2004, 2005), Марина Радомська (наукові керівники – доцент С. Максимець, старший викладач Л. Бутузова) – II місце (Київ, 2005).

За роки існування кафедри молодими викладачами успішно захищено 4 кандидатські дисертації (Л. Бутузова, Н. Дубравська, Н. Сидоренко, І. Березовська). Наприкінці грудня 2008 року доцент Л. Журавльова успішно захистила докторську дисертацію, що значно підвищило науковий потенціал кафедри. Завдяки постійній роботі викладачів над підвищенням свого професійного рівня 80% складу кафедри загальної, вікової та педагогічної психології мають наукові ступені та вчені звання.

На сучасному етапі розвитку кафедра загальної, вікової та педагогічної психології зосереджує свою увагу на винайденні та впровадженні в практику вищої школи ефективних шляхів оптимізації та інтенсифікації навчально-виховного процесу, підготовці творчих спеціалістів з високою психолого-педагогічною культурою.

Соціально-психологічний факультет – молодий структурний підрозділ Житомирського державного університету імені Івана Франка. Його головні пріоритети – це люди – викладачі та студенти, які, керуючись лозунгом «найкраще, або ніяк», примножують традиції і творять нову історію.

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

Кутек Тамара Борисівна народилася 4 серпня 1973 року в с.м.т. Головино Черняхівського району Житомирської області. Закінчила Головинську загальноосвітню школу із срібною медаллю.

З 1991 по 1995 рр. навчалася на факультеті фізичної культури Вінницького державного педагогічного інституту за спеціальністю «Фізичне виховання». Навчання в інституті Т. Кутек закінчила з відзнакою і була залишена працювати викладачем на факультеті фізичної культури.

У 1995 році вступила до цільової аспірантури Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. У 2001 році Т. Кутек захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за те-

КУТЕК
ТАМАРА
БОРИСІВНА

ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ

Факультет фізичного виховання і спорту заснований у 2004 році. Свій шлях новостворений підрозділ Житомирського державного університету імені Івана Франка розпочав під керівництвом, заслуженого працівника фізичної культури і спорту України, майстра спорту міжнародного класу, професора Р. Ахметова; з 2006 року факультет очолює кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Т. Кутек.

До складу факультету увійшли три кафедри: кафедра теорії і методики фізичного виховання (завідувач – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор Р. Ахметов); кафедра фізичного виховання (завідувач – кандидат педагогічних наук М. Крук); кафедра спортивної медицини та основ медичних знань (завідувач – кандидат медичних наук, доцент В. Павловський).

У перші роки існування (2004–2006) на факультеті фізичного виховання і спорту навчалася 200 студентів за спеціальностями «Біологія. Фізична культура», «Фізична культура. Біологія», «Фізична культура. Спеціалізація: географія і краєзнавчо-туристична робота».

мою «Підвищення фізичної підготовленості студенток, які проживають в умовах радіаційного забруднення».

З 2002 року Т. Кутек працювала старшим викладачем кафедри фізичного виховання Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка; з 2004 року – доцентом кафедри теорії і методики фізичного виховання.

З 2006 року Т. Кутек працює на посаді доцента, декана факультету фізичного виховання та спорту.

Тамара Борисівна Кутек активно займається науковою діяльністю за напрямком «Проблеми і перспективи удосконалення навчально-тренувального процесу студентів спеціальності «Фізичне виховання».

Сьогодні підготовка фахівців здійснюється за спеціальностями: «Фізичне виховання», «Фізичне виховання» за кваліфікаціями:

Бакалавр:

- Тренер-викладач (з виду спорту);
- Вчитель фізичної культури;

Магістр:

- Магістр фізичного виховання, керівник спортивних секцій шкільних і позашкільних закладів;
- Магістр педагогічної освіти, викладач фізичної культури.

Свої витоки факультет фізичного виховання бере від кафедри фізичного виховання, яка була заснована в 1947 році. Першим її завідувачем був Г. Матюшенко (1947–1971). У наступні роки кафедрою керували Л. Мірошник (1971–1974), І. Гупалюк (1974–1978), доценти Л. Айунц (1978–1983; 2003–2005), Р. Ахметов (1984–2003), з 2005 року М. Крук.

У різні роки на кафедрі фізичного виховання працювали викладачами П. Жабенко, Й. Вінецький, Л. Ломак, В. Ступак, Ю. Бойцов, В. Дрючина, Т. Гостева, В. Попик,

Л. Котвицький, А. Шаповалова, В. Нікітенко, В. Петров, М. Щенін, М. Остроуменко, І. Канділов, Л. Масловська, В. Кулиба, О. Сметана, В. Товкач, учасниця XXIV та XXV Олімпійських ігор, майстер спорту міжнародного класу І.М. Євсєва, Ю. Воловєнь, С. Чайківський, С. Ніколайчук, В. Марчук, З. Горбатовська.

Майстрами спорту за роки навчання в університеті стали більш як 40 студентів. Серед них: з легкої атлетики – М. Самборський, В. Романюк, І. Ількевич, Б. Маркусевич, В. Мартинюк, Н. Коновалова, А. Малівський, А. Логвинчук, О. Паламарчук, В. Гранько; з футболу – М. Горелов; з шахів – Л. Мучник, Н. Гасюнас, О. Хузман, І. Вайнерман, С. Охріменко; зі спортивної гімнастики – В. Веселова, А. Дубовицька, В. Ставська, Т. Кабачук, Н. Матюшенко; з велоспорту – Н. Шведюк, О. Седов; з радіоспорту – М. Грицик; з академічного веслування В. Шевченко; з вільної боротьби – М. Приходько, Ф. Дем'янець; з кульової стрільби – Н. Петровська, зі спортивної акробатики – О. Камінський. Крім того, випускники фізико-математичного факультету Л. Мучник та О. Хузман стали міжнародними гросмейстерами з шахів, В. Мартинюк з філологічного факультету в 1986 році – переможцем спартакіади України та срібним призером спартакіади народів СРСР з легкої атлетики, студентка філологічного факультету Н. Коновалова неодноразово перемогала на першості України з легкої атлетики, студентки природничого факультету Н. Бовсунівська й Н. Цапун стали переможцями першості України з боротьби дзюдо.

Високу оцінку колектив університету одержав під час проведення спортивно-театралізованих свят на центральному стадіоні міста, присвячених зустрічі естафети олімпійського вогню (1980) та 1100-річчю Житомира (1984). Почесне право пронести олімпійський факел по території Житомирщини виборили старші викладачі кафедри фізичного виховання Р. Ахметов, Ю. Набоков і студент фізико-математичного факультету О. Хабчук.

Викладачі кафедри забезпечують фізичну підготовку студентів усіх факультетів, удосконалюють їх спортивну майстерність. Студенти університету успішно виступають на міських, обласних, міжвузівських та всеукраїнських змаганнях. Для зміцнення здоров'я студентів щороку у вузі проводиться традиційна спартакіада.

На кафедрі фізичного виховання працюють кандидати педагогічних наук М. Крук, Л. Айунц; викладачі Л. Погребенник, В. Айунц, Н. Савитська (заступник декана з виховної роботи), Л. Трухан, Г. Блажівський, С. Шелесько, О. Данюк, Т. Кафтанова, Ю. Костюк, Ж. Твердохліб, І. Кононенко, А. Яблонська.

До складу факультету також увійшла кафедра спортивної

Вечір спортивної слави

медицини та основ медичних знань, яка була створена у 1992 році на базі кафедри цивільної оборони (1966–1992) як кафедра основ медичних знань та охорони здоров'я дітей. Очолював кафедру доцент І.П. Ямковий. У 2004 році кафедра отримала назву спортивної медицини та основ медичних знань (завідувач кафедри – доцент В. Павловський).

У різні роки на кафедрі працювали доценти Е. Левицький, В. Красномоєць, В. Гречанський, досвідчені лікарі М. Цветков, Є. Підвисоцький, Г. Бабенкова, В. Батрак, А. Якуба, М. Іщенко, А. Архипов, Н. Бродецька, П. Сметанников, О. Семотюк. Понад 12 тисяч випускників інституту одержали свідоцтво медицини та основ медичних знань.

На базі інституту проводились конференції викладачів кафедр медпідготовки педагогічних вузів України, семінар викладачів цивільної оборони України, семінар заступників начальників штабів військових округів СРСР з цивільної оборони.

Сьогодні на кафедрі працюють: кандидат медичних наук В. Павловський, викладачі Л. Гненна, Н. Бродецька, А. Шаюк, Г. Ямкова, В. Білоус, Л. Шуляр, О. Смолигін.

Для забезпечення навчального процесу на кафедрі створено 5 навчальних кабінетів, обладнаних сучасною технікою. Активно проводиться науково-дослідна робота. Так, доцентом І. Ямковим опубліковано більш як 50 наукових праць, у тому числі дві монографії. Члени кафедри співпрацюють з організаціями Червоного Хреста, надаючи допомогу тим, хто її потребує, проводять санітарно-гігієнічну і морально-естетичну виховну роботу із студентською молоддю, організовують вечори запитань і відповідей на різноманітну медичну тематику.

Деканат факультету фізичного виховання і спорту

Колектив кафедри фізичного виховання

Кафедра теорії і методики фізичного виховання

Кафедра спортивної медицини та основ медичних знань

Спортивно-педагогічне вдосконалення з баскетболу

Чемпіонка світу з кікбоксінгу 2007 р.,
чемпіонка України з боксу 2009 р.
Віра Макресова

Конкурс художньої самодіяльності

Основним і пріоритетним напрямком роботи кафедри є медико-педагогічна підготовка студентів, спортивна медицина, пропаганда здорового способу життя майбутніх учителів.

Випускаючою кафедрою на факультеті фізичного виховання і спорту є кафедра теорії і методики фізичного виховання, яка заснована 28 червня 2003 року. Навчально-тренувальний та виховний процес, наукову та методичну роботу здійснюють високопрофесійні фахівці галузі «Фізична культура і спорт» серед яких: доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор Р. Ахметов (завідувач кафедри), кандидати наук з фізичного виховання та спорту, доценти Т. Кутек, І. Вовченко; старші викладачі Ю. Набоков, І. Томашевський, заслужений тренер України Б. Ревнівцев, викладачі А. Нікітін, В. Старунов, А. Крук, Л. Михницький, Д. Мельничук (заступник декана з навчальної роботи), Д. Бойко.

Викладачі кафедри теорії і методики фізичного виховання досліджують наукову тему: «Удосконалення системи управління параметрами фізичного виховання учнівської молоді». За цим напрямом опубліковано понад 80 наукових праць. Викладачі кафедри систематично виступають з доповідями на Всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях.

Для підготовки спеціалістів факультет має сучасну

матеріально-технічну базу: новий спортивний комплекс, легкоатлетичний манеж, тренажерні зали, спортивні майданчики, реабілітаційний центр, комп'ютерний клас, науково-дослідну лабораторію.

За сприяння ректора університету – доктора філософських наук, професора Петра Юрійовича Сауха введено в дію новий тренажерний майданчик і футбольний майданчик зі штучним покриттям, реабілітаційний центр, комп'ютерний клас, науково-дослідну лабораторію.

З метою сприяння розвитку олімпійської освіти, вивчення та поширення серед студентської молоді всебічних знань про олімпійський рух, пропаганду і втілення в життя олімпійських ідеалів на факультеті створено «Галерею виникнення та розвитку олімпійського руху». Крім того, створено студентський комітет олімпійської освіти (СКОО), мета якого – популяризація фізичної культури і спорту серед учнівської молоді, проведення різних спортивних заходів, олімпійських уроків.

На факультеті працюють групи спортивно-педагогічного вдосконалення та спортивні секції з легкої атлетики, спортивної аеробіки, баскетболу, футболу, волейболу, спортивної гімнастики, плавання, настільного тенісу, шахів, пауерліфтингу, туризму, спортивних єдиноборств та ін., гуртки художньої самодіяльності.

Спортивний комплекс університету

Майстри спорту зі спортивної аеробіки, призери чемпіонату Європи 2008 року

Конкурс художньої самодіяльності

Кращі спортсмени факультету

Студенти беруть участь в олімпіадах і конкурсах наукових робіт обласного та всеукраїнського рівнів, в обласній студентській універсіаді з різних видів спорту, всеукраїнських і міжнародних змаганнях. За останні роки збірні команди з легкої атлетики, шахів, настільного тенісу ставали переможцями обласних студентських універсіад, перемагали в першостях міста Житомира й області з різних видів спорту.

З метою пропаганди фізичної культури і спорту, здорового способу життя результати змагань широко висвітлюються на університетських і факультетських стендах, відображаються у фотомонтажах.

Особливе місце в пропаганді спорту й виховній роботі займають вечори Спортивної слави. Часто на цих вечорах виступали заслужений тренер СРСР та України В. Лонський, заслужені тренери України Б. Ревнівцев, М. Денисов, Ц. Ременюк, М. Тиркут, Г. Боев, В. Дем'янюк, майстер спорту міжнародного класу, учасниця Олімпійських ігор (у Сеулі й Барселоні) Інна Євсеева, чемпіони й призери першості Європи і світу Сергій Лімінович, Сергій Гуменюк, майстри спорту міжнародного класу Наталія Кириченко, Ольга Сидоренко, Павло Разін, Валентин Мартинюк та багато інших видатних спортсменів.

Окрему сторінку в історію розвитку факультету фізичного виховання і спорту вписали студенти, які виступають

на чемпіонатах і першостях світу, Європи. Гордістю факультету є чемпіони і призери світу та Європи Віра Мокресова, Володимир Демчук (майстри спорту міжнародного класу з кікбоксінгу; тренер – В'ячеслав Гопанчук).

Єгор Мартиненко (майстер спорту з триатлону; тренер Леонід Котвицький), Микола Сіренський (майстер спорту міжнародного класу з триатлону; тренер Василь Толкач); переможці та призери Всеукраїнських та міжнародних змагань – О. Венгловський, Н. Концевич, І. Ус, Б. Кухар, О. Гаврилюк, С. Гаврилюк (легка атлетика); В.Кононенко, А. Буравська, К. Бартош, О. Іванова, І. Дорожинська, М. Мінчук (спортивна аеробіка).

За час функціонування факультету було підготовлено 6 майстрів спорту міжнародного класу, більше 20 кандидатів і майстрів спорту. З кожним роком збільшується кількість студентів факультету, кандидатів і членів збірних команд України з різних видів спорту.

У 2006 році на факультеті відкрито аспірантуру за спеціальністю 24.00.02 – «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення». Сьогодні в аспірантурі навчаються викладачі кафедри теорії і методики фізичного виховання: А. Нікітін, О. Булгаков, Д. Мельничук, Д. Бойко.

Кращі випускники факультету отримують рекомендації до навчання в магістратурі та аспірантурі, що дає право працювати у вищих навчальних закладах різного рівня акредитації, підвищувати рівень професійної майстерності, реалізовувати набуті знання, уміння і навички в науковій роботі, самовдосконалюватися. Студенти факультету мають можливість підвищувати свій професійний рівень за кордоном.

Висока ефективність наукової та навчально-методичної роботи кафедр факультету забезпечується завдяки впровадженню сучасної комп'ютерної техніки, що дає змогу інтенсифікувати навчальний процес і готувати високопрофесійних фахівців до роботи в умовах інформаційної освіти.

Досягнення, які має факультет фізичного виховання і спорту – це поєднання знань та практичних умінь досвідчених і енергій молодих викладачів. Сучасна матеріально-технічна база, наукове і навчально-методичне забезпечення дають змогу ефективно працювати сьогодні і з оптимізмом дивитися в майбутнє.

Чемпіони світу з кікбоксінгу 2007 року
Володимир Демчук, Андрій Микитюк

ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА ДОВУЗІВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

Лариса Янович народилася 13 лютого 1972 року в м. Житомирі у сім'ї службовців. Ще в шкільні роки виявляла стійкий інтерес до дисциплін природничого циклу.

1990 року закінчила з відзнакою Житомирське базове медичне училище за спеціальністю «Сестринська справа», у 1995 році – з відзнакою природничий факультет Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка за спеціальністю «Біологія та хімія». 1998 року закінчила аспірантуру за спеціальністю «Зоологія» при природничому факультеті Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка. Під час навчання в аспірантурі Лариса Янович отримала грант Соросівського аспіранта. Кандидатську дисертацію захистила 1998 року в спеціалізованій раді Інституту зоології НАН України.

2002 року Ларисі Миколаївні присвоєно вчене звання доцента.

Відтоді Лариса Миколаївна викладає в Житомирському державному університеті: упродовж 1998–2000 років вона – асистент кафедри зоології, з 2000–2001 – старший викладач цієї кафедри, з 2001 року й дотепер – її доцент. З 2001 до 2004 року Лариса Янович обіймала посаду заступника декана природничого факультету Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка. А 2004 року її

ЯНОВИЧ
ЛАРИСА
МИКОЛАЇВНА

ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ

було призначено деканом факультету довузівської підготовки. З 2008 року – декан факультету післядипломної освіти та довузівської підготовки.

Основний напрямок наукових досліджень Лариси Янович – вивчення фауни, систематики, екології, розмноження прісноводних молюсків родини перлівницевих. За матеріалами досліджень опубліковано понад 90 наукових праць, зокрема 20 у провідних наукових виданнях. А 2003 року вона стала лауреатом премії Президента України для молодих учених за наукову працю «Токсикологічний пресинг на прісноводні малакоценози».

2004 року нагороджена знаком «Відмінник освіти України». Того ж року удостоєна грамоти Міністерства освіти і науки України.

Після створення 2004 року факультету довузівської підготовки Лариса Миколаївна Янович постійно працює над розширенням напрямків роботи факультету. Якщо на початку свого

функціонування у сфері його компетенції була лише організація курсів підготовки до вступу, то завдяки її заходам факультет отримав низку ліцензій на підготовку професій – водій автотранспортних засобів категорії «В», перукар-модельєр, оператор комп'ютерного набору, основи лікувального масажу.

піврічні курси, які готували випускників шкіл до інституту.

Після вимушеної перерви в роботі інституту, спричиненої Другою світовою війною, роботу підготовчих курсів не поновлювали аж до 1960 року. 1981 року відкрито підготовче відділення із стаціонарною та заочною формами навчання. Першим його деканом став Г. Корбут, а згодом цю посаду обіймали О. Ткаченко, В. Усатий.

2003 року було створено факультет довузівської підготовки, який очолила кандидат біологічних наук, доцент Л. Янович. Того ж року почав діяти інститут післядипломної освіти Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка. Обов'язки директора новоствореного інституту виконував доцент кафедри математичного аналізу, кандидат фізико-математичних наук О. Сарана. Пізніше директором було призначено кандидата економічних наук, в. о. доцента кафедри економіки та менеджменту О. Харчишину. 2008 року ці два підрозділи об'єднано й на їх базі створено факультет післядипломної освіти та довузівської підготовки, деканом якого стала Л. Янович.

Основним завданням факультету післядипломної освіти та довузівської підготовки є організація та проведення профорієнтаційної роботи щодо суб'єктів освітнього простору України та їх залучення до програм післядипломної освіти та довузівської підготовки Житомирського державного університету.

Завданнями ФПОДП є:

- задовольняти потреби суспільства в кваліфікованих кадрах з врахуванням змін, що відбуваються в суспільстві; готувати науково-педагогічні кадри вищої кваліфікації; підвищувати якість підготовки фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці;

- забезпечити отримання нової кваліфікації, нової спеціальності на основі раніше здобутої в закладах освіти й досвіду практичної роботи;

- упроваджувати гнучку систему безперервної освіти та самоосвіти громадян, забезпечувати освіту дорослих упродовж усього життя;

- спрямовувати фундаментальні, прикладні наукові дослідження на створення і впровадження нових конкурентноздатних технологій;

- участь у міжнародних освітніх та наукових програмах; – уживати заходів задля відбору обдарованої молоді для навчання в ЖДУ, зокрема проводити дні відкритих дверей, співпрацювати із загальноосвітніми школами;

- створювати та організовувати діяльність навчальних комплексів із загальноосвітніми школами;

- організація курсів, консультацій та інших форм підготовки до складання вступних випробувань у вищі навчальні заклади та ЗНО.

2008 року для здобуття другої вищої освіти на факультет було прийнято 110 осіб на заочну форму навчання за такими спеціальностями: «Філологія. Мова і література (англійська)», «Філологія. Мова і література (німецька)», «Філологія. Українська мова і література. Спеціалізація: редагування освітніх видань», «Початкове навчання. Спеціалізація: іноземна мова», «Історія. Спеціалізація: правознавство», «Соціальна педагогіка», «Психологія», «Математика. Спеціалізація: економіка», «Інформатика», «Менеджмент організацій», «Біологія. Спеціалізація: інформатика», «Хімія. Спеціалізація: інформатика», «Фізичне виховання. Спеціалізація: методика туристичної роботи».

Нині на факультеті навчається 219 студентів.

Високий рівень викладання навчальних дисциплін забезпечують висококваліфіковані викладачі всіх кафедр університету. Дисципліни спеціальності «Філологія. Мова і література (англійська)» викладають доценти кафедри англійської мови Л. Гаращук, Л. Котнюк, доцент кафедри іноземних мов І. Кузнецова, старші викладачі кафедри методики викладання іноземних мов і прикладної лінгвістики Н. Сіваєва, В. Добржанська, Л. Барало.

Фахівців спеціальності «Філологія. Мова і література (німецька)» готують доцент кафедри німецької мови, завідувач кафедри С. Соколовська, доценти М. Лецькін, Т. Ковальова, старші викладачі з великим досвідом роботи В. Прищеп, Л. Гречина, К. Дмитрук.

Викладання спеціальності «Філологія. Українська мова і література» забезпечують професор В. Мойсієнко, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри української мови, доцент Г. Гримашевич, доценти кафедри української літератури – В. Башманівський, С. Чернюк, старший викладач М. Масловська, професор кафедри дидактичної лінгвістики і літературознавства С. Пультер, доценти Г. Грибан, О. Кучерук.

Дисципліни спеціальності «Історія. Спеціалізація: правознавство» читають професор кафедри всесвітньої історії О. Швидик, докторант, кандидат історичних наук І. Ярмошук, доценти О. Буравський, О. Кузьмін, Л. Гуцало, професор кафедри історії України М. Кордон, кандидати історичних наук, доценти кафедри історії України П. Нати́кач, М. Лутай.

Свої знання й досвід студентам спеціальності «Психологія» передають завідувач кафедри загальної, вікової і педагогічної психології доцент С. Дмитрієва та доцент Л. Король, в. о. доцента кафедри психології і педагогіки факультету післядипломної освіти та довузівської підготовки Ю. Костюшко, доцент О. Мірошніченко.

Студенти спеціальності «Соціальна педагогіка» вчаться в доцентів кафедри психології і педагогіки Т. Шанскової, С. Яценко, завідувача кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності, доцента С. Коляденко. Студенти спеціальностей «Математика. Спеціалізація: економіка», «Інформатика» переймають знання в доцентів кафедри математики І. Ленчука, С. Семенця, А. Погоруя, старших викладачів З. Поліщук, О. Муко́сій, завідувача кафедри математичного аналізу, доцента О. Геруса, доцентів О. Сарани, Т. Дідківської, завідувача кафедри прикладної математики та інформатики, професора Б. Ляшенка, доцента В. Міхєєва.

На спеціальності «Менеджмент організацій» заняття проводять завідувач кафедри економіки та менеджменту, доцент О. Вікарчук, доценти С. Чугаєвська, Л. Левківська, І. Саух.

На спеціальностях «Біологія. Спеціалізація: інформатика», «Хімія. Спеціалізація: інформатика» викладають завідувач кафедри ботаніки, доцент Г. Киричук, доценти кафедри ботаніки І. Лищенко, Г. Корбут, Л. Перепелиця, Г. Муж, доценти кафедри зоології Є. Трускавецький, Д. Вискушенко, кандидат біологічних наук, декан факультету післядипломної освіти та довузівської підготовки, доцент Л. Янович, доцент Т. Ермошина, завідувач кафедри хімії, доцент Н. Кусяк, доценти кафедри хімії – В. Листван, В. Листван, В. Гриців.

Підготовку фахівців за спеціальністю «Фізичне виховання. Спеціалізація: методика туристичної роботи» здійснюють завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання, доцент Т. Кутек, професор кафедри Р. Ахметов, доцент І. Вовченко, досвідчений старший викладач кафедри, завідувач І. Томашевський, доцент кафедри фізичного виховання Л. Айунц, завідувач кафедри доцент М. Крук, досвідчені викладачі кафедри В. Айунц, Л. Погребенник.

2006 року при Інституті післядипломної освіти було створено кафедру психології та педагогіки, де на постійній основі працює 5 викладачів, з них 3 – кандидати педагогічних наук, 1 старший викладач та 1 асистент. Окрім них, за сумісництвом на кафедрі працює 6 кандидатів педагогічних наук та 4 кандидати психологічних наук. Очолює кафедру кандидат педагогічних наук, доцент Т. Шанскова, яка забезпечує викладання основних дисциплін у студентів, які навчаються за спеціальністю «Соціальна педагогіка», сприяє організації навчального процесу студентів відповідно до специфіки отримання другої вищої освіти та спрямовує наукову діяльність кафедри відповідно до сучасних вимог суспільства до наукового психологічно-педагогічного пошуку.

У підготовці майбутніх соціальних педагогів важливу роль відіграє залучення їх до реалізації проектів громадянської спрямованості. Від 2006 року студенти беруть участь у роботі Школи соціальних технологій, що діє при Житомирській асоціації фахівців соціальної сфери, діяльність якої спрямована на впровадження та розвиток соціальних програм та громадянських ініціатив щодо забезпечення соціальної справедливості та підтримки найменш захищених верств населення.

З 2008 року майбутні соціальні педагоги працюють у проекті «Вивчення процедури встановлення групи інвалідності особам з психічними розладами, які не досягли 18-річного віку, в Житомирській області», який є частиною загально-

Деканат факультету післядипломної освіти та довузівської підготовки

українського проекту «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна».

Єдність фахової та професійно-педагогічної підготовки забезпечується в ході навчальних та виробничих практик, які проходять студенти. Розроблені викладачами кафедри матеріали з різних видів психолого-педагогічних практик допомагають набуттю студентами відповідних професійних умінь.

2007 року Інститут післядипломної освіти та кафедра психології та педагогіки підписали угоду про співпрацю з управлінням державного департаменту покарань в Житомирській області, за якою майбутні психологи та соціальні педагоги мають змогу проходити практику в установах, які підпорядковуються управлінню. Така співпраця створює відповідні умови для опанування практичними методами роботи з такими складними об'єктами соціального впливу, як особи, які скоїли злочин. Студенти Інституту післядипломної освіти спільно з управлінням державного департаменту України з питань виконання покарань у Житомирській області взяли участь у підготовці та проведенні наукового семінару «Організація роботи психолога з неповнолітніми засудженими» у червні 2007 року. У рамках роботи семінару викладачі кафедри та студенти Інституту післядипломної освіти запропонували впровадити в роботу з неповнолітніми правопорушниками такі елементи відновлювального правосуддя, як навчання альтернативним до агресії формам поведінки.

Нині викладачі кафедри спільно з працівниками соціально-психологічної служби закладів виконання покарань у Житомирській області розробляють практичні методи роботи щодо попередження аутоагресивних станів засуджених та планують видання навчально-методичного посібника, що висвітлюватиме напрацювання в цій царині.

Основний науковий напрям роботи кафедри – психолого-педагогічна підготовка майбутніх фахівців в умовах отримання другої вищої освіти. Кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри психології і педагогіки Тетяна Ігорівна Шанскова розробляє тему «Підготовка майбутнього соціального педагога до роботи з сім'ями різних типів», яку вона висвітлила в розділі колективної монографії та

багатьох наукових статтях. Кандидат педагогічних наук, в. о. доцента кафедри психології і педагогіки Юрій Олексійович Костюшко працює над питанням міжособистісної взаємодії в ситуації конфлікту, результати наукових пошуків втілюються в методичні рекомендації для студентів. У центрі дослідницьких інтересів старшого викладача кафедри психології і педагогіки Олени Анатоліївни Мірошніченко – формування соціально значущих якостей у студентів. 2008 року за цією темою вона захистила кандидатську дисертацію та видала методичний збірник для студентів. Кандидат педагогічних наук, в. о. доцента кафедри психології і педагогіки Світлана Леонідівна Яценко досліджує організацію особистісно орієнтованого навчально-виховного процесу, результатами чого стали наукові статті та розділ до колективної монографії. Асистент кафедри психології і педагогіки Вероніка Михайлівна Мишківська працює над використанням інтерактивних методів у процесі викладання загальної психології, а асистент кафедри Жанна Іванівна Власюк вивчає формування почуття справедливості в молодших школярів.

Кафедра психології та педагогіки

Важливою складовою роботи факультету післядипломної освіти та довузівської підготовки є курси, що готують молодь до вступу в університет. Заняття підготовчих курсів проводять висококваліфіковані викладачі.

За 33 роки роботи курсів підготовку пройшло понад 14 000 абітурієнтів, більшість з яких стали студентами різних вузів, 70% слухачів традиційно вступають до Житомирського державного університету.

Разом із курсами підготовки до вступу на факультеті функціонують професійні курси, зокрема курси водіїв автотранспортних засобів категорії «В», операторів комп'ютерного набору, перукарів-модельєрів, основ лікувального масажу.

Курси водіїв функціонують з 2003 року. Щоб на належному рівні забезпечувати теоретичне навчання, в університеті обладнано кабінети «Будови та технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів», «Правил дорожнього руху і основ безпеки дорожнього руху», «Охорони праці», лабораторія «Будови та технічного обслуговування та експлуатації автотранспортних засобів».

Від часу організації курсів вже випущено 20 груп, тобто водіння автомобілем опанували понад 600 осіб.

2004 року отримано ліцензію для здійснення курсового навчання з професії перукар-модельєр. Кваліфікація випускників курсів цілком відповідає вимогам сьогоденних тенденцій моди.

Курси операторів комп'ютерного набору працюють з 2003 року. Вони забезпечують слухачам здатність вільно користуватися комп'ютером, створювати документи будь-якої складності, а також електронні презентації, графічні об'єкти, макетувати буклети і книги, працювати з принтером та сканером, знаходити

необхідну інформацію в мережі Інтернет, працювати з електронною поштою та створювати й розміщувати веб-ресурси. У програмі курсу основна увага приділяється отриманню слухачами навичок практичної роботи на комп'ютерах, постановки завдань, їх формалізації та алгоритмізації, використанню сучасних програмних засобів їх розв'язання.

Проведення курсів дає змогу організувати структуру освіти відповідно до сучасних потреб роботодавців. Розширення профілю діяльності дає можливість слухачам курсів стати конкурентноздатними на ринку праці. Організовані курси також сприяють упровадженню новітніх інформаційних технологій в організаціях та на підприємствах, що особливо важливо в умовах, коли більша частина підприємств та організацій проходить стадію комп'ютеризації та інформатизації.

2007 року університет отримав ліцензію для курсової підготовки з основ лікувального масажу. Підготовка таких фахівців зумовлена вимогами сучасного ринку праці. Особлива потреба в започаткуванні цього напрямку діяльності обумовлена підготовкою в університеті спеціалістів напрямку «Фізичне виховання», спеціальності «Тренер». Випускники цієї спеціальності зможуть застосовувати набуті знання і вміння в роботі з дітьми в спортивних секціях, фітнес-клубах, спортивних командах тощо.

Широкий спектр пошуку нових горизонтів та висока кваліфікація працівників дозволяють факультету впевнено дивитися в майбутнє.

БІБЛІОТЕКА

Володимир Капелюк народився 5 лютого 1978 року на Житомирщині в селі Усолуці Ємільчинського району в родині вчителів. Закінчивши Усолуцівську загальноосвітню школу, вступив до Житомирського педагогічного інституту імені Івана Франка на фізико-математичний факультет. 2000 року закінчив навчання, здобувши диплом спеціаліста з кваліфікацією «Вчитель фізики і математики». Того ж року вступив до аспірантури Житомирського державного педагогічного університету і розпочав педагогічну діяльність учителем фізики та математики Усолуцівської загальноосвітньої школи.

**КАПЕЛЮК
ВОЛОДИМИР
ВОЛОДИМИРОВИЧ**
ДИРЕКТОР БІБЛІОТЕКИ

Гордістю Житомирського державного університету імені Івана Франка є бібліотека – одна з найстаріших у Житомирській області. За кількістю і науковою цінністю книжкових фондів вона посідає друге місце після обласної наукової бібліотеки.

Університетська бібліотека була створена в жовтні 1919 року разом з відкриттям інституту. Основою її фонду стали книги з бібліотеки 1-ї Житомирської чоловічої гімназії. Зокрема, серед зібрання були й книги, які ще 1860 року подарував гімназії польський письменник Ю. Крашевський – тодішній її попечитель. У перші три роки існування бібліотеку очолював відомий природодослідник Волині й один із перших викладачів інституту М. Кудрицький. На той час у фондах бібліотеки було майже 10 тисяч книг.

Оскільки в 20-х роках приватні бібліотеки поміщиків та інтелігенції були націоналізовані, частина їх фондів була передана до бібліотеки педагогічного інституту. Таким чином, на кінець 1929 року у фондах бібліотеки налічувалося уже понад 30 тисяч примірників. З року в рік розширювалася тематика книг із фізико-математичних, філософських та економічних наук, сільського господарства, мовознавства й літератури, з історії та географії. Зростала кількість студентів, які користувалися її послугами (у 1937 році – 1046 осіб, а у 1939-му – 3500). Значну роль у зростанні ваги бібліотеки в житті інституту відіграла її тодішній керівник Н. Козловська.

Напередодні війни фонди бібліотеки налічували вже понад 90 тисяч примірників, однак під час воєнних дій вони повністю були знищені. Коли 1944 року навчання в інституті було відновлено, бібліотеку довелося створювати знову. Разом з інститутом вона тимчасово розміщувалась у приміщенні середньої школи на вулиці Пушкінській, 38. За допомогою місцевих бібліотек та надходжень у формі пожертвувань із різних міст країни формувалися фонди літератури з педагогіки, психології, історії, суспільно-політичних, фізико-математичних та філологічних наук. На вересень 1944 року у ній вже було 15 тисяч книг. Очолювала бібліотеку Т.М. Кондратьєва, а згодом – А. Захарєв. З відкриттям у 1949 році факультету іноземних мов бібліотека почала комплектуватися

3 1 вересня 2001 року – асистент кафедри педагогіки Житомирського державного університету за сумісництвом, а від 2002-го – асистент кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності.

2007 року захистив кандидатську дисертацію «Формування особистості підлітка в однодітних сім'ях». У науковому доробку Володимира Капелюка – 10 наукових статей, 1 навчально-методичний посібник та 1 історичний нарис.

3 грудня 2008 року обіймає посаду директора бібліотеки Житомирського державного університету імені Івана Франка.

підручниками, довідниками та іншою літературою англійською та німецькою мовами.

Коли 1962 року було відбудовано корпуси інституту, бібліотеку повернуто в колишнє приміщення, де відкрили два читальних зали, абонемент, відділ комплектування. Тому штат бібліотеки збільшили з 9 осіб до 14, оновлений колектив очолила І. Брядова. А коли з Бердичева до Житомирського педагогічного інституту перевели природничий факультет, книжковий фонд збільшився до 333 тисяч примірників.

Нині бібліотека є навчальним, науковим, інформаційним і культурно-просвітницьким структурним підрозділом університету, основне завдання якого – забезпечення повного, високоякісного й оперативного бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування студентів, аспірантів, професорсько-викладацького складу. Зростає бібліотечний фонд, кількість відвідувань, значно розширилася площа бібліотеки, змінилась її структура.

Характерним для роботи бібліотеки є співпраця з кафедрами, деканатами університету. Це стосується питань комплектування фонду, інформації про нові видання, поради щодо добору літератури до семінарських та практичних занять, вибору тем для виховних годин, участі в масових заходах бібліотеки.

Нині бібліотечні фонди налічують 435 тисяч примірників і формуються науковою, навчальною та художньою літературою згідно з навчальними планами, програмами й тематикою наукових досліджень.

У структурі бібліотеки – три основні відділи:

- комплектування, обробки літератури та наукової організації каталогів, яким керує Л. Комарецька;
- інформаційно-довідковий, яким завідує А. Мартинюк;
- обслуговування, яким опікується Н. Духновська.

Обслуговування читачів здійснюється на п'яти абонементах та в п'яти спеціалізованих читальних залах:

читальному залі фізико-математичного факультету, фонд якого складає 11 тисяч книг;

читальному залі та абонементах природничого факультету, загальний фонд його сягає 35 тисяч книг;

абонементах і читальному залі Інституту іноземної філології, загальний фонд становить 60 тисяч книг;

універсальному читальному залі Інституту філології та журналістики, педагогіки, факультетів історичного та соціально-психологічного; читальному залі, розташованому в гуртожитку №4, загальним фондом 50 тисяч книг.

Для поліпшення системи обслуговування студентів філологічного та історичного факультетів у грудні 2003 року згідно з розпорядженням ректора університету професора П. Сауха організовано читальний зал у гуртожитку № 4.

Відомо, що про добре налагоджену роботу бібліотеки свідчать не її фонди, а відвідувачі. Станом на 1 січня 2004 року бібліотека обслуговувала 9000 читачів, а всі підрозділи – 22 170 читачів. Кількість відвідувань за рік становить 246 150, а кількість книговидач – 492 000.

Для забезпечення інформаційних запитів студентів і викладачів університету використовуються різні форми й методи індивідуальної та масової інформації. У відділах обслуговування постійно функціонують стенди бібліотеки: «Нові книги», «Бібліографія – ключ до знань», «Літературні журнали пропонують»; книжкові виставки «Народні символи України», «О мово рідна! Їй гаряче віддав я серце не дарма», «Українська культура у контексті європейського та світового розвитку» й ін.

Різноманітними є форми усної пропаганди книги. Це, зокрема, зустрічі з досвідченими вчителями, письменниками, поетами-земляками, цікавими людьми, літературні вечори,

усні журнали, бібліографічні огляди літератури, презентації книг, авторами яких є викладачі університету. Наприклад, проводилися літературні вечори: «Україно! Ти для мене диво», «Любові пам'ять незабутня...»; презентації книг: «Україна на межі тисячоліть: Трансформація духу і випробування національним буттям», «Князь Василь-Костянтин Острозький», «XX століття. Підсумки» (автор – ректор університету професор П. Саух), «Де ростуть Котигорошки» (автори – доцент Л. Бондарчук, М. Григоренко, Л. Памірська), «Життя, сповнене тривоги: Жінки Житомирщини у роки Великої Вітчизняної війни».

Зберігаючи багаторічні традиції, бібліотека водночас удосконалює технологічні процеси, зокрема особлива увага приділяється впровадженню електронних технологій при формуванні інформаційно-ресурсної бази бібліотеки, системи бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. Одним із найважливіших бібліотечних ресурсів є електронні каталоги, для створення яких у 2003 році бібліотека університету отримала комп'ютерну та оргтехніку. Нині впроваджується комп'ютерна програма «Бібліотека» (Український Фондовий Дім).

Сьогодні в штаті бібліотеки 26 фахівців. Упродовж багатьох років працюють В. Шевченко, заступник завідувача Н. Громницька, завідувачі відділами Н. Духновська, Л. Комарецька, А. Мартинюк, бібліотекарі Т. Бондарчук, А. Бурчинська, Т. Вересовська, Є. Власова, Л. Гайдук, О. Гриценко, Л. Когут, С. Колодюк, К. Кривошеєва, Л. Лисенко, А. Любарєв, З. Ніколайчук, Г. Павлюк, Т. Співацька, Т. Човнюк та інші.

Колектив бібліотеки

ІНФОРМАЦІЙНИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР УНІВЕРСИТЕТУ

Колектив інформаційного навчально-виробничого центру

У сучасних умовах важко уявити інтенсивний розвиток внаслідок інформатизації та комп'ютеризації. Тому 2002 року в Житомирському державному педагогічному університеті імені Івана Франка було створено інформаційний навчально-виробничий центр, який був покликаний налагодити інформаційне забезпечення, розробляти інформаційні технології навчання та впроваджувати їх у навчально-виховний процес, автоматизувати господарську діяльність та виготовляти друковану продукцію. Натхненником створення ІНВЦ став доцент кафедри інформатики О. Спірін, який очолював його до 2007 року. Нині цю посаду обіймає старший викладач О. Кривонос.

Пріоритетними напрямками роботи ІНВЦ є розробка системи дистанційної освіти в університеті, інформаційне забезпечення експерименту з впровадження кредитно-модульної системи навчання, координація роботи членів навчального комплексу університету з розробки наочних матеріалів для сучасних технічних засобів навчання в середній школі.

З питань інновацій у галузі освіти ІНВЦ співпрацює з багатьма установами й закладами освіти, серед яких: Національна бібліотека України імені В. Вернадського (участь у проєкті створення Національної електронної бібліотеки України); Український центр дистанційної освіти Національного технічного університету України «КПІ» (упровадження дистанційної освіти); Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій Міністерства освіти і науки України (впровадження новітніх інформаційних технологій управління навчальним процесом у вищих закладах освіти); низка закордонних та вітчизняних вузів: Інститут інформаційних систем Клагенфуртського університету (Австрія); Університет Еврі (Франція); Саутгемптонський університет (Англія); Дніпропетровський державний університет, Житомирський державний технологічний університет та ін. (підготовка освітніх інноваційних проєктів у європейських

конкурсах за програмою Тетриз).

Інформаційний навчально-виробничий центр складають три відділи:

- відділ упровадження новітніх інноваційних технологій;
- редакційно-видавничий відділ;
- відділ експлуатації баз даних та оргтехніки.

Головним завданням відділу впровадження новітніх інформаційних технологій є впровадження в навчальний процес нових інформаційних технологій навчання, автоматизація адміністративно-господарської діяльності, забезпечення функціонування корпоративної комп'ютерної мережі університету, організація доступу до її інформаційних ресурсів та ресурсів мережі Інтернет, подання інформації про університет у глобальних мережах, надання консультацій з питань користування електронними ресурсами та навчання операторів робочих станцій.

Від часу заснування відділ очолює досвідчений фахівець О. Яценко. Тривалий час під його керівництвом працюють висококваліфіковані спеціалісти Н. Прилуцька, І. Сушицька, А. Одінцов, О. Мануйлова, О. Шимон.

Відділ забезпечує цілодобове функціонування технічних засобів корпоративної комп'ютерної мережі університету, систем кабельного, радіо- та супутникового зв'язку, здійснює адміністрування та наповнення: інформаційного веб-порталу, офіційного та навчального студентського веб-сайтів університету; забезпечує доступ до ресурсів мережі Інтернет, електронної пошти, їх розподіл.

Водночас працівники відділу переводять підручники, посібники, наукові статті тощо в електронний формат та розміщують їх у корпоративній комп'ютерній мережі університету та в мережі Інтернет. Наприклад, усі статті наукового журналу «Вісник Житомирського університету» переводять у спеціальний електронний формат і вони надходять до Національної бібліотеки України імені В. Вернадського. За

кількістю статей, повні тексти яких доступні в електронній бібліотеці для користувачів Інтернет, «Вісник Житомирського університету» посідає одне з перших місць в Україні серед наукових періодичних видань.

Також працівники відділу добирають, установлюють та налагоджують сучасне програмне забезпечення ЕОМ у понад 50 підрозділах університету; розробляють та впроваджують власні інформаційні системи управління навчальним процесом. Зокрема, вони створили автоматизовану систему «Навчальні плани», електронні системи тестування, контролю знань студентів тощо.

Головне завдання редакційно-видавничого відділу – надавати послуги щодо забезпечення малотиражною друкованою продукцією навчально-виховного процесу університету, випуску відповідних друкованих матеріалів за результатами науково-методичної роботи професорів, викладачів, аспірантів та студентів, поліграфічного забезпечення адміністративно-господарської роботи.

Редакційно-видавничий відділ розпочав роботу ще 1998 року завдяки зусиллям своїх перших працівників О. Зарицької, В. Перникози, О. Спіріна. Сьогодні у відділі працюють спеціалісти високої кваліфікації: провідний фахівець В. Захарчук, відповідальний редактор, фахівець з технологічного редагування О. Зарицька, фахівець Л. Шимон.

Технічна база відділу: 3 робочі станції Pentium 4 з процесорами від 1,8 до 2,4 ГГц, лазерні принтери формату А4–А3+, різнограф формату А3, цифрові ксерокси, брошурувальна та клейова машини, ламінатор, різак, степлери, гільйотина тощо. Добре технічне забезпечення дозволяє оперативно і на якісному рівні виготовляти різноманітну поліграфічну продукцію: навчальні і навчально-методичні посібники, методичні рекомендації, конспекти лекцій, збірники наукових праць, афіші, бланки, форми, журнали обліку, посвідчення співробітникам університету, інші види продукції.

Відділ забезпечує шестиразовий випуск на рік наукового періодичного журналу «Вісник Житомирського педагогічного університету» (30 друк. арк.); науково-фахового історико-філологічного збірника з регіональних проблем «Волинь–Житомирщина» (20 друк. арк.) та інші.

Послуги з випуску друкованої продукції надаються іншим фізичним та юридичним особам, зокрема навчальним і

науковим закладам м. Житомира: Інституту підприємництва та сучасних технологій (наукові видання «Духовність українства», «Підприємництво: проблеми становлення та функціонування»), Поліській молодіжній академії наук (матеріали конференцій), Міжрегіональній академії управління персоналом (збірники студентських наукових робіт) тощо.

Відділ експлуатації баз даних та оргтехніки забезпечує потреби університету у внутрішніх адміністративних і навчальних електронних базах даних, функціонування комп'ютерної та іншої оргтехніки, надає консультації з питань її використання, організовує доступ до внутрішніх інформаційних ресурсів викладачам і співробітникам університету.

Очолує відділ досвідчений фахівець О. Кривонос, під керівництвом якого працюють провідні програмісти С. Патюк, О. Словінський, В. Присяжнюк, програміст О. Куліш, фахівець з підтримки апаратного та програмного забезпечення ЕОМ О. Новицький.

Серед головних напрямків роботи відділу – проектування та експлуатація баз даних та впровадження програмних засобів роботи з ними, тиражування інформації на електронних носіях, обслуговування, налагодження апаратного та програмного забезпечення робочих станцій і навчальних комп'ютерних класів; консультування операторів робочих станцій, програмістів, лаборантів навчальних комп'ютерних класів та користувачів ЕОМ з питань використання комп'ютерної та іншої оргтехніки, організації доступу до внутрішніх адміністративних і навчальних баз даних університету.

Зокрема, відділ здійснює експлуатацію бази даних «Диплом», що передбачає виготовлення студентських квитків, свідоцтв про освіту для бакалаврів, спеціалістів та магістрів університету; бази даних «Абітурієнт», розробленої відділом на основі Інтернет орієнтованого підходу, і містить повну статистичну інформацію для автоматизованого оперативного контролю за надходженням заяв, ходом складання абітурієнтами вступних іспитів та підготовки звітів. Крім того, відділ відповідає за встановлення, активацію та облік ліцензійних програмних продуктів та здійснює планове й аварійне обслуговування роботи комп'ютерної техніки, заправку картриджів і ксероксів усіх підрозділів університету.

У комп'ютерній лабораторії

АГРОБІОЛОГІЧНА СТАНЦІЯ

Агробіологічна станція є навчально-дослідною базою університету. Була заснована 10 травня 1971 року. У її створенні брали участь викладачі та студенти.

Вона зачаровує кількістю видів квітів та декоративних дерев, також тут вирощують сільськогосподарські рослини.

На агробіологічній станції проводяться заняття в період навчально-польових практик з біологічних дисциплін. Виконуються наукові роботи викладачами, аспірантами і студентами. Проводяться семінари і практикуми з учителями біології. Агробіологічна станція забезпечує відповідні кафедри навчальними приміщеннями, лабораторний практикум – необхідними матеріалами для навчально-дослідної роботи, роздатковим матеріалом.

На агробіологічній станції діють такі відділи:

- полівництва, представлений культурами, характерними для нашого регіону;
- овочівництва, представлений теплицями, оранжереями, парниками, овочевою сівозмінною;
- плодово-ягідних культур, представлений плодовим садом, плодово-ягідним розсадником, ягідником;

- відділ навчально-методичної роботи кафедр;
- тваринництва, представлений свійськими тваринами, птахами тощо;
- декоративний відділ, представлений квітниками і посадами різних порід цінних диких порід дерев та кущів, ягідників, інтродукованих видів рослин;
- мінералогічний музей і виставка з експозицією матеріалів з охорони природи.

На агробіостанції є лабораторні приміщення для проведення навчальних занять та конференційний зал для проведення науково-методичних семінарів і читання лекційних курсів, наявний гуртожиток для студентів і викладачів, приміщення для службового персоналу, їдальня, лазня. Станція оснащена складськими приміщеннями для добрив, сільськогосподарського інвентарю, для зберігання навчального роздаткового і демонстраційного матеріалу. Також є конюшня, пташник, крільчатник, овочесховище.

Нині перспективою роботи станції є вирощування декоративних та квіткових культур, створення повноцінної парки та кабінету апітерапії.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ КОМПЛЕКС «ПОЛІССЯ»

Упродовж п'яти років успішно діє в університеті навчально-науково-виробничий комплекс «Полісся», створений на базі навчального закладу наказом Міністерства освіти і науки України від 15.06.2004 року №480. До складу комплексу ввійшли 20 навчальних закладів м. Житомира та Житомирської області, що нараховують 25 тис. педагогів, учнів, студентів. Керівником комплексу наказом Міністерства освіти і науки призначено ректора університету, професора П. Сауха.

Провідною метою центру є ініціювання, координація досліджень у галузі інноваційних технологій освіти і розвитку та їх утілення в практику функціонування освітніх структур різного рівня: сфери вищої, професійної освіти та загальноосвітніх шкіл.

Засновниками комплексу є Житомирський державний університет імені Івана Франка, Бердичівський та Коростинський педагогічні коледжі, Житомирський обласний педагогічний ліцей, Житомирська гуманітарна гімназія №1, Житомирська гуманітарна гімназія №23 імені М.Й. Очерета, Житомирська міський ліцей I–III ступенів №25 імені М. Щорса, Житомирська міська школа хореографічного мистецтва «Сонечко». Членами навчально-науково-виробничого комплексу «Полісся», крім його засновників, є також навчальні заклади різних типів, які уклали Установчий договір із університетом.

Основними напрямками діяльності комплексу є розробка та підготовка навчально-методичного забезпечення педагогічного процесу; стажування співробітників на базах комплексу; організація навчальної та педагогічної практики студентів; робота з обдарованою учнівською та студентською молоддю; проведення конференцій, семінарів, «круглих столів», курсів з актуальних проблем діяльності комплексу, підготовка, видання та реалізація практичних рекомендацій, підготовка науково-методичних збірників з досвіду роботи Комплексу; організація спільних виховних заходів; розвиток та впровадження сучасних освітніх технологій; упровадження системи ступеневої освіти підготовки фахівців за наскрізними планами та програмами; проведення спільної науково-дослідної роботи; апробація та використання результатів наукових досліджень; покращення навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів комплексу.

Починаючи з 2006 р., комплекс раз у рік проводить виїзні засідання. Так, у березні 2009 року виїзне засідання пройшло у Новоград-Волинському загальноосвітньому навчально-виховному об'єднанні «Гімназія ім. Лесі Українки – ДНЗ», під час якого було проведено прес-конференцію «Шляхи, методи, форми роботи з гімназистами задля забезпечення якісної підготовки до ЗНО як нової форми вступу до ВНЗ» та

ознайомлено учасників засідання з матеріально-технічною базою закладу, відвідано засідання клубу «Дебати».

При сприянні науковців університету останніми роками викладачі навчальних закладів комплексу навчаються в аспірантурі та захищають кандидатські і докторські дисертації.

Постійно триває спільна робота навчальних закладів-членів комплексу у науково-методичних лабораторіях. Зокрема, при кафедрі методики викладання іноземних мов і прикладної лінгвістики успішно працюють три науково-практичні лабораторії: «Інноваційні технології навчання іноземної мови в початковій школі» (керівник проф. Л. Калініна), «Проблеми навчання іноземних мов у полілозі культур» (керівник доц. І. Самойлюкевич), «Формування професійної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови засобами сучасних технологій» (керівник ст. викладач Л. Березенська).

У грудні 2008 року проведено семінар для вчителів фізики та математики членів комплексу «Полісся». На семінарі обговорювались питання теоретичної фізики наносистеми, оптичних властивостей наноплівки, навчального фізичного експерименту в курсі електродинаміки з використанням інноваційних засобів тощо.

Крім того, кафедрами університету регулярно проводяться конференції, в яких беруть участь викладачі навчальних закладів – членів комплексу, зокрема: всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми формування ціннісних орієнтацій навчальної діяльності учнів загальнонавчальних закладів у контексті сучасних вимог до освіти» (16–17.2008 р.); всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні технології сучасної початкової освіти» (20–21.11.2008 р.); міжрегіональна науково-практична конференція «Українознавчі концепції спадщини Василя Сухомлинського» (18.12.2008 р.); регіональна науково-практична конференція «Інновації в системі освітнього менеджменту» (8.04.2009 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції» (22–24.04.2009 р.); II міжрегіональний семінар «Програма ціннісної підтримки розвитку здібностей та обдарованості «Три кроки» (23.04.2009 р.).

За результатами діяльності комплексу «Полісся» видано декілька збірників наукових праць: «Науково-методична співпраця в системі університет – середній та вищий навчальний заклад» (2004 р.), «Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін» (2004 р.), «Проблеми підвищення якості освіти у контексті євроінтеграційних процесів: досвід, інновації, перспективи» (2006 р.). Діяльність комплексу відображено також у вітчизняних і зарубіжних наукових виданнях.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ КОМПЛЕКС «ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА – БАТ «ЕЛЕКТРОВИМІРЮВАЧ»

Наказом №27 Міністерства освіти і науки України від 17.01.2004 р. на базі університету та Житомирського відкритого акціонерного товариства «Електровимірювач» створено навчально-науково-виробничий комплекс. Результатом спільної діяльності комплексу є підготовка до серійного виробництва комплекту приладів та допоміжного обладнання для кабінетів фізики загальноосвітніх навчальних закладів та вищих навчальних закладів I–IV рівня акредитації.

З 2005 р. комплекс з БАТ «Електровимірювач» бере участь у державній комплексній програмі «Забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін». Згідно з плотним проектом в Україні уже в 62 кабінети фізики загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів поставлені набірні поля «Школяр» і лабораторні електровимірювальні прилади.

Цей комплект приладів використовується у Житомирському державному університеті імені Івана Франка, Житомирському інженерно-технологічному університеті, Житомирському технологічному коледжі, Новоград-Волинській гімназії. Прилади і додаткове обладнання було представлено на міжнародних виставках «Сучасна освіта в Україні» в період з 2000 р. по 2009 р., проводились відповідні семінари. Навчальний заклад неодноразово відзначено медалями міжнародних виставок, почесними дипломами за розробку й упровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій, а БАТ «Електровимірювач», який виготовляє електронні вимірювальні прилади та допоміжне обладнання до лабораторних робіт, отримав у 2006–2008 рр. за представлене обладнання бронзові медалі у номінації «Створення сучасних засобів навчання». На комплект електронних вимірювальних приладів для лабораторних робіт з електрики і магнетизму одержано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України». Прилади були представлені на розгляд всеукраїнського науково-практичного семінару «Актуальні питання з методики викладання фізики», що проводиться на кафедрі методики фізики Національного педа-

гогічного університету імені М. Драгоманова.

Запропонований комплект приладів утворює систему електронних лабораторно-демонстраційних вимірювальних приладів, які в навчальному фізичному експерименті забезпечують велику чутливість, точність і надійність вимірювань. Прилади, що входять до комплексу, мають аналогову та цифрову індикацію. Пропонується ціла низка нових лабораторних робіт та демонстрацій з методичним забезпеченням, які з технічних причин представити раніше у навчальному процесі було зовсім неможливо або становило значні труднощі.

Реалізація проекту «Електронний багатофункціональний електровимірювальний навчальний комплект ЖДУ» дає можливість створити базу фізичного експерименту 12-річної середньої школи, підвищити ефективність навчального експерименту та всього процесу вивчення фізики. Для демонстраційних експериментів з комплектом планується розробити і виготовити аналого-цифровий гальванометр. Можливо забезпечити перетворення вихідного сигналу в цифровий формат для передачі на ЕОМ з метою подальшої обробки, керування досліджуваними процесами, збереження результатів і виведення їх на монітор та інші засоби реєстрації. Планується розробити пакет прикладних програм обробки результатів вимірювання за допомогою ЕОМ.

27–29 лютого в київському Палаці дітей та юнацтва проводилася одинадцята міжнародна виставка навчальних закладів «Сучасна освіта України – 2008».

Новинкою на виставці стало представлене набірне поле «Електроніка», призначене для використання в коледжах, технікумах, професійно-технічних навчальних закладах при вивченні основ електроніки й проведенні лабораторних робіт з дослідження властивостей радіоелементів, логічних елементів, побудови схем з їх використанням. На базі набірного поля «Електроніка» розроблено 39 експериментальних схем.

Прийнято рішення щодо входження університету разом з БАТ «Електровимірювач» у технопарк, заснований Інститутом прикладної фізики НАН України.

Я. Вайнштейн, О. Дубасенюк, М. Прокопенко біля стенду комплексу на міжнародній виставці «Сучасна освіта України – 2008»

Електронний багатофункціональний електровимірювальний навчальний комплект

СТУДЕНТСЬКА ЇДАЛЬНЯ «БЕРІЗКА»

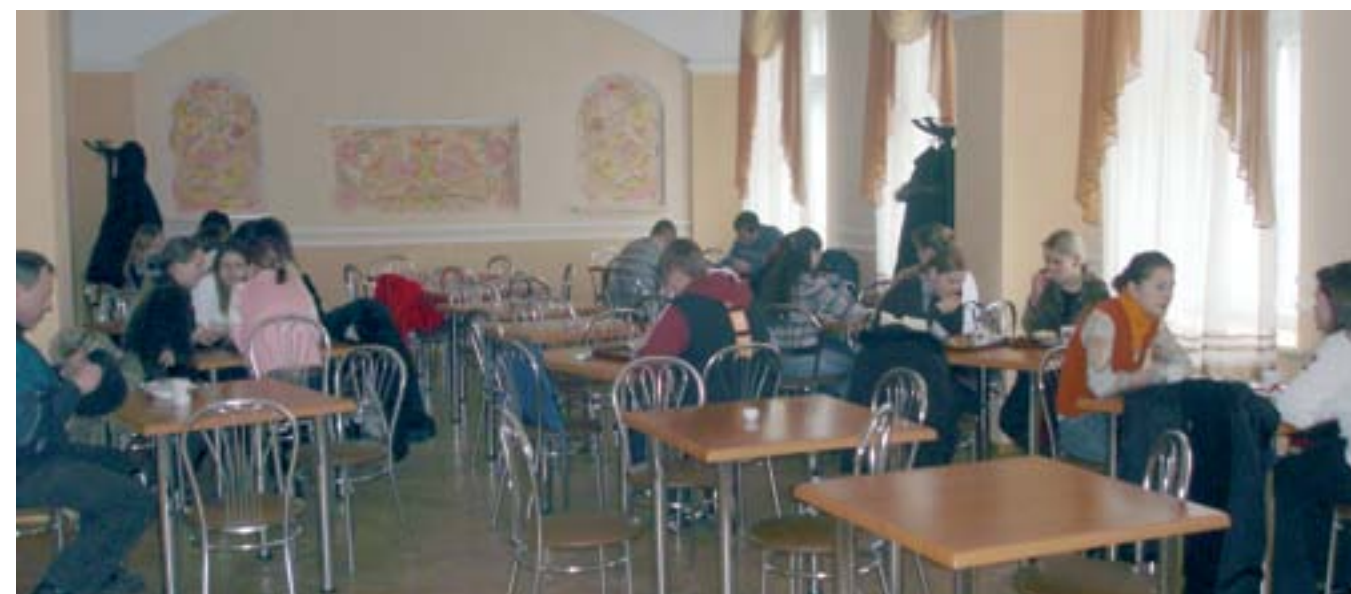

Робота студентської їдальні «Берізка» була відновлена в 2006 році. Їдальня «Берізка» є структурним підрозділом університету, який організовує харчування студентів та працівників навчального закладу.

До послуг відвідувачів пропонується 2 затишні, комфортні, обідні зали, оснащені відповідно до сучасних вимог. Вони розраховані на 150 посадочних місць. Крім того, функціонують кондитерський цех та буфети у всіх навчальних корпусах. На сьогодні штат їдальні становить 12 осіб: завідувач їдальні, 3 кухарі, кондитер, комірник, 2 буфетниці, касир, 2 підсобних працівники, прибиральниці.

Щодня меню їдальні складається з однієї першої страви, 6–8 холодних закусок, до 10 найменувань других страв, 3–4 гарнірів, напоїв та хлібобулочних виробів. Крім того, постійно в продажу є молочна продукція (сметана, кефір, йогурт, сирки плавлені та глазуровані, морозиво), кондитерські вироби (печиво, цукерки, шоколадні батончики та інше), соки, газовані напої.

Щоденно в їдальні харчується близько 1000 осіб. Адже тут найпривабливіші ціни, бо зменшенню вартості харчування в їдальні сприяє постачання овочів з агробіостанції університету.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Завдання будь-якого вищого навчального закладу – не тільки підготувати висококласного фахівця певної галузі, але і виховати гідного громадянина, який був би соціально активним, виділявся загальнолюдськими чеснотами.

Одним із шляхів формування такої особистості є студентське самоврядування. Воно покликане вирішувати декілька завдань, зокрема:

- прищеплювати студентам – майбутнім керівникам колективів – лідерські якості;
- розвивати вміння визначати завдання, приймати відповідні рішення, організовувати їх виконання та контроль за виконанням;
- вчити керувати кимось чи групою осіб і бути керованим, вміти управляти і підкорятися.

Стосовно студентського колективу як такого, студентське самоврядування в університеті поступово стає активною стороною навчально-виховного процесу, без впливу якого не вирішується практично жодне з питань, що стосується навчання, побуту, дозвілля студентів. Але найголовніше – студентське самоврядування – це інституція, через діяльність якої студенти вчаться відстоювати і захищати свої права та інтереси.

Розпочало воно свою діяльність під назвою Студентське братство у травні 2003 р. після установчої студентської конференції і діє на рівні академгрупи, факультету, університету, гуртожитку та студентського містечка. Підрозділами студентського самоврядування є:

- студентська соціальна служба;
- студентська служба соціально-психологічної адаптації студентів молодших курсів;
- студентсько-викладацька газета «Універсум», яка визнана одним з кращих студентських періодичних видань в Україні, факультетські газети «Філологічні обрії», «Вісник CCCM», «Шкілка», «Експромт»;
- студентська юридична клініка;
- студентське радіо;
- студентський штаб «Абітурієнт».

Взаємодія адміністрації університету з органами студентського самоврядування здійснюється різними шляхами і виражається у таких формах, як:

- голови рад Студентського братства університету та студмістечка з 2003 р. введені у склад вченої ради університету. На її засіданнях вони мають можливість висловити запити студентів, проблеми, які хвилюють студентів, захистити їх інтереси;
- голови рад Студентського братства факультетів і гуртожитків є членами вчених рад факультетів, стипендіальних комісій та комісій з поселення в гуртожитки. Преміювання студентів, надання їм матеріальної допомоги здійснюється за погодженням із радами Студентського братства відповідних факультетів, а при розгляді питань поселення їх думка є вирішальною;
- раз у декілька місяців проводяться зустрічі ректорату із активістами студентського самоврядування, на яких знаходяться шляхи вирішення проблем навчання, виховання, організації студентського дозвілля, побутові питання тощо. За проханням Студентського братства на такі зустрічі запрошуються керівники підрозділів університету, декани, завідувачі кафедр. Приклад: 22 вересня на такій зустрічі розглядалися питання зміни розкладу занять, літньої

стипендії п'ятикурсникам, побуту в гуртожитках;

- ради Студентського братства різних рівнів запрошують на свої засідання представників адміністрації для обговорення і вирішення питань, що їх цікавлять.

Студентське братство організовує і проводить засідання «круглих столів», на яких обговорюються актуальні проблеми розвитку студентського самоврядування, тренінги, бере участь в організації різноманітних заходів, забезпечує чергування в ідальні, бере активну участь у загальнодержавних форумах студентського самоврядування.

Внаслідок усіх цих названих та інших форм взаємозв'язку і взаємодії адміністрації та студентського самоврядування важливі питання функціонування університету, навчання студентів, їх життя вирішуються спільно. Ефективність діяльності самоврядування виявляється і в тому, що студенти можуть вільно на будь-якому рівні висловлювати свої думки, ставити проблеми. На всі підняті питання і проблеми адміністрація університету відповідним чином реагує, вживаючи заходів для виправлення недоліків.

Студентська соціальна служба стала першим структурним підрозділом самоврядування і діє з 2003 р. під керівництвом завідувача кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності доцентаів С. Коляденко, Н. Павлик. Служба включає в себе:

- систему курсів «Рівний – рівному»;
- службу «телефону довіри»;
- кар'єр-центр;
- волонтерський загін.

Інструкторами курсів «Рівний-рівному» (а їх функціонує десять: бухгалтерського обліку візажу, сурдоперекладу, кулінарії, моделювання одягу, флористичного дизайну, розмовної італійської мови та ін.) є студенти, які володіють певною сумою знань та умінь у відповідній галузі. Саме у цьому ефективність роботи курсів, бо студенти більше довіряють своєму ровеснику, активніше і розкутіше беруть участь у навчанні, тренінгах.

До роботи в усіх інших структурних підрозділах залучені студенти, які самі організовують, готують і здійснюють відповідні заходи. Так, волонтерський загін, який нараховує понад 300 осіб, спільно з колективами навчальних закладів, інших установ (а студентська соціальна служба уклала угоди про співробітництво з 19 з них) організовує добровільні акції допомоги для дітей-сиріт, дітей з фізичними вадами та розумовими відхиленнями, одиноких пенсіонерів, проводить засідання «круглих столів» у навчальних закладах з питань прав дитини, збір коштів до фонду «Чорнобильська гривня».

Наявність друкованого органу дає змогу Студентському братству виносити певні проблеми на загальноуніверситетське обговорення, дозволяє студентам висловлювати свої точки зору на події, з приводу того чи іншого питання. Таким друкованим органом стала загальноуніверситетська газета «Універсум», яка виходить один раз на місяць. Найцінніше те, що все необхідне для випуску газети роблять студенти: вони є редакторами, консультантами, макетувальниками і т. д. А це прекрасна школа: не випадково більше 10 студентів, які пройшли журналістську школу, запрошені в редакції обласних газет, радіо, телебачення.

Дієвим органом «швидкого реагування» Студентського братства на актуальні питання життя студентів стало радіо,

яке виходить в ефір щоденно на великій перерві та між змінами. На ньому працюють теж тільки студенти.

Вчорашній старшокласник, ставши студентом університету, потрапляє у зовсім нові для цього умови навчання і, досить часто, нові умови життя і побуту. Безболісно, безпроблемно пройти період звикання, пристосування до цих нових умов дуже непросто будь-якому студенту. А тут іще нові спокуси на кожному кроці, «вільне життя» без пильного ока батьків.

З метою допомоги першокурсникам Студентське братство створило у своїй структурі студентську службу соціально-психологічної адаптації студентів молодших курсів. Керівником служби стала викладач кафедри соціальної та педагогічної психології А. Вишина, науковим керівником – завідувач цієї ж кафедри О. Музика, тренерами – студенти соціально-психологічного факультету.

Основне завдання служби – організація і проведення тренінгів для першокурсників. Для цього була розроблена і проведена тренінгова програма «Абетка студента – першокурсника». У планах – тренінгові програми «Ціннісна підтримка студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання», «Розвиток життєвої конструктивності особистості».

Наймолодшою структурною складовою Студентського братства університету є Юридична клініка, яка розпочала свою діяльність із січня 2006 р. Консультантами у ній стали

СТУДЕНТСЬКИЙ КЛУБ

Студентський клуб університету створений для підготовки та проведення концертів, свят, урочистостей, вечорів відпочинку, конкурсів, оглядів та фестивалів для студентської молоді. Також він опікується створенням належних умов для роботи колективів художньої самодіяльності та самодіяльності артистів університету, надає методичну та практичну допомогу академічним групам, факультетам, інститутам, гуртожиткам в організації та проведенні культурно-масових заходів, проводить лекції, диспути, зустрічі з цікавими людьми, творчими колективами, діячами науки та мистецтва, активно допомагає у створенні самодіяльних об'єднань, клубів за інтересами тощо.

Творчі колективи університету беруть активну участь у концертах, оглядах, фестивалях на рівні міста, області, держави. Народний танцювальний ансамбль «Сузір'я» під керівництвом І. Світельської постійно виступає на всеукраїнських та міжнародних фестивалях фольклорних ансамблів. Нещодавно Ірині Павлівні було присвоєно звання заслуженого працівника культури республіки Польща. Народний ансамбль «Юність» під керівництвом народних артистів Украй-

студенти – правники історичного факультету, керівником обрано студентку II курсу цього факультету Ірину Галушко. Наукові керівники – доцент кафедри всесвітньої історії М. Новик та викладач цієї ж кафедри В. Новик.

У визначений час чергують в аудиторії два студенти. Вони ведуть облік звернень. Залежно від суті звернення відповідь дається або усна, або готується письмова з посиланнями на відповідні нормативно-правові акти.

Робота Юридичної клініки вдосконалюється з набуттям досвіду. Члени клініки оформили інформаційні стенди з різних правових питань, розробили інтернет-сайт. На ньому розміщені питання щодо надання консультацій, новини законодавства, передбачено обговорення важливих питань правової тематики, посилання на юридичні інтернет-ресурси та інша цікава історико-юридична інформація.

За короткий час діяльності клініки її членами було подано понад 50 тільки письмових відповідей з питань захисту прав студентів, цивільного права, захисту прав споживачів, пільгове кредитування навчання студентів, надання допомоги при народженні дитини, житлового права тощо.

Клініка стає авторитетною інституцією; до неї за допомогою вже звертаються не тільки студенти та працівники університету, але і сторонні особи.

ни Тетяни та Михайла Гузунів активно гастролює по Україні та Європі.

Ще одним важливим напрямом роботи студентського клубу є підтримка руху КВК, який у нашому університеті має давні та славні традиції. З метою виявлення талановитої молоді на початку кожного навчального року проводиться фестиваль КВК команд студентів-першокурсників. Із кращих гравців формується збірна університету, яка бере участь у міських та всеукраїнських змаганнях. Нещодавно збірна університету стала переможцем Всеукраїнського фестивалю КВК та вдруге стала володарем престижного кубку мера м. Миколаєва.

Отже, студентський клуб є важливою ланкою у організації змістовного дозвілля студентів, яка традиційно спирається на запити, інтереси, творчість та ініціативу студентської молоді та співробітників університету, а також тісно співпрацює з іншими структурними підрозділами, громадськими організаціями, установами та закладами.

СТУДЕНТСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

Студентський інформаційний центр (СІЦ) створено в грудні 2002 року, а в червні 2003 року профкоми студентів і викладачів підписали Положення про Студентський інформаційний центр Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка, яке було затверджено ректором університету.

Сьогодні Студентський інформаційний центр сприяє розвитку студентського самоврядування, поширює потрібну інформацію серед студентів і викладачів, проводить організаційну, інформаційно-навчальну, рекламну діяльність; надає консультативно-практичну допомогу студентам в оволодінні журналістськими навичками; виконує функції прес-служби, зокрема забезпечує зв'язок із засобами масової інформації, іншими прес-службами; організовує і проводить прес-конференції; готує прес-релізи, а також матеріали для розміщення в ЗМІ з метою підвищення авторитету університету; сприяє розвитку співробітництва з іншими засобами інформації, молодіжними організаціями, спілками, товариствами та об'єднаннями як в Україні, так і за кордоном; здійснює медіа підтримку різноманітних заходів в університеті і за його межами та ін. Студентський інформаційний центр має два підрозділи: студентсько-викладацьку газету «Універсум» і студентське радіо та телебачення.

Студентсько-викладацька газета «Універсум» – щомісячне видання, редакторами якого є студенти спеціальності «Видавнича справа та редагування». З вересня 2008 року

газету «Універсум» очолюють студенти II курсу Навчально-наукового інституту філології та журналістики Юлія Гуз та Олександр Трохимчук. Шеф-редактор газети – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри редагування та основ журналістики Андрій Близнюк. Газета є членом Асоціації професійних журналістів і рекламистів Житомирщини та Асоціації молодіжної преси України.

Ідея створення загальноуніверситетської газети визріла давно. Були спроби видавати невеликим накладом факультетські часописи, зокрема «Філфак цайтунг», «Без назви», «Експромт» та ін., а також численні стінгазети.

Проте з обранням нового ректора університету – професора П. Сауха – ситуація докорінно змінилася: 19 грудня 2002 року він підтримав пропозицію ініціативної групи (А. Близнюка та студентів О. Василевича, В. Гребьонкіна) щодо створення загальноуніверситетської студентсько-викладацької газети. Було знайдено кошти на придбання необхідного обладнання, виділено приміщення, укладено угоду з видавництвом «Полісся». Для нової газети обрали назву «Універсум» – філософське поняття, що означає «світ як ціле».

Вона офіційно зареєстрована в управлінні в справах преси та інформації Житомирської обласної державної адміністрації 22 січня 2003 року. Рівно через місяць студенти, професорсько-викладацький склад та співробітники університету вже читали перший номер.

Видання виходить раз на місяць на 4–8 сторінках. Газета

випускається силами студентів, які є і редакторами (Олександр Трохимчук, Юлія Гуз), і кореспондентами (Катерина Бистрицька, Надія Миколаєнко, Ольга Степуренко, Віктор Мельниченко, Дар'я Яценко, Анастасія Нирненко, Віра Гатіна, Артем Глебов, Юлія Пально, Яна Калиш, Ірина Ленець, Сергій Каганович, Марта Тарасова, Юрій Бондарчук, Наталія Жук, Наталія Приходько, Марина Засоба, Марія Совенко, Ірина Демиденко, Марія Лобач, Віктор Сологуб, Тетяна Кравченко, Юлія Демусь, Марія Єнжигевська, Ярослава Гонзур, Олена Кулик, Тетяна Федоренко, Анна Врублевська, Ірина Остапчук, Анна Антонюк, Олександр Крижанівський), і художниками (Роман Ткачук), і фотокореспондентами (Віра Гатіна, Марія Совенко). Саме вони всебічно висвітлюють життя в університеті та молодіжному середовищі, ставлять перед адміністрацією університету проблемні питання, аналізують події у місті, області й державі, нагадують читачам про знаменні дати.

Із статтями, інтерв'ю, інформаціями, надрукованими в газеті, сьогодні можна також ознайомитися і на сайті в Інтернеті.

Колектив газети представляв Житомирську область на I та II Всеукраїнських виставках «Молодіжна преса в Україні», які проходили в Києві. Колектив газети став одним з ініціаторів і членів оргкомітету в створенні Всеукраїнської громадської організації «Асоціація молодіжної преси України». У жовтні 2003 року на його базі було створено Житомирський обласний осередок цієї асоціації. У травні 2008 року студентсько-викладацька газета «Універсум» була визнана кращою студентською газетою України. Почесну відзнаку редакторам газети вручив керівник Спілки журналістів України Ігор Лубченко.

Сьогодні студентсько-викладацька газета «Універсум» співпрацює з іншими студентськими й молодіжними газета-

ми України, з громадськими, політичними газетами й часописами Житомира й області.

Студентське радіо. Житомирський державний університет імені Івана Франка, як і будь-який вищий навчальний заклад України європейського рівня освіти, має радіо, яке транслюється на все студентське містечко. Головна мета його роботи – донести цікаву й необхідну інформацію до студентів, викладачів та співробітників навчального закладу, оперативно висвітлювати навчально-виховний процес, діяльність підрозділів університету, розповіді про різні музичні, мистецькі та інші культурні заходи.

Радіо починало свою роботу як звичайна проводова радіомережа на філологічному факультеті, якою передавали термінові повідомлення з деканату. Пізніше ініціативна група студентів почала використовувати цю мережу для прове-

дення інформаційно-розважальних програм на перервах, а також програм, присвячених визначним подіям та ювілейним датам. Згодом аналогічні радіовузли були й на інших факультетах.

Після утворення в 2003 році Студентського інформаційного центру одним із його рівноправних підрозділів стало студентське радіо.

2004 року було об'єднано автономні радіовузли всіх факультетів університету в єдину загальноуніверситетську мережу студентського радіо. Очолили новостворене творче об'єднання головний редактор Олексій Василевич, заступник головного редактора Ірина Волинська, редактор Володимир Гребьонкін, шеф-редактор Андрій Близнюк. Колектив Студентського радіо складається з двох штатних працівни-

ків: редактор і ведуча Наталія Кузьо та звукооператор Дмитро Райковський.

З понеділка до п'ятниці журналісти студентського радіо виходять в ефір на перервах. Секрет успіху колективу радіо полягає в тому, що він завжди спирається на інтереси своїх слухачів – студентів, викладачів, співробітників університету, тісно співпрацює зі всіма підрозділами навчального закладу й оперативно висвітлює їхню діяльність.

У роботі студентського радіо можна виокремити такі напрямки: інформаційний (служба інформації готує і проводить випуски, у яких висвітлює основні новини світу, держави, міста і студентського життя); культурологічний (проведення програм, які знайомлять студентів з шедеврами світової та української культури); просвітницький (спрямо-

ваний на поглиблення знань, передачі краєзнавчого характеру тощо); розважальний та музичний.

Журналісти студентського радіо постійно висвітлюють музичні, мистецькі та інші культурні заходи, які проходять в університеті та за його межами. Колектив радіо має високий рівень сучасної освіти, володіє комп'ютерними технологіями, які й використовує для підготовки програм і забезпечення ефіру.

Найближчою перспективою є створення ФМ «Студентське радіо», формат якого буде спрямовано в основному на студентів та молодь міста й області.

З вересня 2009 року розпочне роботу студентське телебачення. Нині здійснюється робота з укомплектування кадрів.

Приймальня ректора

Методисти навчального та навчально-методичного відділу

Науковий відділ

Відділ кадрів та загальний відділ

Пункт охорони здоров'я